

Mateu Nymerohpyry sero Jezu poko

Sero pape tymerose Mateu a. Jezu poetory kynexine ynororo. Apitoryme erohketyme kynexine kowenu poetoryme, tineru apoiry poko kowenu tinerũme. Tynmerohpyryae Jezu ytoytopõpyry poko kuurutorỹko mana sero nono po. Jezu nyrihpyry poko kuurutorỹko roropa mana, aomihpyry poko, enara. Kuesêkõme imehxo Jezu exiry poko kuamorepatorỹko mana kure rokê Jezu ritohme kyya xine.

Jezu ekyrỹpyã esety poko (Ruk 3.23-28)

- 1** ¹ Sê nase Jezu Kyrixtu enurutopõpyry poko. Tawi paryme Jezu kynexine. Aparão paryme roropa Tawi kynexine.
- ² Aparão mokyro Izake zumy.
Izake mokyro Jako zumy.
Jako mokyro Juta zumy, Juta akorõ tõi maro.
- ³ Juta mokyro Pereze zumy, Zera zumy roropa.
Jêkõ Tamara kynexine.
Pereze mokyro Ezerõ zumy.
Ezerõ roropa Arão zumy.
- ⁴ Arão mokyro Aminatape zumy.
Aminatape mokyro Nasõ zumy.
Nasõ mokyro Saramõ zumy.
- ⁵ Saramõ mokyro Poaze zumy.
Poaze eny Raape kynexine.
Poaze mokyro Opete zumy.
Opete eny Ruti kynexine.
Opete mokyro Jese zumy.
- ⁶ Jese mokyro tuisa Tawi zumy.
Tawi mokyro Saromão zumy.
Saromão eny mokyro Uria pytỹpyry.
- ⁷ Saromão mokyro Ropoão zumy.

(Mat 1.2)

Ropoão mokyro Apia zummy.

Apia mokyro Aza zummy.

⁸ Aza mokyro Josapa zummy.

Josapa mokyro Jorão zummy.

Jorão mokyro Uzia zummy.

⁹ Uzia mokyro Jotão zummy.

Jotão mokyro Akazi zummy.

Akazi mokyro Ezekia zummy.

¹⁰ Ezekia mokyro Manase zummy.

Manase mokyro Amõ zummy.

Amõ mokyro Josia zummy.

¹¹ Josia mokyro Jekonia zummy, Jekonia akorõ tõ maro.

Mame morara ahtao soutatu tõ tooehse Papironia poe Izyraeu to poremākapose.

Tuhke totapase eya xine. Toto akoĩpyry tarose eya xine Papironia pona.

¹² Morarama tarose tahtao xine Jekonia toemũkuase moroto Saratieume.

Saratieu mokyro Zoropapeu zummy.

¹³ Zoropapeu mokyro Apiuti zummy.

Apiuti mokyro Eriakĩ zummy.

Eriakĩ mokyro Azoro zummy.

¹⁴ Azoro mokyro Satoke zummy.

Satoke mokyro Akĩ zummy.

Akĩ mokyro Eriuti zummy.

¹⁵ Eriuti mokyro Ereaza zummy.

Ereaza mokyro Matã zummy.

Matã mokyro Jako zummy.

¹⁶ Jako mokyro Joze zummy.

Joze mokyro Maria nio, Jezu ã nio.

Jezu mokyro Kyrixtu, Kuesẽkomo.

¹⁷ Morara exiryke Aparão tõ toemũkuase. Imũkuru tõ roropa toemũkuase. Ipakõ roropa toemũkuase. Morara exiryke Aparão poe tãtakenahtose toto 14me Tawi enurutopõpyry pona. ã xia ropa, Tawi poe Izyraeu tõ arotopõpyry pona Papironia pona, morararo toemũkuase ropa toto 14me. Morotoino Izyraeu to arotopõpyry poe Ritonõpo nymenekahpyry enurutopõpyry pona 14me toemũkuase ropa toto.

Jezu Kyrixtu enurutopõpyry

(Ruk 2.1-7)

¹⁸ Mame ynara Jezu Kyrixtu enurutopõpyry kynexine. Maria Jezu eny tymenekase Joze a typytyme repe. Yrome oximaro exipitopyra ro tahtao xine poetoẽme toehse nohpo Ritonõpo zuzenu poe. ¹⁹ Mame mokyro Joze zae exikety kynexine. Nohpo poetoẽme eneryke tyya iniome se pyra toehse ynororo repe. Yrome jarao Maria hxirory se pyra kynexine. Morara exiryke tõsenetupuhse irumekary poko. Tokare pyra rokẽ irumekary se toehse ynororo repe. ²⁰ Mame moro poko aemynyhmaryhtao ro taosenekase ynororo Ritonõpo a. Ynara tykase Ritonõpo nenyokyhpyry aosenety eya, —Aimo Joze, Tawi paryme mase. Etako pahne, torẽtyke pyra exiko Maria poetoẽme exiry poko. Mokyro apoiko opytyme. Ritonõpo zuzenu poe poetoẽme mã ynororo. ²¹ Enurũko mana orutuame. Mame Jezume mokyro esehpãko mase. Ynara exiryke, typoetory tõ kurãkãko mana. Toto rypyry korokãko roropa mana. Morara exiryke Jezume esehpãko mase, tykase sã mokyro Ritonõpo nenyokyhpyry Joze a aosenety.

²² Morara toehse emero Ritonõpo omihpyryae ro. Pake ynara tykase Ritonõpo exiryke urutono a,

²³ “Nohpo mã poetoẽme exĩko, orutua maro exipitopyra ro tahtao.

Mame enurũko mana orutuame.

Mame esety Emanueume exĩko,”

tykase ynororo Ritonõpo poe pake. (“Emanueu,” kary, “Ritonõpo kymaro xine mana,” kary epereu omiryae.)

²⁴Morarame typakase ropa tahtao Ritonõpo nenyokhyppyry omipona toehse ynororo. Maria tapoise eya typytyyme. ²⁵Yrome typyty maro pyra kynexine aporo aenururu ponãmero. Mame tonuruse ahtao Jezume tosehpase eya.

Jezu enese aehtyã xixi tütatoh wino

2 ¹Mame Jezu tonuruse Berẽ po, Jutea rãnaõ pata po, Erote Jutea tuisaryme ahtao. Mame te rokẽme orutua kõ toytose Jerusarẽ pona. Xixi tütatoh wino esarykõ kynexine. Xirikuato poko atamorepaketõ kynexine. Mame ynara tykase toto Jerusarẽpõkomo a,

²—Otoko hko enurusenã nae? Juteu to tuisaryme aenuruhppyry nae? Ikyryry ynanenease xirikuato, tõnuhse ahtao xixi tütatoh wino. Moro eneryke yna a aenururu waro toehse yna. Moro xirikuato tokahmase yna a. Morara exiryke mokyro enese ynanoehno xiaro kure tyrithme, tykase toto Jerusarẽpõkomo a.

³Mame mokaro xirikuato ekahmahpõkõ omiry etaryke tyya xine tutuisarykõ turuse toto a, Erote turuse. Mame toto omiry etaryke tyya torẽtyke toehse Erote imepỹ tuisa se pyra toexiryke tymyakãme. Morararo Jerusarẽpõkõ emero torẽtyke toehse toto. ⁴Mame Erote a Ritonõpo maro oturuketõ tykohmase tyya, tamuximãkomo, Moeze omihppyry poko imehnõ amorepananõ roropa.

—Otoko Ritonõpo nymenekahppyry enurũko nae Kuesẽkõme? tykase Erote, tõturupose eya xine.

⁵—Berẽ po Jutea rãnaõ po, tykase toto. Ynara tymerose exiryke urutono a pake Ritonõpo poe,

⁶“Etatoko pahne Jutea rãnaõpõkomo, Berẽpõkomo, tuisame hkopyra osekaroõ matose.

Pata pitiko rokẽ oesarykõ ekarõko roropa matose repe.

Yrome oesao xine, tuisa konõto enurũko mana.

Izyraeu tõ esẽme exĩko mã ynororo,”

ãko Ritonõpo poe urutõ nymerohppyry, tykase toto Erote a.

⁷Morarame Erote a xirikuato ekahmahpõkõ tykohmase tyya toto maro tõturutohme tokare pyra. Mame tõturupose eya xine xirikuato onuhtopõppyry poko,

—Otara ahtao xirikuato menepitoatohse? tykase ynororo. ⁸Mame zuaro toehse tahtao taropose toto eya Berẽ pona.

—Ytotoko Berẽ pona. Enurusenã zupitatoko. Mame mokyro tonese oya xine ahtao, meramatatose ropa aporo juruse. Ywy roropa jytoory se ase kure tyrise, tykase Erote eya xine repe. (Ajohpe morara tykase ynororo poeto etapary se toexiryke.)

⁹Mame morara kary etaryke tyya xine toytose toto. Toytorykohtao xirikuato tonese ropa eya xine, mororo inenehppyrykõ ro xixi tütatoh wino, aosenepohppyry ro. Mame toto esmazapurume xirikuato toytose poeto pitiko esary pona. Mame totypohse epozakoxi. ¹⁰Tãkye toehse toto yronymyryme xirikuato eneryke tyya xine. ¹¹Mame tapyi taka toytose toto. Moro tao enurusenã tonese eya xine tyse enao, Maria enao. Mame tosekumurukõ po typorohse toto Jezu êpataka, “Kure

mase imehxo,” katohme tyya xine eya. Mame typakarākō ae tynekarorykō touse eya xine ekarotohme eya. Uuru, ixtaratu, imep̃y ixtaratu roropa, enara touse kehko eya xine tynekarorykōme eya.

¹²Mame tōsenetykō Ritonōpo omiry totase eya xine.

—Ytopyra ropa ehtoko Erote a, tykase eya xine aosenetykomo. Morara exiryke imep̃y osema ae rokē toytose ropa toto, tosaka xine.

Aepatopōpyrykō Ejitu pona

¹³Morarama toytose ropa xirikuato ekahmahpōkō ahtao, Ritonōpo nenyokhyppyry tōsenepose sã Joze a aosenety. Ynara tykase sã ynororo Joze a, —Owōko, poeto aroko jẽ maro. Epatoko Ejitu pona. Mame moroto rokē mehtatose aporo. Turuse ropa ya awahtao xine rokē moehtatose ropa. Poeto pitiko mireremã zupiko Erote mana etapatohme repe, tykase sã Ritonōpo nenyokhyppyry Joze a aosenety.

¹⁴Morara exiryke towōse Joze. Mororomero toytose toto koko. Poeto tarose eya jẽ maro Ejitu pona. ¹⁵Mame moroto toehse toto, Erote orikyry ponãmero.

Morara toehse zae Ritonōpo omihppyry exiryke. Pake Ritonōpo poe ynara tykase urutono, “Ejitu poe umūkuru enehpōko ropa ase,” tykase pake ynororo.

Poetohti etapatopōpyry poko Erote a

¹⁶Morarama mokaro a tonekunohtopōpyry poko tutuarōtase tahtao, tyekitapāse Erote. Xirikuato ekahmahpōkō zehno toehse. Mame soutatu to taropose eya Berẽ pona poeto pisarara mireremākō etapatohme. Emero porehme totapapose toto orutua komo, inenyohtyamo a. Tyse suhsuru poko ro exiketō tonahkapose eya Jezu enurutopōpyry poko tutuarōtase toexiryke xixi tūtatoh wino aehtyamo a turuse toexiryke. Morara exiryke emero totapapose toh eya, Berẽpōkō poenomo, Berẽ zomyẽkō poenomo roropa. Enara totapapose toh Erote a.

¹⁷Zae morara tykase Jeremia pake Ritonōpo poe,

¹⁸“Panaikato osetāko mana Rama po.

Tuhke xitaketō osetāko mana,

typoenōkō hnamōnanomo.

Rakeu tō roropa xitāko mana.

Xitakehpyra toh mana, toorihse typoenōkō exiryke,” tykase Jeremia pake.

Aehtopōpyrykō ropa Ejitu poe

¹⁹Morarama Erote toorihse ahtao Ritonōpo nenyokhyppyry toytose Joze a, Ejitu poro Joze ahtao. Mame ynara tykase sã aosenety,

²⁰—Owōko ropa. Poeto aroko ropa jẽ maro Izyraeu tō esaka ropa. Mokaro poetohti etapary se aehtyã toorihse toh mana emero porehme, tykase sã Ritonōpo nenyokhyppyry Joze osenety.

²¹Morarame Joze towōse ropa. Poeto tarose jẽ maro Izyraeu to esaka ropa.

²²Mame Erote mũkuhpyry esety Akerau. Mokyro kynexine Jutea esemy. Tummy myakãme toehse kynexine. Mokyro ekary etaryke tyya, Jutea pona toytory se pyra Joze toehse. Mame Ritonõpo a taosenehkase ropa. Mame aomi poe toytose Joze Karirea pona. ²³Mame Nazare pona toytose roropa toto, Karirea rãnaõ pona. Moroto ke ehse toh rahkene, Ritonõpo omihpyryae ro. Pake ynara tykase urutõ kõ Ritonõpo poe inymenekahpyry poko, “Nazarepõme exiko mana,” tykase.

João ahno ĕpurihkane nurutatopõpyry

(Mak 1.1-8; Ruk 3.1-18; Jo 1.19-28)

3 ¹Morarame Nazare po Jezu ahtao ro João ahno ĕpurihkane toytose. Imehnõ tamorepapitose eya Ritonõpo omiry poko moroto, ahno esao pyra, Jutea po. ²Ynara tykase ynororo eya xine,

—Oorypyrykõ irumekatoko. Emynyhmatoko oorypyrykõ poko pyra oehtohkõ poko. Ritonõpo nymenekahpyry oehtasaka mana, Kuesẽkomo, tykase ynororo eya xine.

³João oepiry poko tõturuse Izaja ekepyry. Pake Ritonõpo poe urutõme kynexine ynororo. Ynara tykase ynororo,

“Opo mokyro oturũko mana ahno esao pyra.

Ynara ako mã ynororo,

‘Kuesẽkõ Ritonõpo poe oehtasaka mana.

(Mat 3.3)

Naeroro esemary tyritoko.

Oesēkōme enetupuhtoko.

Oorypyrykō ikorokapotoko topohme aytotohme okurohtaka xine,
āko mana,”

tykase Izaja pake João pako.

⁴João zupony kameru hpoty rokē kynexine. (Kawaru sã konōto kameru zumo exiry. Ihpoty yrawa ekasē samo.) Mame zamareary okyno pihpyry kynexine. Zoty wexixi panō kynexine. Ano zēni aukurume kynexine.

⁵Mame Jerusarēpōkō tooehse João a aomiry etase. Juteapōkō roropa tooehse toto eya. Joatāo ehpiōkō roropa tooehse toto eya. ⁶Moraramē tyrypyrykō tokarose tyya xine ahtao Ritonōpo omipona toehtohkōme tōpurihkase toto Joatāo kuaka João a.

⁷Moraramē parixeu tō roropa toytose João a satuseu tō maro. (Parixeu tō imehnō amorepananō roropa kynexine Moeze omihpyry pako. Satuseu to roropa morararo imehnō amorepananōme kynexine Moeze omihpyry pako repe. Yrome satuseu tō ahno ēsemākary ropa pako onenetupuhpyra toh kynexine.) Mokaro toytose João a osēpurihkaposē roropa repe. Yrome toto eneryke tyya orēpyra sã turuse toto João a. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Okoi tō mā apoto kurūke epāko toto. Mokaro sã matose. Ritonōpo kurūke epāko matose repe, ozehno xine aexiry enetuputyryke oya xine. ⁸Oorypyrykō rumekary se awahtao xine kure ehtoko. Kure imehnō tyritoko oorypyrykō rumekatopōpyry oya xine waro imehnō ehtohme roropa. ⁹Ynara kara ehtoko roropa, “Kytamurukō Aparāo ekepyry Ritonōpo poetoryme imehxo kynexine. Iparyme yna exiryke Ritonōpo poetoryme ynanase,” kara ehtoko. “Ritonōpo poetoryme yna exiryke yna onuānohpyra Ritonōpo mana yna rypyry pako,” kara roropa ehtoko. Etatoko pahne, senohne topu tōkehko tyriry se Ritonōpo ahtao Aparāo pakomotyāme tyrīko mana tyriry waro toexiryke. ¹⁰Ritonōpo tupito esēme sã mana. Popyra eperytakety sahkāko sã mana tytapemā ke, ipahtohme apoto htaka. Moro sã matose, popyra exikety samo, eperytapỹ samo, oorypyrykō onurumekara awahtao xine, tykase João eya xine. ¹¹— Mame oorypyrykō rumekaryhta oya xine oēpurihkatorỹko ase nakuaka, imehnō tuarōtanohtohme oorypyrykō rumekatopōpyry pako oya xine. Mame okomino imepỹ oehnōko mana. Mokyro tooehse ahtao Ritonōpo zuzenu ekarōko oya xine mana. Yrome oorypyrykō onurumekara awahtao xine awānohtorỹko mana. Tuisame roropa mana. Ywy tuisame pyra ase ipunaka. ¹²Mame ynara sã exīko kypoko xine mana. Arexi pako erohkety sã exīko mana. Arexi pako erohkety arexi apōko mana. Moromeīpo ipūmāko mana ē pihpyry ohpahtohme arexi kurā apiakatohme tyya. Mame arexi kurā rokē ēmāko mana ē aka. Ikurākāko mā ipoko erohkety mana. Yrome ē pihpyry wỹnāko mana ipahtohme apoto htaka. Moro sã Kuesēkō kuapiakatorỹko mana. Mame iirypyrymākō emāko mana ezeppy htaka, tykase João eya xine.

Jezu ĕpurihkatopōpyry
(*Mak 1.9-11; Ruk 3.21-22*)

¹³Morarame Jezu toytose rahkene Karirea poe Joatão mōpozakoxi. Toytose ynororo João a osēpurihkapose eya. ¹⁴Yrome Jezu ĕpurihkary se pyra João kynexine. Ynara tykase ynororo Jezu a,
—Kurehxo jēpurihkary oya. Oty katoh ya oehnōko mah osēpurihkapose? tykase João Jezu a.

¹⁵Yrome ynara tykase Jezu eya,
—Jomipona rokē exiko. Morara awahtao Ritonōpo omipona exīko sytase, tykase. Morara karyke tyya Jezu omipona toehse João.

¹⁶Jezu tōpurihkase eya. Mame towōse ropa ahtao nakuae, kapu toepiakase samo. Mame Ritonōpo zuzenu tyhtose utukuimo panono Jezu pona. Moro tonese João a. ¹⁷Mame omi totase kaino. Ynara tykase,
—Umūkuru nymyry mose. Ipyno ase. Tākye ase roropa ipoko, tykase.

Jezu kuhtopōpyry joroko tamuru a
(*Mak 1.12-13; Ruk 4.1-13*)

4 ¹Morarame ahno esaka pyra Jezu tarose Ritonōpo zuzenu a ikuhpotohme joroko tamuru a. ²Mame moroto tuhke Jezu otuhpyra tōmehse, 40me. Morarame tomitapāse ynororo. ³Mame porē, joroko tamuru tooehse eya. Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Ritonōpo mūkurume awahtao senohne topu tyriko ourume, tykase.

⁴—Arypyra, tykase Jezu eya. —Ynara tymerose Ritonōpo omiryne, “Wyi kure repe. Yrome wyi poko rokē awahtao xine orihnōko matose. Māpyra Ritonōpo omipona awahtao xine ipunaka orihpŷme exīko matose,” āko Ritonōpo omiry, tykase Jezu eya.

⁵Morarame pata kurā pona Jezu tarose joroko tamuru a, Jerusarē pona. Morotona Ritonōpo maro oturutoh pona Jezu tarose eya, kaetokō pona, tapyi mypatarānaka. ⁶Mame ynara tykase ynororo Jezu a,

—Ritonōpo mūkuru nymyryne awahtao epukako sero poe nono pona, ynara tymerose exiryke Ritonōpo omiryne,

“Ypoetory tō aropōko ase, kapuaōkomo āpoineme, osetapara oehtohme, opupuru roropa osetapara topu pona ehtohme,”
me tymerose mana, tykase joroko tamuru Jezu a.

⁷Yrome ynara tykase Jezu eya,

—Arypyra. Ynara āko Ritonōpo omiry roropa, “Oesēkōme Ritonōpo exiryke, onukuhpyra ehtoko ipunaka,” āko Ritonōpo omiry, tykase Jezu.

⁸Morarame Jezu tarose ropa joroko tamuru a ypy ĕmory pona. Moro poe typatary tō kurā tonepose eya, tuisa tōkehko. ⁹Ynara tykase ynororo eya,

—Sero nonopõkõ patary tuhke nae ase kurākomo. Tytaõke kurã ke roropa mana. Emero ekarõko ase oya oesekumuru pó typorohse jẽpataka awahtao, “Kure mase. Imehxo mase,” katohme ya, tykase joroko tamuru Jezu a.

¹⁰Yrome ynara tykase Jezu,

—Ytoko ropa taroino. Kurumekako joroko tamuru, ynara tymerose exiryke Ritonõpo omiryme, “Ywy rokẽ kure kyritoko, oesẽkõme jexiryke. Jomipona rokẽ ehtoko,” ãko Ritonõpo omiry, tykase Jezu joroko tamuru a.

¹¹Morara exiryke Jezu turumekase ropa joroko tamuru a. Mame Ritonõpo nenyoytã toytose eya, akorehmase.

Imehnõ amorepapitory Jezu a Karirea po
(*Mak 1.14-15; Ruk 4.14-15*)

¹²Moromeĩpo João tõmapose ãpuruhpyry taka juteu tõ tuisary a. Mame moro poko Jezu turuse imehnomo a. Mame morara kary totase tyya ahtao, toesyryhmase ropa ynororo Karirea pona ropa. ¹³Yrome okynã pyra kynexine Nazare po. Toytose ynororo Kapanau pona, ikuhpo ehpikoxi, Karirea ehpikoxi. Zepurõ pata moe pyra kynexine. Napatari pata moe pyra roropa kynexine. ¹⁴Ritonõpo omihpyryae ro morotona toytose Jezu, ynara tymerose exiryke Izaja a Ritonõpo omiryme,

¹⁵“Zepurõpõkomo, Napataripõkõ roropa,
tuna konõto ehiõkõme matose, Joatão mõpoe.
Karirea apatarykõ esety.

Juteutõkara esary oesarykõme roropa mana.

¹⁶Ritonõpo waro pyra exiketõme matose.

Yrome Ritonõpo nymenekahpyry ezuru sã exiko oya xine mana.
Orihketõme matose tyrypyhpyke oexirykõke.

Yrome Ritonõpo nymenekahpyry oya xine ytõko mana.

Otuarõtanohtorõko mana,”

me tymerose pake Izaja a.

¹⁷Morarama imehnõ tamorepapitose Jezu a Ritonõpo poko. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Oorypyrykõ irumekatoko. Ritonõpo enetupuhtoko oesẽkõme nymyry, tykase.

Imehnõ eahmatopõpyry Jezu a tymaro toto ytotohme
(*Mak 1.16-20; Ruk 5.1-11*)

¹⁸Morarama Jezu toytose Karirea ehpikuroko, ikuhpo ehpikuroko. Moroto kana anõnanõ tonese eya, asakoro. Ximão Peturu kynexine takorõ maro Átare maro. Kana anõnõko toh kynexine tarãpa ke. ¹⁹Morarama ynara tykase Jezu eya xine,

—Ymaro ehmaropa. Tyoro ãmorepatorõko ase, imehnõ amorepatohme oya xine, jomipona toto ehtohme, tykase Jezu eya xine.

²⁰Axĩ tarãpa turumekase eya xine Jezu maro toytotohkõme.

(Mat 4.19)

²¹Mame toesyryhmase Jezu ahtao, imehnō tonese ropa eya, Tiaku tomo, João maro. Zepeteu poenō tō kynexine. Tykânarykō ao toh kynexine, tohpika ao. Tumykō maro toh kynexine Zepeteu maro. Tarāpa poko erohnōko toh kynexine. Tykohmase tahtao xine ²²axī tykânarykō tynomose tumykō maro, Jezu maro toytotohkōme.

Imehnō amorepatopōpyry Jezu a, kurākōkara kurākatopōpyry roropa eya
(Ruk 6.17-19)

²³Morarama Karirea poro toytoryme Jezu a imehnō tamorepase eya. Toto atamorepatoh tao tamorepase toto eya Ritonōpo omiry kurā poko, toto esēme Ritonōpo exiry poko, enara. Mame tuhke kurākōkara tukurākase ropa eya. ²⁴Mame Jezu tokātose eya xine. Xiriapōkō Jezu poko tutuarōtase roropa. Morarama eya xine kurākōkara tuhke tonehse Jezu a ikurākatohme. Jorokohpākō roropa tonehse toto a epuepukaketomo te, ytoytopyra exiketō roropa tonehse eya xine. Morarama emero tukurākase ropa Jezu a toto. ²⁵Morarama imeimehnōpōkomo a Jezu tokahmase, imoihmākomo a. Karireapōkomo a tokahmase te, Oname osetoro patapōkomo a te, Jerusarēpōkomo a te, Juteapōkomo a te, Joatão mōpoēkomo a roropa Jezu tokahmase, enara.

Jezu nurutatopōpyry ypy po
(Ruk 6.20-23)

5 ¹Morarama imoihmākō eneryke tyya Jezu tōnuhse ypy pona. Mame typorohse ynororo ahtao ipoetory tō toytose eya. ²Mame tamorepase toto eya. Ynara tykase eya xine,
³—Tākye exīko mā ynara kanaanomo,

- “Jamoreme kure ehtoh riry waro pyra ase repe. Yrome Ritonõpo omipona jexiry se ase,” kananõ mã
tãkye exĩko Ritonõpo poetoryme toexirykõke.
Amarokõ roropa morara karyhtao oya xine, tãkye exĩko matose Ritonõpo poetoryme oexirykõke roropa.
- 4—Oxitarykohtao oorypyrykõ poko oorypyrykõ rumekary se oexirykõke,
tãkye exĩko ropa matose.
Ritonõpo poe xitara exĩko ropa matose.
- 5—Oyamene se pyra awahtao xine
tãkye exĩko ropa matose.
Ritonõpo nekarory esẽme exĩko matose.
- 6—Ritonõpo omipona se awahtao xine yronymyryme
tãkye exĩko matose Ritonõpo poe.
Zae ehtoh ekarõko roropa Ritonõpo mana oya xine.
- 7—Imehnõ pyno awahtao xine
tãkye exĩko matose, opyno xine roropa Ritonõpo exiryke.
- 8—Kure ehtoh se awahtao xine okurohtao xine
tãkye exĩko matose, Ritonõpo enẽko roropa matose.
- 9—Oxiehno exiketõ oxiehno pyra tyripose ropa oya xine ahtao
tãkye exĩko matose.
“Ypoenõme matose,” ãko Ritonõpo oya xine mana.
- 10—Ritonõpo omipona awahtao xine kokoro rokene,
mame kure oexirykõ pokoino tyryryhmase awahtao xine
imehnomo a
tãkye rokẽ ehtoko.
Ohtomarykõ toanahtose oya xine ahtao Ritonõpo esary
oesarykõme exĩko mana.
- 11—Tãkye ehtoko opoihtorykohtao imehnomo a, ooryhmarykohtao roropa eya xine. Onetãparykohtao roropa imehnomo a tãkye ehtoko ypoetoryme oexirykõke. 12 Atãkyematoko. Ynara exiryke, oepehpyrykõ kurã tukurãkase Ritonõpo a tynekaroryme oya xine kapu ao. Ooryhmarykõ sã pake urutõkõ tyryryhmase imehnomo a.

Sautu ehtoh samo, saerehkane sã roropa

(Mak 9.50; Ruk 14.34-35)

- 13—Sautu kure tõsẽ sauhpatohme. Kure roropa mana tõsẽ onymotanohpopyra mana. Yrome sãme pyra toehse ahtao oty katohme kure? Arypyra, typahsẽme rokene, popyra toehse exiryke. Moro sã matose sero nonopõkõ emeporyme rokene sautu samo, zae awahtao xine. Yrome zae pyra toehse awahtao xine popỹ sautu sã matose, zae pyra oexirykõke. Typahsẽme rokẽ sã matose.

¹⁴—Imehnō amorepatoko ypoko, toto tuarōtatohme ypoko. Morara awahtao xine saerehkane sã matose sero nono po. Pata konōto kaetokō po tyrise ahtao jarao osenēko mana. Moro sã matose. Juaro awahtao xine zae oehtohkō enēko imehnō mana. ¹⁵Onokyhxo hna kasana ke nãparina etapurūko saerehkara ehtohme? Arypyra, anapurupyra. Esaka rokē tyriko mana saerehkatohme tytapyi tao. Morara ahtao kure osenuhmāko mã toto tapyitaōkomo. ¹⁶Moro saaro kure ehtoko imehnō neneryme jenetuputyryke oya xine. Mame kure oexirykō eneryke tyya xine Ritonōpo kapuaō enetupuhnōko toh mana. Ynororo rokē okurākahpōme enetupuhnōko mã toto.

Imehnō amorepary poko Moeze omihpyry poko

¹⁷—Ynara kara ehtoko okurohtao xine, “Jezu tooehse Moeze nymerohpyry rumekapose kyya xine,” kara ehtoko. “Ritonōpo poe urutōkō namorepatopōpyry omipona pyra ehtoko,” kara ase oya xine. Toto namorepatopōpyry rumekapory se pyra ase oya xine. Pake tōturuse toto Ritonōpo poe. Toto omihpyryae ro oepyase. Toto omihpyryae ro emero tyriko ase, zae ehtoh Ritonōpo a waro oehtohkōme, atatahmākara rokē oehtohkōme Ritonōpo poko. ¹⁸Etatoko pahne, kapu nae ro ahtao, nono roropa nae ro ahtao enahpyra Ritonōpo nymeropohpyry Moeze tomo a. Inymeropohpyryae ro emero exiko mana nono enahtoh ponāmero, kapu enahtoh ponāmero roropa. ¹⁹Morara exiryke toiro pitiko aomipona pyra toehse awahtao xine, imehnō tamorepase oya xine ahtao roropa asã xine toto ehtohme, Ritonōpo poetory amorepaneme nymyry pyra matose. Morara awahtao xine ime pyra roropa matose Ritonōpo a. Māpyra aomipona awahtao xine yronymyryme, imehnō amoreparyhtao roropa oya xine, aomipona toto ehtohme orēpyrahxo exiko matose Ritonōpo poe. Kure oritorỹko roropa Ritonōpo mana, tykase Jezu eya xine. ²⁰—Etatoko pahne, parixeu tō Ritonōpo omiry omipona sã toh mã repe. Yrome aomipona nymyry pyra mã toto. Mokaro saaro Moeze omihpyry poko amorepatōkō mana. Yrome mokaro sã rokē awahtao xine omōpyra matose Ritonōpo esaka. Zae awahtao xine rokē omōnōko matose Ritonōpo esaka.

Imehnō zehno ehtoh poko

²¹—Ynara tykase Moeze atamurukomo a, “Imehnō onetapara ehtoko. Imepỹ totapase oya xine ahtao aarotorỹko toh mana terekatu a oetapapotohkōme roropa,” tykase Moeze Ritonōpo poe. ²²Yrome ywy oya xine ynara āko ase, imehnō zehno awahtao xine okurohtao xine toto etapāko sã matose. Morara awahtao xine awānohtorỹko Ritonōpo mana. Imepyny a, “Popyra rokē mase,” karyhtao oya xine kure oekarorykomo terekatu a. Imepyny a, “Rowohpe mase,” karyhtao oya xine kure apotoimo htaka aaroporykomo. Morara exiryke omi rypyry poko pyra ehtoko ipunaka. ²³Mame onekarorykō tonehse oya xine ahtao Ritonōpo maro oturutoh taka Ritonōpo a ekarotohme, onekaropyra ehtoko aporo imepỹ ozehno xine exiry waro awahtao xine. ²⁴Oturutatoko aporo ozehnoto komo a. Zae pyra

oehtopõpyrykõ ekarotoko eya ozehno xine pyra aehtohme ropa. Moromeïpo ytotoko ropa Ritonõpo maro oturutoh taka ropa onekarorykõ ekarotohme eya.

²⁵—Axîke azahkuru toehse awahtao xine osenetupuhthoko. Ekorokapotoko roropa axiny Ritonõpo êpataka ytopyra ro awahtao xine. Sero nono pó imepÿ aarorykõ se ahtao terekatu a mokyro maro kure oturutoko aaropyra xine ahtao ro terekatu a. Mame otarâme aaropyra xine ekurehnõko mana kure tõturuse imaro oexirykõke. Măpyra popyra tõturuse awahtao xine imaro terekatu a arotorÿko mana. Ohxirotorÿko roropa mana. Morarame terekatu roropa oekarotoryko mana soutatu a, oëmapotohkõme âpuruhpyry taka. ²⁶Moro taka tomõse awahtao xine, etatoko pahne, okynă matose moro ao, terekatu nepehmapory epehmăko matose emero porehme.

Imehnõ nohpo poko ehtoh poko

²⁷—Moeze omihpyry ynara âko, “Imehnõ nohpory poko pyra ehtoko. Imehnõ nio tō poko pyra ehtoko,” âko. Moro tymeropose Ritonõpo a pake. ²⁸Yrome ynara âko ase oya xine, nohpo eneryhtao oya xine, ipoko openetarykohtao, pake iirypyryme toehse matose imaro se toehse oexirykõke okurohtao xine. Popyra moro Ritonõpo a mana. ²⁹Tomeseke ehtoko ôsenetupuhthokõ poko zae rokē ôsenetupuhthokõme, zae rokē oehtohkõme roropa, iirypyryme pyra oehtohkõme. Oenurukõ pokoino iirypyryme awahtao xine, oenurukõ toutoko, ipahtohme. Kurehxo oya xine exiry oenurukõ oupory oorypyrykõ rumekatohme, amarokõ omōtohme Ritonõpo esaka. Popyrahxo mǎ oya xine ômomyrykõ apotoimo htaka. ³⁰Mame oemarykõ pokoino iirypyryme awahtao xine, ihkohtoko. Ematoko. Kurehxo mǎ oya xine toiro oemarykõ tuhkohse ahtao, oorypyrykõ rumekatohme oya xine ômōtohkõme Ritonõpo esaka. Popyrahxo mǎ ômomyrykõ apotoimo htaka.

Typyty rumekary poko inio a (*Mat 19.9; Mak 10.11-12; Ruk 16.18*)

³¹—Pakatokõ omihpyry waro roropa matose nohpo rumekary poko. Ynara tykase toto, “Opyxiākõ rumekary se awahtao xine pape imerotoko, opyxiākõ rumekary poko oya xine,” tykase toto pake. ³²Yrome ynara âko ase oya xine, opyxiākõ rumekaryhtao oya xine imehnõ poko pyra ynororo ahtao mokyro rîko matose iirypyryme. Imepÿ pytyme toehse ynororo ahtao iirypyryme exîko mana. Morararo imepÿ orutua imaro toehse ahtao, iirypyryme exîko roropa ynororo opokoino xine.

Tõmipona ehtoh poko

³³—Ynara totase oya xine pakatokõ omihpyry, “Ritonõpo riryhtao oya xine oenenekõme imehnõ onenekunohpyra ehtoko,” kary totase oya xine. ³⁴Yrome ywy ynara âko ase oya xine, Ritonõpo onesehtopyra ehtoko oenenekõme. Kapu onykohmara ehtoko roropa oenenekõme Ritonõpo

esaryme exiryke. ³⁵Nono onyripyra ehtoko roropa oenenekõme Ritonõpo pupuru esaryme exiryke. Jerusarẽ onesehtopyra ehtoko roropa oenenekõme tuisa konõto esaryme exiryke. ³⁶Oupuhpyrykõ onyripyra ehtoko roropa oenenekõme oupuhpyrykõ tyorõmary waro pyra oexirykõke. Oüsetykõ karimutume ahtao xinukutume tyriry waro pyra matose. Xinukutume ahtao karimutume tyriry waro pyra roropa matose. ³⁷Naeroro, “ÿ,” kahtoko rokene. “Arypyra,” kahtoko roropa. Mäpyra morohne tymotyëkase oya xine ahtao ryhtäko matose. Ajoajohpe exiko matose joroko tamuru omi poe.

Emÿpopyra exiry poko

(Ruk 6.29-30)

³⁸—Ynara totase oya xine pakatokõ omihpyry, “Imepÿ tonukase oya xine ahtao oenukatorÿko roropa mã toto emetakãme. Morararo, imepÿ zery tytahkase oya xine ahtao ozerykõ roropa oüko toh mana,” me totase oya xine. ³⁹Yrome ynara äko ase oya xine, tyryryhmase awahtao xine, oryhmahpõkõ onyryhmara ehtoko, onemetakãmara ehtoko. Oëpatapihmorykohtao osëpatapihmopotoko rokene osetatoro. ⁴⁰Mame imepÿ ometÿkõ apoiry se ahtao ometÿkõ kurã ekarotoko eya. ⁴¹Morarama soutatu ynara karyhtao oya xine, “Së ipuimako morotona kuakorehmako,” karyhtao oya xine, mokyro akorehmatoko itamurumehxo. ⁴²Mame imepyny a ynara karyhtao oya xine okyryrykõ poko, “Së se ase,” karyhtao oya xine ekarotoko eya. Mame imepyny a, “Së se ywy axitao rokene,” karyhtao oya xine, ekarotoko roropa eya.

Nupunato kuepekõkara enery poko kyya xine

(Ruk 6.27-28,32-36)

⁴³—Ynara kary roropa totase oya xine pakatokõ omihpyryme, “Oekyrykõ pyno ehtoko. Yrome oekyrykõ kara pyno hkopyra ehtoko,” katopõpyry totase oya xine. ⁴⁴Yrome ywy ynara äko ase oya xine, oekyrykõkara pyno roropa ehtoko. Ooryhmarykohtao eya xine oturutoko toto poko Ritonõpo a, ⁴⁵Omy kapuaõ poenõme oehtohkõme. Ynara exiryke, xixime tyriko Ritonõpo mana iirypyrymãkõ pona, kurãkõ pona roropa enara. Morararo konopo enehpõko Ritonõpo mana kurãkõ pona, iirypyrymãkõ pona roropa, enara. ⁴⁶Oekyrykõ pyno rokẽ awahtao xine oty kara Ritonõpo mana. Moro pokoino oepehmara xine Ritonõpo mana kurã ke. Iirypyrymãkõ morararo, tyekyrykõ pyno toh mana. Oepekõ kara pyno ehtoko roropa. ⁴⁷Mame oekyrykõ rokẽ omiroryhtao oya xine oepekõ maro, otãto kure Ritonõpo riko matou morara awahtao xine? Ritonõpo waro pyra exiketõ morararo, tyekyrykõ maro kure oturüko toh mana.

⁴⁸—Omykõ kapuaõ kure nymyry mana. Imehnõ pyno mana. Morara exiryke, ipoenõme oexirykõke, isã ehtoko, imehnõ pyno ehtoko, tykase Jezu typoetory tomo a.

Imehnō akorehmary poko kyya xine

6 ¹—Ritonōpo eahmaryhtao oya xine imehnō rānao rokē pyra eahmatoko. Imehnō neneryme rokē Ritonōpo eahmaryhtao oya xine otarāme, “Kure mase,” āko oenenanōkō mā repe. Yrome tynekarory kurā onekaropyra Ritonōpo oya xine mana. “Pake topehmase sã matose ahno tomo a,” āko Ritonōpo oya xine mana.

²—Morara exiryke tymōkomokākara akorehmaryhtao oya xine tokare pyra sã rokē akorehmatoko toto. Ajohpākō sã pyra ehtoko. Ajohpākō tymōkomokākara akorehmāko tonesēme rokē mā toto, oximōtoho tao roropa imehnō zuromatohme tyya xine repe. “To! Kure mase,” kary etary se toexirykōke imehnomo a morara āko mā toto. Etatoko pahne, mokaro kure exiry topehmase pake. Onepehmazomopyra kurā ke Ritonōpo ekurehnōko mana. ³Imehnō akorehmaryhtao oya xine tokare pyra akorehmatoko toto. ⁴Mame zuaro pyra imehnō mana. Yrome Omykō kapuaō oenetoŕyko mana. Imeipo kurā ke oepehmatoŕyko mana, tykase Jezu eya xine.

Ritonōpo maro kuotururukomo

(Ruk 11.2-4)

⁵—Mame Ritonōpo maro ōtururukohtao ajohpākō sã pyra ehtoko. Xikihme owōnōko mokaro mana, oximōmākō rānao, jarao roropa osema tao tōturutohkōme Ritonōpo maro repe. Etatoko pahne, mokaro pake topehmase sã mā toto. ⁶Mame Ritonōpo maro ōtururukō se awahtao xine ynara rokē ehtoko. Oesaka xine omōtoho, nyhtoh taka. Apurutoko roropa, ōturutohkōme Omykō kapuaō maro. Ritonōpo onenepyra matose repe, yrome oenetoŕyko ynororo mana. Mame kurākō ekarōko oya xine mana, kure oenerykōke toiroro awahtao xine.

⁷—Morarame ōtururukohtao Ritonōpo maro otomose oturupyra ehtoko. Ritonōpo waro pyra exiketō sã pyra ehtoko. Mokaro ynara āko, “Otarāme otomose kuotururukohtao kuetatoŕyko Ritonōpo mana,” āko toh mā repe. ⁸Naeroro mokaro sã pyra ehtoko. Ritonōpo omykōme exiryke emero zuaro mana. Ise oehtohkō waro roropa mana onekaropopyra ro awahtao xine. ⁹Imaro ōtururukohtao, ynara kahtoko eya,

“Papa kapuaono, kure oriry se ynanase.

¹⁰ Emero oenetuputyry se ynanase.

Yna akorehmako sero nono po,
ōmipona yna ehtohme ipunaka,
ōmipona kapuaōkō ehtoh samo.

¹¹ Seroae yna zoty ekaroko yna a.

¹² Yna rypyry roropa ikorokako Papa,
yna ryhmahpōkō rypyry korokapory sã yna a.

¹³ Yna ewomako, iirypyryme yna onyripyra joroko tamuru ehtohme,”
kahtoko Ritonōpo a.

¹⁴—Ynara exiryke, popyra orirykohtao imehnomo a, yrome mokaro rypyry korokaporyhtao oya xine Ritonôpo a, oorypyrykô roropa korokâko Ritonôpo mana. Popyra orihpôkô zehno pyra awahtao xine ozehno xine pyra roropa Ritonôpo mana. ¹⁵Yrome imehnô rypyry korokapory se pyra awahtao xine, oorypyrykô onykorokara ekurehnôko Omykô kapuaô mana.

Amotyryae rokê kuotukurukomo Ritonôpo poko kuehtohkôme

¹⁶—Mame Ritonôpo maro ôtururukohtao yronymyryme otuhpyra ehtoko aporo. Osekâtopyra roropa ehtoko otuhpyra oexirykô poko. Ajohpe emynymaketô sã pyra ehtoko. Otuhpyra mã toto Ritonôpo maro tôturutohkôme repe imehnô neneryme rokene, otuhpyra toexirykô waro imehnô ehtohme. Etatoko pahne, pake topehmase sã mokaro, imehnomo a enetopôpyrykô ke rokene. ¹⁷Yrome otuhpyra awahtao xine osêkurikatoko ro. Oûsetykô ekurinatóko ro. ¹⁸Morara awahtao xine imehnô oenetupuhpyra xine mana otuhpyra oexirykô poko. Omykô rokê zuaro mana. Onenepyra matose repe, yrome ynororo oenetoryko mana. Morarame emero eneryke tyra kurâkô ekarôko oya xine mana tâkye oehtohkôme.

Tymôkomokã sã kuehtohkôme kapu ao

(Ruk 12.33-34)

¹⁹—Ritonôpo nekarory kurã se ehtoko. Sero nono po tuhke tineru tôkehko anãnonohpyra ehtoko. Tãnonohse oya xine ahtao ryhtãko mana ahkyrixtãko. Nuko tôkehko roropa iirymãko mana. Omato roropa ematonanohnôko mana. ²⁰Kurehxo Ritonôpo a omôkomorykô kurâkapory oya xine kapu aka. Moero mã omôkomorykô mã ahkyrixtara. Moroto nuko onenahpyra mana. Omato roropa onematonanohpyra mana moero ahtao. ²¹Senohne poko omôkomorykô poko rokê ôsenetuputyrykohtao taro se rokê exîko matose. Yrome kure Ritonôpo maro ehtoh poko ôsenetuputyrykohtao myaro oytorykô se exîko matose.

Saereme sã ehtoh poko kukurohtao xine

(Ruk 11.34-36)

²²—Kuokokô ezurume sã kuenurukô mana. Kure oenurukô ahtao, saereme osenuhmãko matose. Zae ehtoh poko ôsenetuputyrykohtao saerehkane ao sã matose. ²³Yrome oenurukô popyra toehse ahtao osenuhmara exîko matose. Xinukutume sã oya xine exîko mana. Moro saaro oorypyrykô poko openetarykohtao xinukutume sã exîko okurohtao xine mana. Kurâkô enetupuhnôko matose popyra. Popỹ enetupuhnôko matose kure samo. Enara.

Tosêke kuehtohkô poko, Ritonôpo ke rokene

(Ruk 16.13; 12.22-31)

²⁴—Asakoro tosêke exiry tupime mana. Ynara exiryke toirô pyno awahtao xine imepỹ se hkopyra exîko matose mokyro pokoino. Mokyro

maro oerokurukōke imepỹ maro oerokurukō se pyra roropa exĩko matose. Morararo Ritonōpo poetoryme awahtao xine tyorō onyripyra matose oesēkōme, Ritonōpo poetoryme oexirykōke.

25—Morara exiryke ynara āko ase oya xine, torētyke pyra ehtoko arypyra oehtohkō poko, ōtykō se oehtohkō poko roropa ōkurukō se oehtohkō poko roropa, enara. Ometỹkō poko roropa torētyke pyra ehtoko. Ritonōpo poe taro matose sero nono po. Ōtykō motye kuhse matose Ritonōpo a. Ometỹkō motye kuhse roropa ōkokō mana eya. 26Etatoko pahne, torō tō ytoytōko rokene. Tỹkyryrykō anarykara toto. Tynapyrykō onēmara roropa mā toto ě aka ikurākatohme. Onykō kapuaō toto pyno mana. Yrome torō tō motye kuhse opyno xine Ritonōpo mana. 27Torētyke awahtao xine oorikyrykō poko, orihnōko ro matose. Oorikyrykō se pyra matose repe, yrome orihnōko ro matose. Naeroro oty katohme pyra mā torētyke exino.

28—Kamisa poko torētyke pyra ehtoko roropa. Onahpoty ekuru enetoko. Erohpyra onahpoty ekuru mana kamisa riry poko, tupō riry poko, enara. 29Yrome kure potu mā ekuru, Saromāo zuponỹpyry kurā motye kuhse kure ona ekuru mana. 30Ritonōpo ona rihpō mokyro. Axĩ onahpoty ahtanohpōko mana, ahtanohpory se tahtao. Yrome axĩ orihnōko ropa mana onahpoty. Axĩ roropa enahnōko mana apoto ke tyahkase ahtao. Morararo oupōkō riry tupime pyra Ritonōpo a. Onahpoty pyno toexiry motye opyno xine toexiryke pitiko rokē tonetuputyryhtao oya xine. 31Morara exiryke torētyke pyra ehtoko. Ynara kara ehtoko, “Onokyhxo keh joh ekarōko nae?” kara ehtoko. “Onokyhxo keh johme nae?” kara roropa ehtoko. “Onokyhxo keh jokuru enehnōko roropa nahe?” kara ehtoko. “Oty ke roropa ymetỹ epekahnōko hano?” kara roropa ehtoko. Oserētykyro pyra ehtoko morohne poko. Tuenikaro rokē ehtoko. 32Otytyko poko penetāko Ritonōpo waro pyra exiketō roropa mana. Yrome Ritonōpo awaro xine mana. Omise oexirykō waro mana. 33Morara exiryke osemazuhme Ritonōpo poko openetatoko oesēkōme aehtohme, aomipona oehtohkōme roropa yronymyryme, morara se Ritonōpo exiryke. Mame senohne emero ekarōko oya xine mana. 34Morara exiryke, torētyke pyra ehtoko. “Otarā exĩko nae kokoro?” kara ehtoko. Ritonōpo opynanohtorỹko mana kokoro rokene. Naeroro oehtohkō onymotyēkara ehtoko. Torētyke pyra ehtoko. Enara.

Imehnō onekaropyra ehtoko popyra

(Ruk 6.37-38,41-42)

7 1—Imehnō onykerekeremara ehtoko okerekeremara xine roropa Ritonōpo ehtohme. 2Ynara exiryke imehnō pokōnopyryhtao oya xine, opokōnohtorỹko roropa Ritonōpo mana, imehnō pokōnopyry sā oya xine. Kure imehnō riryhtao oya xine, kure oritorỹko roropa Ritonōpo mana. Yrome popyra toto riryhtao oya xine, popyra oritorỹko roropa Ritonōpo mana. 3Otarāme imepỹ mā iirypyryme pitiko rokē repe. Wewe akumuru pitiko enuru ao exikety sā mana. Yrome oorypyrykō pitiko rokē pyra mana, wewe konōto onu ao exikety sā mana. Morara

awahtao xine imehnõ rypyry enêko rokê matose. Yrome oorypyrykõ onenepyra amarokomo. ⁴Imehnõ kerekeremaryhtao oya xine otarãme ynara âko matose eya xine, “Wewe akumuru pitiko moro oenuru ao. Ouxi,” âko matose repe. Yrome oenurukõ ao roropa wewe konõto exiry waro pyra matose. ⁵Onekunohto rokê matose. Osemazuhme aporo wewe konõto toutoko oenurukõ ae. Moromeïpo kure osenuhmãko matose. Imepÿ enuru ae wewe akumuru oũko ropa matose kure õsenuhmarykõke. Moro saaro osemazuhme oorypyrykõ irumekatoko. Moromeïpo kurehxo imehnõ akorehmãko matose, iirypyrykõ rumekapory poko. Enara.

⁶—Ritonõpo nekarohpyry kurã onekaropyra ehtoko etary se pyra exiketomo a. Kaikuxi sã rokê mã toto. Naeroro eya xine onekaropyra ehtoko ozehno xine toto exiryino, ooryhmarykõino roropa eya xine. Poinokoimo sã roropa mã toto. Kasuru kurã onekaropyra sytatose poinokoimo a. Tokarose eya xine ahtao onenahpyra mã toto itütümãko rokê mã toto ise pyra toexirykõke. Morararo Ritonõpo omiry ekaroryhtao ise pyra exiketomo a ahnikatohme rokê mã apoïko toto. Naeroro ise pyra exiketomo a otuhparo pyra ehtoko toiparo rokê âkityrykõino.

Ekaropotoko, zupitoko, ikohmatoko

(Ruk 11.9-13)

⁷—Oturukehpyra ehtoko Ritonõpo a. Ekaropotoko eya. Mame onekaropohpyrykõ ekarõko mã oya xine. Axĩ pyra onekaropohpyrykõ ekaroryhtao penekehpyra ehtoko. Otyro zupine sã oturukehpyra ehtoko. Moromeïpo kurãkõ ekarõko Ritonõpo mã oya xine. Etapuruhmakapone sã ehtoko. Moromeïpo etapuruhmakãko mana. ⁸Ynara exiryke kurãkõ ekaroporyhtao Ritonõpo a ekarõko oya xine mana. Ise oehtohkõ zupiryhtao oya xine ekarõko oya xine mana. Äpuruhpyry etapuruhmakaporyhtao oya xine etapuruhmakãko roropa mana. ⁹Typoenõkamo, etatoko pahne. Opoenõkomo a, “Wyi se ase,” karyhtao oya xine topu onekaropyra matose eya xine. ¹⁰“Papa, omise ase,” karyhtao oya xine, okoi onekaropyra matose eya xine. ¹¹Iirypyryme matose repe, yrome kurãkõ ekarory waro matose opoenõkomo a. Kure kuhse mã Papa kapuaono. Naeroro otyro kurã ekarõko oya xine mana ekaroporyhtao eya.

¹²—Imehnomo a kure orirykõ se matose. Naeroro imehnõ roropa kure tyritoko kure orirykõ se oehtohkõ samo. Morara awahtao xine Moeze omihpyry omipona roropa matose. Ritonõpo poe urutõkõ omihpyry omipona roropa matose.

Omõtoh pitiko

(Ruk 13.24)

¹³—Asakoro osema sã kuosenetupuhtohkõ mana. Ritonõpo omipona ehtoh osema pitiko ae ytotoh sã mana, tupimã ae ytotoh samo. Yrome moro ae rokê ytotoh. Ynara exiryke Ritonõpo osenetuputyry ae pyra awahtao xine tyoro ae ytoketõ sã matose, zumo ae ytoketõ samo. Moro ae ytoketõ mã etuarimaketõ esaka ytõko. Tuhke roropa moro ae ytoketõ mana. ¹⁴Yrome zumõkara ae ytoketõ orihpÿme exĩko mã toto. Tuhke hkopyra moro ae ytoketõ mana.

Epery zoko kure ehtoh waro sytatose epery eneryke kyia xine
(Ruk 6.43-44)

15—Tomeseke ehtoko ajoajohpākō poko. Oenekunopyrykō se mā toto Ritonōpo esaka omōpyra oehtohkōme.

“Urutōme ase Ritonōpo poe,” āko toh mā repe. Yrome ajohpe rokē mā toto. Toto eneryke kaneru sã kure toto ekarōko matose repe. Yrome ikurohtao xine kaikuxi tamuru sã imehnō ryhmary se mā toto. Imehnō mōkomory apoiry se roropa mā toto. 16Ajohpe toto exiry waro exīko matose toto rypyry eneryke oia xine. Otyro sã mā toto. Omoxino zoko mamaome eperytara mana. Morararo ātaryka zoko mā parurume eperytara mana. Toperyme rokē eperytāko mana. 17Kure otyro zoko ahtao kure eperytāko mana. Māpyra popyra zoko ahtao, popyra eperytāko roropa mana. 18Otyro zoko kure ahtao popỹ ke eperytara mana. Morararo otyro zoko popyra ahtao kurã ke eperytara mana. 19Mame otyro zoko popyra ahtao akohnōko mā toto popyra eperytaryke. Apoto htaka ipahnōko mā toto. 20Morohne saaro mā ajohpe exiketomo. Ajohpe toto exiry waro exīko matose toto rypyry eneryke oia xine.

“Awaro xine exipitopyra ase,” kary poko
(Ruk 13.25-27)

21—“Jesēme mase Jezu,” kananō mā ypoetoryme exīko Papa kapuaō omipona toto ahtao. Yrome, “Yna esēme mase, yna esēme mase,” kananō mā ypoetoryme pyra mā toto Papa kapuaō omipona pyra toto ahtao. Ritonōpo esaka ytopyra aomipona pyra exiketō mana. 22Mame sero nonopōkō apiakatoh toehse ahtao tuhke ynara āko ya mā toto, “Tamuxi Jezu, yna esēme mase. Ōmi poe Ritonōpo omiry ynanekaroase imehno a. Ōmi poe roropa joroko tō ynanutūtanoahpoase imehnō ae. Kurākōkara ynanukurākase roropa ōmi poe,” āko toh mā repe ya. 23Mame ynara āko ase eya xine, “Awaro xine pyra ase ipunaka. Ytotoko taroino. Oorypyrykō poko rokē matose,” āko ase eya xine.

Tapyi rihpōkō asakoro mana
(Ruk 6.47-49)

24—Morara exiryke jomiry etaryhtao oia xine, jomipona awahtao xine roropa, tuaro exīko matose. Imepỹ tuaro exikety sã matose. Tuaro exikety a tytapyĩ tamose tūpore mā po. 25Mame konopo toehse itamurume. Tuna tukumase. Mame tyryrykane konōto tooehse, jami hme tapyi pokona tooehse. Yrome tapyi onemara, kure tyrise exiryke tūporē po.

26—Yrome jomiry etananō jomipona pyra toehse ahtao tuenikaro sã exīko toh mana. Imepỹ tuaro pyra exikety sã roropa exīko toh mana. Tytapyĩ tyrise eya isawã po repe. 27Mame konopo tooehse itamurume. Tuna tukumase roropa. Mame itapyĩ tomase tyryrykane a nakuaka. Tuna a tarose tapyi, tykase Jezu eya xine.

Orēpyra Jezu ehtopōpyry

²⁸Moraramē tōturukehse Jezu ahtao tōsenuruhkase toto tamorepatopōpyrykō poko Jezu a. ²⁹Moeze omihpyry poko amorepatōkō sā pyra Jezu namorepatoh kynexine, tuaro toexiryke.

Ipū imotahpyry kurākatopōpyry ropa poko Jezu a (Mak 1.40-45; Ruk 5.12-16)

8 ¹Moraramē Jezu tyhtose ropa ypy poe. Mame imoihmākō toytose imaro. ²Mame imepỹ toytose tupū motaryke eya. Tosekumuru po typorohse Jezu ēpataka. Ynara tykase eya,
—Jukurākary se awahtao jukurākary waro mase, tykase eya.
³Mame tomary ke Jezu a tapose.
—Ỹ, okurākary se ropa ase. Kure exiko ropa, tykase eya. Mame axĩ mokyro pū totyhse ropa. ⁴Mame ynara tykase Jezu eya,
—Etako ke, topoh rokē ytoko aporo Ritonōpo maro oturukety a. Osekātopyra exiko aporo. Eya rokē osenepota. Moromeĩpo Moeze omihpyry omi poe onekarory pitiko ekarota eya jahkatohme, okurākatopōpyry ropa waro imehnō ehtohme, tykase Jezu eya.

Sajetu poetory kurākatopōpyry ropa Jezu a (Ruk 7.1-10)

⁵Moraramē Jezu toytose Kapanāũ pona. Eporehkasasaka tahtao tōseporyse toto romano maro, sajētumā maro. Ynara tykase ynororo Jezu a,
—Kuakorehmako, ajohpāme samo. ⁶Ypoetory kure pyra ipunaka mana, ytapỹtaono. Ytoytopyra toehse ynororo. Tohrame rokē mana. Takarah āko mana itamurume, tykase ynororo Jezu a.
⁷—Ỹ, tykase Jezu. —Ytōko ase amaro atapyĩ taka ikurākase, tykase eya.
⁸Yrome ynara tykase ynororo Jezu a,
—Arypyra, kure mase. Popyra rokē ase. Typatakēme pyra roropa ase. Ytopyra exiko ytapỹ taka. Ōmiry ke rokē ypoetory kurākary waro mase.
⁹Ywy roropa toseke ase, Kapitāo tomo. Typoetoke roropa ase, soutatu tomo. “Ytoko,” karyhtao ya soutatu tomo a, ytōko mā toto. Mame imepyny a, “Osehko,” karyhtao ya oehnōko mana. Ypoetory a roropa, “Senohne tyriko,” karyhtao ya, tyriphopyry riko mā toto. Moro saaro mase. Ōmiry ke kurākōkara kurākary ropa waro mase, tykase ynororo Jezu a.
¹⁰—To! tykase Jezu morara kary etaryke tyya. Mame ynara tykase Jezu imoihmākomo a,
—Etatoko pahne, mose juteukara. Yrome jenetupuhnōko nase yronymyryme. Ipanō onenepitopyra ywy taro juteu tō rānao. ¹¹Etatoko pahne, tuhkākō mā oehnōko xixi tūtatoth wino, xixi porohtoth wino roropa Ritonōpo esaka. Aparāo tō maro otuhnōko mā toto, Izake maro, Jako

maro, enara. ¹²Yrome tuhkākō toahmase roropa repe. Yrome omōpyra mǎ toto Ritonōpo esaka. Xinukutumao rokē exīko mǎ toto tōmase toexirykōke. Moro ao xitāko rokē mǎ toto. Atarypōko rokē mǎ toto. Kui kui āko mǎ toto tātaryporykōke. ¹³Mame ynara tykase Jezu sajētu a,

—Ytoko ropa atapyī taka. Tonetupuhse oya jexiryke opoetory nekurāka ropa.

Mame toytose ropa ynororo tytapyī taka. Mame typoetory tonese eya. Pake toekurākase ropa kynexine Jezu omi poe.

Kurākōkara kurākatopōpyry ropa Jezu a
(*Mak 1.29-34; Ruk 4.38-41*)

¹⁴Morarama Jezu toytose ropa Peturu tapyī taka. Moroto Peturu merenoty tonese Jezu a kure pyra. Oxirohnōko kynexine, tohrame. ¹⁵Mame tomary ke mokyro tapose Jezu a. Axī kynoxirohkehne ynororo. Mame kynowōne ropa tonahsē rise, Jezu napyry rise.

¹⁶Morarama kokonie pukuro jorokohpākō tonehse tuhke imehnomo a, Jezu a. Mame tōmīry ke joroko tō tutūtanohpose ropa eya mokaro ae. Kurākōkara, tukurākase ropa eya porehme. ¹⁷Morohne tyrise Jezu a pake urutō omihpyryae ro, Izaja omihpyryae ro. Ynara tymerose Izaja a pake, “Tamoreme kure pyra kuehtohkō kurākāko mana. Tamoreme kukurākatorŷko roropa mana,” tykase pake Izaja Ritonōpo nymenekahpyry poko. Morara katopōpyryae ro kurākōkara tukurākase ropa Jezu a.

Jezu maro toexiry se aehtyamo
(*Ruk 9.57-62*)

¹⁸Mame imoihmākō eneryke tyya, ynara tykase Jezu typoetory tomo a, —Ehmaropa ikuhpo mōpozakoxi, tykase. ¹⁹Mame Moeze omihpyry poko imehnō amorepane tooehse Jezu a oturuse. Ynara tykase ynororo, —Jytory se ase amaro emero rokē pata pona, atamorepary se jexiryke. Orumekary se pyra roropa ase jūme, tykase ynororo.

²⁰Yrome ynara tykase Jezu eya, —Oetuarimary zuno pyra hma ymahro? Onokyro tō tosaake mana. Torō tō roropa, tosaake mana. Yrome Kapu ae Ayhtohpyry tytapyike pyra mana, tosaake pyra taro, tykase Jezu eya.

²¹Imepŷ Jezu maro atamorepakety kynexine. Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Ajohpāme sā ytoxi aporo papa tapyī taka. Tāhpome toehse mǎ ynororo. Mame toorihse ynororo ahtao oehnōko ropa ase, tonēse ahtao roropa amaro jytotohme, tykase ynororo Jezu a.

²²Yrome ynara tykase Jezu eya, —Toipe orihnōko exino mana. Mame toorihse ahtao imehnō zonēnōko mana epēpyry tomo. Yrome omoro rokē eropa ymaro, tykase Jezu eya.

Tyryrykane mynyhpākatopōpyry poko Jezu a

(Mak 4.35-41; Ruk 8.22-25)

²³Morarama Jezu kynotyrine kanawaka. Mame ipoetory tō roropa tōtyrise imaro. ²⁴Mame okynā pyra tyryrykane konōto tooehse itamurume, ikuhpo akuotyryhtao eya xine. Mame poh tykase roropa itamurume kanawa pona. Jezu kanawao kynexine, nyhnōko. ²⁵Mame Jezu a axī ipoetory tō toytose. Mame tōpakase Jezu eya xine.

—Jezu, yna ipynohko. Nerŷko sytatose, tykase toto.

²⁶—Oty katoḥ oserehnōko matou? tykase Jezu eya xine. —
Jenetupuhpyra ro hmatou? tykase eya xine Jezu. Mame towōse ynororo. Ynara tykase tyryrykane a, pohkane a roropa,

—Omynyhpāko. Tyryry kara exiko, tykase. Mame axī tyryry kara tooehse. Poh kara roropa tooehse. Mynytyme konōto rokē tooehse.

²⁷Mame imarōkō tōsenuruhkase,

—To! tykase toto. —Imehxo mose nase. Tyryrykane aomipona nymynyhpāno. Pohkane roropa nymynyhpāno aomi poe tykase toto.

Jorokohpākō kurākatopōpyry poko Jezu a

(Mak 5.1-20; Ruk 8.26-39)

²⁸Morarama tuna ehpikoxi Jezu toeporehkase, ikuhpo ehpikoxi. Moroto Katarapōkō esary kynexine. Mame okepy esary poe asakoro jorokohpākō toytose Jezu a. Zehnoto kō kynexine. Mokaro eneryke tyya xine, imehnō tōserehse. Ytopyra toehse toto moro esemary ae. ²⁹Mame kui tykase toto jorokohpākomo Jezu eneryke tyya xine.

—Oty kase moehno Ritonōpo mūkuru? Yna htomase moehno?
Atapiakatohpo pyra ro nase, tykase toto Jezu a.

³⁰Mame moe pyra poinokoimo tō kynexine. Tuhke toḥ kynexine otuhnōko. ³¹Ynara tykase joroko tō Jezu a,

—Yna aroporyhtao oya, poinokoimo aka yna aropoko, tykase toto Jezu a.

³²Mame,

—Ytotoko, tykase Jezu eya xine. Morara exiryke toytose toto ahno ae poinokoimo aka. Mame poinokoimo tō tururume toytose ypy poe ikuhpo kuaka. Moro kuaka tyneryse toto.

³³Mame poinokoimo erasēpyā toytose pata pona tururume. Moroto tōturuse toto imehnō netaryme. Tynenehpyrykō tokarose imoihmākomo a. Ahno ae joroko tō tūtatatopōpyry poko turuse toto. ³⁴Morara exiryke patapōkō tuhke toytose Jezu enese. Mame Jezu tonese tyya xine ahtaḥ,

—Ytoko ropa taroino yna esae ajohpāme samo, tykase toto eya.

Pakaihkapỹ kurākatopōpyry Jezu a

(Mak 2.1-12; Ruk 5.17-26)

9 ¹Mame Jezu kynotyryne ropa kanawaka. Mame ikuhpo akuohne ropa. Tosaka toytose ropa, pata pona. ²Mame pakaihkapỹ tonehse imehnomo a etueh tapoe. Jezu jamitunuru waro toexirykōke, Ritonōpo mūkurume Jezu tonetupuhse tyya xine exiryke kurākara tarose eya xine. Mame toto a tonetuputyry eneryke tyya, ynara tykase Jezu ytoytopyny a, —Enaromyra exiko aimo. Oorypyry korokāko ropa ase, tykase Jezu eya.

³Mame morara kary etaryke tyya xine ynara tykase Moeze nymerohpyry poko amorepatōkomo,

—Mose zae pyra mana, Ritonōpo poenohnōko rokē mana, tykase toto Jezu poko.

⁴Yrome mokaro a typoihtory waro Jezu kynexine. Morara exiryke ynara tykase ynororo,

—Juaro pyra oexirykōke ykerekere māko matose okurohtao xine. ⁵Ynara kary mā tupime pyra Ritonōpo a, yrome oya xine tupime mana, “Aimo, oorypyry korokāko ase,” kary tupime oya xine mana, ynara kary roropa, “Owōko ropa ytoytoko,” kary. Morara kary tupime oya xine mana ahnome rokē oexirykōke.

⁶Yrome ya asakororo tupime pyra mana Kapu ae Ayhtohpyryme jexiryke. Iirypyrymākō rypyry korokary waro ase. Naeroro yjamitunuru enepōko ase oya xine. Mose kurākāko ropa ase onenerykōme iirypyry korokary waro jexiry waro oehtohkōme, tykase Jezu eya xine. Mame ynara tykase ynororo ytoytopyny a, —Owōko ropa. Awāty anỹko. Ytoko ropa atapyĩ taka, tykase Jezu ytoytopynỹpo a.

⁷Mame mokyro towōse ropa axiny. Toytose ropa ynororo tytapyĩ taka kure toehse ropa toexiryke. ⁸Mame moro eneryke tyya xine tōserehse toto.

—To! kure mase Ritonōpo, ajamitunuru tokarose oya exiryke ahno a, tykase toto. —Morara exiryke kurākara tukurākase ropa eya, tykase toto Jezu poko.

Rewi eahmatopōpyry Jezu a tymaro aytotohme

(Mak 2.13-17; Ruk 5.27-32)

⁹Morotoino Jezu toytose ropa. Mame toytose tahtao Mateu tonese eya. Kohrame ynororo kowenu tineru apoitoh tao. Erohkety kynexine kowenu poetoryme. Tineru apoine kynexine imehnō wino, ekarotohme kowenu a, kowenu tinerũme.

—Ymaro eropa, tykase Jezu eya.

Mame axĩ towōse Mateu. Jezu maro toytose. ¹⁰Mame toytose Jezu Mateu tapyĩ taka otuhse. Moroto tuhke Mateu epe tō kynexine, kowenu tinerũ apoinanomo. Tuhke iirypyrymākō roropa toytose Jezu a. Moroto ynororo kynexine otuhnōko typoetory tō maro meza po. ¹¹Mame iirypyrymākō maro Jezu eneryke tyya xine ynara tykase parixeu tō Jezu poetory tomo a,

(Mat 9,9)

—Oty katoḥ oesēkō otuhnōko nah iirypyrymākō mahro, kowenu tinerū poko erohketō mahro? tykase toto, tōturupose Jezu poetory tomo a.

¹²Mame toto omiry totase tyya ahtao toto ezuhne Jezu. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Kure awahtao xine opi warō se pyra matose. Yrome kure pyra awahtao xine ise matose. ¹³Ritonōpo omiry poko otuarōtatoko. Ynara āko Ritonōpo omiry, “Onekarorykō ya kure repe, kaneru tōkehko. Yrome imehnō pyno oexirykō se nymyry ase,” āko Ritonōpo omiry. Moro enetuputyryhtao oya xine, joehtopōpyry poko enetupuhnōko roropa matose. Kapu ae tyhtose ywy. Kure exiketō poko hkopyra ase. Yrome iirypyryme exiketō pyno ehse oepyase, Ritonōpo poetoryme toto ehtohme, tykase Jezu parixeu tomo a.

Amotyryae rokē otuhtoh poko

(Mak 2.18-22; Ruk 5.33-39)

¹⁴Mame João poetory toytose Jezu a oturupose. João kynexine ahno ĕpurihkane. Mame ynara tykase ipoetory tō Jezu a,

—Oty katoĥ opoetory tō otuhnōko kokoro rokē nae? Yna reh amotyryae rokē otuhnōko ynanase Ritonōpo maro yna otururuke. Morararo parixeu tō amotyryae rokē otuhnōko mǎ toto kokoro rokē pyra, tykase João poetory tomo.

¹⁵Ynara tykase Jezu eya xine,

—Amotyryae rokē otuhnōko matose oemynynhmarykōke. Yrome ypoetory tō ymaro toexirykōke emynynhmara mǎ toto, tǎkye rokē toexirykōke. Toorihse jahtao rokē emynynhmāko ypoetory tō mana. Amotyryae rokē roropa mǎ otuhnōko toto toemynynhmarykōke, toorihse jexiryke, tykase Jezu eya xine.

¹⁶—Upo pakato toexihkase ahtao kamisa kasenato ke pyra ipanō ke rokē ixixīnōko ropa sytatose. Kamisa kasenato ke typitahmase ahtao exihkāko ropa mana itamurumehxo. (Moro saaro atamurukō omihpyry maro jomiry toximase oya xine ahtao popyra mana. Atae pyra mǎ jomiry atamurukō omihpyry maro.)

¹⁷Morararo eukuru ĕme okyno pihpyry tyrise ahtao. Mame eukuru tyrisenǎ onyripyra sytatose pakato ĕtypyry aka. Pakato ĕtypyry aka tyrise eukuru kasenato ahtao ehmōko mana pakato ĕtypyryme exiryke. Mame eukuru ekuānōko mana atahnikāko. Eukuru ĕ roropa atahnikāko. Mǎpyra eukuru ĕ tyrisenǎ aka eukuru tyrisenǎ tyrise ahtao atahnikara mana asakororo eukuru, eny, enara. (Moro saaro ynekarohpyry ĕme matose tyrisenǎ sǎ toehse oexirykōke,) tykase Jezu eya xine.

Jairu ytotoĥopyry Jezu a; Jezu zupō apotoĥopyry noĥpo a

(Mak 5.21-43; Ruk 8.40-56)

¹⁸Morara karyhtao ro orutua toytose eya juteu tō tamuxiry. Typorohse ynororo Jezu ĕpataka tosekumuru po. Ynara tykase eya,

—Jĕxiry reh norihno seromaroro. Morara exiryke eropa ymaro ikurākatoĥme ropa oya, ĕsemākapotoĥme ropa, tykase Jezu a ynororo.

¹⁹Morarama Jezu toytose imaro. Ipoetory tō roropa toytose.

²⁰Moroto imoihmākō maro imepỹ noĥpo kynexine kurākara. 12me jeimamyry taropose eya kure pyra toexiry poko, munume rokē ynororo. Mame kýtone ynororo Jezu mykapo. Zupō ehpiy rokē tytemuhmase eya.

²¹Ynara tykase ynororo tukurohtao, “Zupō rokē tytemuhmase ya ahtao ekurākāko ropa ase,” tykase ynororo tukurohtao kurākara.

²²Mame zupō tytemuhmase eya rahkene. Mame Jezu kynosenuhmane tỹkakoxi, tupō tytemuhmase exiryke. Ynara tykase ynororo,

—Enaromyra exiko kuku. Tonetupuhse oya jexiryke tukurākase ropa mase, tykase Jezu eya. Axī toekurākase ropa ynororo. Kure toehse ropa.

²³Morarama Jezu toytose juteu tō tamuxiry tapyĩ taka. Moroto tuhke ahno tonese eya, rue etonanomo te, xitaketō roropa tonese eya, enara.

²⁴Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Otūtatoke taroino emero porehme. Mose orihpyra mana, nyhnōko rokene, tykase Jezu eya xine.

Yrome typoihtopitose eya xine. ²⁵Mame tutūtase ropa toto emero porehme. Mame toto esahpokoxi Jezu kynomōne aorikyhpory anỹse ropa emary poko. Mame tōsemāse ropa rahkene. ²⁶Morarama mokyro ěsemākapotopōpyry ropa tokātose eya xine.

Tonurākara kurākatopōpyry ropa poko Jezu a

²⁷Morotoino Jezu kýtone ropa. Aytoryhtao tokahmase tonurākara a. Asakoro kynexine tonurākara. Mokaro a Jezu tokahmase. Ynara tykase toto,

—Tawi parỹpyry mase. Yna pyno exiko Tawi parỹpyry, tykase toto opore.

²⁸Mame tapyi taka Jezu tomōse ahtao, mokaro toytose eya, tonurākara. Ynara tykase Jezu eya xine,

—Okurākary ropa waro hmatohu ya? Jenetupuhnōko matohu? tykase Jezu eya xine.

—Ỹ, zuaro ynanase, ynakurākary waro mase. Enetupuhnōko ynanase, tykase toto eya.

²⁹Morarama toto enuru apone Jezu tomary ke. Ynara kynako eya xine,

—Jenetuputyryke oya xine, okurākatorỹko ropa ase, tykase Jezu eya xine.

³⁰Mame toto enuru tukurākase ropa eya. Kure tōsenuhmase ropa toto. Mame turuse toto Jezu a. Ynara tykase,

—Etatoko pahne, imehnō onurupyra ehtoko okurākatopōpyrykō ropa poko, tykase Jezu eya xine.

³¹Yrome aomipona pyra toh kynexine. Toytose tahtao xine Jezu tokātose eya xine emero pata punero.

Tomirākara kurākatopōpyry poko

³²Morarama toytose ropa toto ahtao, jorokohpā tonehse imehnomō a. Tomirākara kynexine jorokohpano. ³³Mame joroko tutūtanohpose ahtao Jezu a, sekere tykase ropa ynororo. Mame tōsenuruhkase toto, jorokohpā tukurākase ropa exiryke eya.

—To! serara onenepitopyra sytatose Izyraeu tō esao, tykase toto.

³⁴Yrome ynara tykase parixeu tō ipoko,

—Joroko tamuru poe rokē jamihme mana. Joroko tamuru poe rokē joroko tō tūtanohpōko ropa mana ahno ae, tykase toto Jezu poko, ajohpe rokene.

Nupunato imoihmākō enetopōpyry poko Jezu a

³⁵Morarama pata tō poro toytose Jezu. Morotōkō tamorepase eya. Toto atamorepatoh tao tamorepase toto eya Ritonōpo omiry kurā poko, toto

esême Ritonôpo exiry poko, enara. Mame emero tukurākase ropa toh eya. ³⁶Mame imoihmākō eneryke tyya toto pyno toehse ynororo yronymryme, torētyke toto exiryke. Turumekase sã roropa toexirykōke, kaneru tō samo, tosekākara samo. ³⁷Morara exiryke ynara tykase Jezu typoetory tomo a, —Tupito konōto sero ahtao arexi toehkehse sã mana. Erohetō se rokē esē mana epery anŷtohme. Ritonôpo tupime sã moxiã enēko ase. Toehkehse sã mã toto. Morara exiryke erohketō se nase, toto amorepatohme tōmiry poko, typoetoryme toto ehtohme. ³⁸Naeroro oturutoko tupito esemy a, Ritonôpo a, tōmiry poko imehnō amorepananō enehpotohme, tarōkō amorepatohme, ipoetoryme toto ehtohme, tykase Jezu eya xine.

Jezu nymenekatyã imehnō amorepananōme, 12mākomo
(Mak 3.13-19; Ruk 6.12-16)

10 ¹Mame 12mākō kohmane Jezu tyya. —Yjamtunuru ekarōko ase oya xine, joroko tō tūtanohpotohme ahno ae, kurākōkara kurākatohme roropa, tykase ynororo eya xine. ²Mokaro 12mākō ynara kynexine, Ximão te, zakorony Ātare roropa. Ximão esety akorō Peturu kynexine. Tiaku roropa kynexine zakorō roropa João. Zepeteu mūkuru Tiaku tō kynexine, João maro. ³Firipe roropa kynexine Patoromeu te, Tome te, Mateu roropa. Kowenu tinerū apoiry poko aerokuhpyry Mateu kynexine. Imepŷ Tiaku roropa Aupeu mūkuru kynexine te, Tateu te, ⁴tyoro Ximão roropa romano kowenu myakāmary poko aerokuhpyry kynexine te, Juta Ixikariote roropa. Juta mokyro Jezu ewokahpono. Enara kynexine toto.

Typoetory tō aropotopōpyry poko Jezu a, 12mākomo
(Mak 6.7-13; Ruk 9.1-6)

⁵Mokaro taropose Jezu a, imeimehnō pata poro, morotōkō amorepatohme eya xine Ritonôpo omiry poko. Ynara tykase ynororo eya xine, —Ytopyra ehtoko, juteutōkara esaka. Samariapōkō esaka ytopyra ehtoko roropa. ⁶Izraeu tomo a rokē ytotoko. Tytahse sã mokaro mana kaneru tō samo, tosekō onenetupuhpyra toexirykōke. Inymeropohpyry omipona pyra roropa mã toto.

(Mat 10.4)

⁷Morara exiryke Ritonôpo omiry poko amorepatatoko toto. Ynara kaxitatoko eya xine, “Oesêkô moe pyra mana. Enetupuhtoko oesêkôme nymyry,” kaxitatoko eya xine. ⁸Kurâkôkara mukurâkapotatose roropa. Aorihtyã mësêmâkapotatose roropa. Ipũ imotatyã mukurâkapotatose roropa. Joroko tũ mutũtanohpotatose roropa jorokohpâkô ae. Topehke pyra yjamtunuru tapoise oya xine. Morara exiryke imehnô akorehmatatoko, topehke pyra roropa. ⁹Tineru anaropyra ehtoko, uuru, parata, tineru pisarara roropa anaropyra ehtoko. ¹⁰Pakara tôkehko anaropyra ehtoko roropa, oytorykohtao. Asakoro oupôkô anaropyra ehtoko roropa. Toiro rokê arotoko oupôkomo, sapatu imepỹ anaropyra ehtoko roropa. Tymyxike pyra roropa ytotoko. Morara awahtao xine otuhse okohmarykohtao tyya xine otuhtoko imaro xine, oerohmitukôme samo, tykase Jesu eya xine.

¹¹—Mame imepỹ pata pona toytose awahtao xine imepỹ eneryhtao oya xine, mokyro oepekôme tyrítoko. Mame eya toahmase awahtao xine, imaro ytotoko itapyĩ taka. Mame moroto rokê ehtoko, oytotohkô ropã ponâmero. ¹²Mame itapyĩ taka tomôse awahtao xine, “Oehno kene,” kahtoko. “Opyno xine Ritonôpo mana. Naeroro torêtyke pyra ehtoko,” kahtoko eya xine, tapyitaôkomo a. ¹³Mame morotaôkô kure oya xine ahtao moroto rokê toto maro mehtatose. Yrome ose pyra toto ahtao mytotatose ropã moro tae. ¹⁴Mame otarâme imepỹ tapyitaôkô toitoine ose xine pyra exiko mana. Otarâme patapôkô toitoine roropa tymarôme ose xine pyra toh mana ômirykô etary se pyra toexirykôke. Morara ahtao mytotatose ropã moro tae. Mame asâtajâkô mysasakatatose mokaro neneryme, tyrypyrykô poko enetupuhtohme eya xine. ¹⁵Etatoko pahne, kurâkô apiakaryhtao mokaro wânohnôko Ritonôpo mana. Sotomapôkô wânohnôko roropa mana. Komorapôkô roropa wânohnôko mana. Yrome mokaro kuhse wânohnôko mana, tyrypyrykô rumekary se pyra toto exihpyryme, tykase Jesu eya xine.

Ritonôpo poetory ryhmary poko

(Mak 13.9-13; Ruk 21.12-17)

¹⁶—Etatoko pahne kaneru tũ esê sã ase. Kaneru tũ sã matose. Aaropotoryko ase kaikuxi tũ rânaka samo seropôkô esaka. Onokyro tuaro exiry sã tuaro ehtoko. Yrome utukuimo imehnô zehno pyra exiry sã imehnô zehno pyra ehtoko. ¹⁷Tuaro ehtoko. Ozehno xine exiketô mã âpoitorỹko mana. Mame aarotorỹko mã toto terekatu tomo a. Oximôtoho tao opipohtorỹko mã toto. ¹⁸Kowenatu a aarotorỹko mã toto, tuisa konôto a roropa, ypoetoryme oexirykôke. Mame Ritonôpo omiry kurâ poko toto zurũko matose. Juteutôkara zurũko roropa matose. ¹⁹Mame aarorykohtao terekatu a ohxirotôhkôme, oserehpyra ehtoko. Torêtyke pyra ehtoko ezukurukô poko oya xine. “Otara âko hano jyhxioryhtao? Otãto toto ezuhno hano?” kara ehtoko. Toto maro awahtao xine, Ritonôpo âkorehmatorỹko mana toto ezukuru poko. ²⁰Moraramẽ ômirykô ke toto onezuhpyra matose. Ritonôpo zuzenu nekarohpyry ke rokê toto ezuhno hano matose.

²¹—Moraramẽ orutua kô takorô tũ ewokãko toh mana ekarotohme terekatu tomo a, aorihmapotohme. Turuikô ekarôko roropa mã toto terekatu tomo

a, aorihmapotohme. Jūkō typoenō ewokāko roropa mǎ toto. Imehnō roropa tumyķō zehno exīko. Toto orihmapōko mǎ toto. ²²Mame emero porehme ozehno xine exīko mǎ toto ypoetoryme oexiryķōke. Yrome ooryhmatopōpyryķō eanahtoryhtao oya xine, jurumekara roropa awahtao xine oorikyryķō ponāmero, opynanohtorỹko ase. ²³Morara exiryke ooryhmarykohtao toiro pata po imepỹ pona ytotoko. Etatoko pahne, emero Izyraeu patarypōkō anamorepara ro awahtao xine Kapu ae Ayhtohpyry oehnōko ropa mana, tykase Jezu eya xine.

²⁴—Atamorepaketō tuisame hkopyra mana. Yrome amorepanekō tuisamehxo mana. Morararo erohketō tuisame hkopyra mana. Yrome esēķō tuisame mana. ²⁵Morara exiryke āmorepanekō sǎ toehse awahtao xine tǎkye ehtoko, oesēķō sǎ toehse oexiryķōke. Yrome tapyi esē esehtoryhtao imehnomo a joroko esety ae morararo oesehtotorỹko toh mana jorokome. Popyra kuhse oesehtotorỹko toh mana, tykase Jezu typotory tomo a.

Imehnō zuno pyra ehtoh poko

(Ruk 12.2-7)

²⁶Ynara tykase roropa Jezu typotory tomo a,
—Imehnō zuno pyra ehtoko. Emero zonētyǎ enepōko Ritonōpo mana. Emero putiputi katopōpyry roropa zumakāko roropa mana. ²⁷Ynekarohpyry roropa oya xine koko oxime rokē kuahtao xine, moro ekarōko ropa matose saereme toehse ropa ahtao imoihmākō netaryme. ²⁸Imehnō zuno pyra ehtoko. Kuokokō etapary waro toh mǎ repe, yrome kuzenukō etapary waro pyra mǎ toto. Ritonōpo zuno rokē ehtoko. Kuokokō etapary waro mǎ ynororo. Kuzenukō emary waro roropa mana apotoimo htaka, tykase Jezu typotory tomo a. ²⁹—Torō pitiko epekatyryhtao oya xine typyne pyra oya xine mana. Yrome toiro pitiko torō orikyryhtao zuaro Ritonōpo mana. Torō pitiko orikyry se Ritonōpo ahtao rokē orihnōko mana. Yrome torō pitiko motye kuhse opyno xine Ritonōpo mana. Morara exiryke oorikyryķō se pyra Ritonōpo ahtao orihpyra matose. ³⁰Awaro xine Ritonōpo mana ipunaka. Oūsetyķō tuhke exiry waro roropa mana. ³¹Morara exiryke oserehpyra ehtoko. Torō pitiko motye kuhse opyno xine Ritonōpo mana, tykase Jezu typotory tomo a.

Ihximyra Jezu poetoryme tōsekarory poko

(Ruk 12.8-9)

³²Mame ynara tykase Jezu typotory tomo a,
—“Jezu poetoryme ase,” karyhtao oya xine imehnō netaryme, morararo ase, “Mose ypoetoryme,” āko ase opoko xine Papa kapuaō netaryme. ³³Yrome ihxipỹke awahtao xine ypoko, “Jezu waro pyra ase,” karyhtao roropa oya xine imehnō netaryme, morararo ase, “Mose waro pyra ase,” āko ase opoko xine Ritonōpo kapuaō netaryme, tykase Jezu.

Seropōkō apiakatohme sã Jezu oehtopōpyry*(Ruk 12.51-53; 14.26-27)*

³⁴—Ynara kara ehtoko, “Jezu tooehse osepeme kuehtohkōme porehme,” kara ehtoko ypoko. Moro pokona pyra oepyase. Yrome iirypyrymākō rypyry korokapose oepyase, iirypyrykō rumekapose roropa toehse ywy. Yrome tyrypyrykō rumekary se pyra exiketō mǎ yzehno exīko mǎ toto. Ypoetory zehno roropa exīko mǎ toto. ³⁵Ÿ, tooehse ywy sero nono pona orutua kō tumykō maro oxiehno toto ehtohme te, nohpo tō tysekō maro oxiehno toto ehtohme, tymerenoty kō maro roropa oxiehno toto ehtohme te, ³⁶orutua kō roropa, tyekyry tō maro oxiehno toto ehtohme roropa yronymyryme.

³⁷—Moraramē ymotye omykō se awahtao xine asa maro, ypoetoryme nymyry pyra matose. Morararo opoenōkō se awahtao xine, oēxirykō omūkurukō roropa, yrome yse hkopyra awahtao xine, ypoetoryme nymyry pyra matose, tykase Jezu. ³⁸—Moraramē oorikyrykōino ymaro se pyra awahtao xine, ypoetoryme nymyry pyra matose. ³⁹Morararo oorikyrykō kurūke jurumekaryhtao oya xine orihnōko rokē matose. Yrome oorikyrykō zuno pyra awahtao xine, jomipona se rokē awahtao xine orihpyme exīko matose jūme, tykase Jezu eya xine.

Kure zae exiketō rīko Ritonōpo mana*(Mak 9.41)*

⁴⁰—Mame oeahmarykohtao imehnomo a tytapyīkō taka, jeahmāko sã toh mǎ roropa. Moraramē jeahmaryhtao eya xine, kure jyryryhtao roropa eya xine, Ritonōpo kapuaō eahmāko roropa mǎ toto, eya tonehpose jexiryke tarona. ⁴¹Moraramē kure Ritonōpo omiry ekaronanō riryhtao oya xine, Ritonōpo poetoryme toto exiryke kure oritorŷko roropa Ritonōpo mana, kure toto riryke oya xine. Zae exiketō kure riryhtao oya xine, zae toto exiryke, kure oritorŷko roropa Ritonōpo mana.

⁴²—Etatoko pahne, kure ypoetory tō riryhtao imehnomo a, toto ohparyhtao tuna kuenimā ke, tuisame pyra ypoetory ahtao ro, kure toto epehmāko Ritonōpo mana, ypoetory ohpatamitume, tykase Jezu typoetory tomo a.

João ahno ĕpurihkane nenyohŷyǎ poko*(Ruk 7.18-35)*

11 ¹Moraramē morohne poko turukehse tahtao xine toytose toto 12mākomo, tyotyorō pata tō pona. Mame Jezu roropa toytose tyorō pata tō pona imehnō amorepase Ritonōpo omiry poko.

²Mame João kynexine āpuruhpyry tao, ahno ĕpurihkane. Moro tao tahtao Jezu ekary totase eya. Moraramē tyoetory tō aroponē Jezu a, toto oturupotohme. ³Mame tooehse tahtao xine ynara tykase toto Jezu a,

—Onokyh koh mano? João oturutopõpyry mahno? “Okomino oehnõko mana ýkapo,” katopõpyry mahno? Ynorome pyra awahtao imepý eraximãko ynanah? tykase toto tõturupose Jezu a.

⁴Ynara tykase Jezu eya xine,

—Ytotoko ropa, João zurutatoko ynyrihpyry poko, onetahpyrykõ poko, onenehpyrykõ poko, enara. ⁵Ynara enẽko matose, tonurākara kure osenuhmãko ropa mana. Ytoytopynỹpo tõ kure ytoytõko ropa mana. Xikihxikihme ytoytõko mã toto. Ipũ imotatyã kure exiko ropa mana. Otato pyra aehtyã otato exiko ropa mana. Aorihtyã tõ eşemãnõko ropa mana. Te, kure Ritonõpo ehtoh waro pyra exiketõ tuarõtãko mã toto Ritonõpo omiry poko, enara. ⁶Morara exiryke tãkye kuhse matose exiko jenetupuhkehpyra awahtao xine, tykase Jezu eya xine.

⁷Morarama João poetory tõ toytose ropa tosẽkomo a. Mame ynara tykase Jezu imoihmãkomo a João poko,

—João a toytose awahtao xine ahno esaka pyra, onoky enery se oexirykõke mytoatose? Poremãkety kananaru sã exikety eneseh mytoatohse? Arypyra, poremãpyra exikety monexiano. ⁸Upo kurã ao exikety enese mytoatohse? Arypyra, upo kurã ao exiketõ pata konõto rãnao osesariko. Tapyi kurãtao nyhnõko toto. ⁹Morara exiryke kahtoko ya. Onoky enese mytoatose? Urutõ Ritonõpo poe enese mytoatose? Etatoko pahne. Ritonõpo poe urutõ nymyry meneatose. Urutõ imehxo exikety meneatose. ¹⁰Ynara exiryke, João poko ynara tymerose pake Ritonõpo omiryne Tumũkuru a, “Mokyro jomiry arõko mana. Urutõme mana. Osemazuhme mokyro aropõko ase imehnõ zurutohme oytory poko eya xine,” tykase ynororo Tumũkuru a. Morara tymerose pake Ritonõpo omiryne. ¹¹Etatoko pahne, João ahno epurihkane imehnõ motye mana. Imehnõ aenurutyã sero nono po mokaro motye João mana. Yrome Ritonõpo enetuputyryhtao oya xine oesẽkõme tuisame pyra awahtao xine ro João motye matose, João omihpyry motye Ritonõpo nekarohpyry oya xine exiryke. ¹²João oturutopõpyry poe tuhkãkõ Ritonõpo poetoryme se mã toto. Orẽpyra sã aomipona se mã toto. ¹³Pakatokõ urutõkõ Ritonõpo poe tõturuse tuisame Ritonõpo exiry poko imeĩpo. Morararo Moeze nymerohpyry roropa tõturuse tuisame Ritonõpo exiry poko imeĩpo. ¹⁴Ynara tykase roropa toto, “Eria oehnõko mana tarõkõ zuruse,” tykase toto. Toto omihpyry enetuputyry se awahtao xine. João oepyry poko oturũko toh kynexine. ¹⁵Otato awahtao xine etãko matose.

¹⁶—Onokã sã seropõkõ nae? Poetohti sã mã toto, osemiaketõ samo osepekahtoh tao. Osezuhnõko mã toto imehnõ poetohti maro. Ynara ãko mã toto, ¹⁷“Rue tõ ynanetono onetarykõme watohme repe. Yrome wara matose. Mame aorihtyã poko xitaketõ ixtary ynanukuhno roropa repe. Yrome xitara matose. Oty se hmatou?” ãko poetohti mana. Mokaro sã seropõkõ mana. ¹⁸Ynara exiryke, João tooehse oya xine. Amotyryae rokẽ tõtuhse ynororo. Uwa eukuru onẽpyra roropa kynexine. Mame ynara tykase imehnõ ipoko, “Mokyro jorokohpe mana,” tykase toto ipoko. ¹⁹Mame Kapu ae Ayhtohpyry tooehse roropa oya xine. Orẽpyra otuhnõko ynororo. Jehnahpyry ênõko roropa mana. Morarama ynara

ãko matose ipoko, “Enetoko ke. Tötukuru poko emotyêkãko mana. Jehnahpyry ênôko roropa mana itamurume. Kowenu tinerũ poko erohketô xihpyry epeme roropa mana. Iirypyrymãkô epeme roropa mana,” ãko matose ypoko. Yrome Ritonôpo poe João tyoro nexiase. Ritonôpo poe ro roropa tyoro ase. Tuaro Ritonôpo exiry enetupuhnôko matose. Zae aexiry enetupuhnôko roropa matose, aomipona imehnô exiry eneryke oya xine, tykase Jezu eya xine.

Jezu onenetupuhpyra patatôpôkô ehtopôpyry poko

(Ruk 10.13-15)

²⁰Morarame juteu tō patarypôkô tyhxiropitose Jezu a tyrypyrykô rumekary se pyra toto exiryke. Tuhke Jezu jamitunuru tonese eya xine repe. Yrome tyrypyrykô onurumekara tokurehse toto. Naeroro ynara tykase ynororo eya xine,

²¹—Jetũ myhẽ exĩko mã oya xine taroino Korazĩpôkomo, oya xine roropa Petesaitapôkomo. Jetũ mã oya xine exĩko myhene. Awãnohtorỹko Ritonôpo mana. Yjamitunuru meneatose repe apatarykô rãnao. Yrome jenetupuhpyra amarokomo. Oorypyrykô onurumekara roropa matose. Onenehpyrykô tonese ahtao Tiropôkomo a Xitôpôkomo a roropa, tyrypyrykô turumekase eya xine exiry pake. Saku risẽ tyrise eya xine exiry tupôkôme. Oruno roropa tyrise eya xine exiry tokokô pokona, tyrypyrykô rumekary se toto exiry enetupuhpotohme imehnomo a. ²²Etatoko pahne, kurãkô apiakatohpo awãnohtorỹko Ritonôpo mana. Tiropôkô wãnohnôko roropa mana. Xitôpôkô roropa wãnohnôko mana. Yrome mokaro wãnoypyry motye awãnohtorỹko Ritonôpo mana, tykase Jezu eya xine. ²³—Amarokô roropa Kapanauĩpôkomo, imehxo se matosehxo, oopyryparykô se oexirykôke repe. Yrome apahtorỹko Ritonôpo mana apotoimo htaka. Ynara exiryke, yjamitunuru tonese oya xine repe. Yrome oorypyrykô onurumekara matose. Jenetupuhpyra roropa matose oesêkôme. Morohne tonese ahtao Sotomapôkomo a zahpyra ro toh exiry, ipatarykô zahpyra roropa exiry. Tyrypyrykô onurumekara toto exiryke tyahse Sotomapôkomo ipatarykô maro. ²⁴Etatoko pahne, kurãkô apiakatohpo Sotomapôkô wãnohnôko Ritonôpo mana. Yrome itamurumehxo awãnohtorỹko mana, tykase Jezu eya xine.

Osehtoko ya oserematohme

(Ruk 10.21-22)

²⁵Morarame ynara tykase Jezu Tummy a,
—Papa kapuaono, kapuaôkô esẽme mase. Sero nonopôkô esẽme roropa mase. Kure mase Papa tuaro pyra exiketô amoreparyke oya ôsenetupuhtoh poko. Opoe zuarohxo exĩko toh mana. Tuaro exiketô motye exĩko toh mana. Atamorepaketô motye roropa tuaro exĩko toh mana. Opoe roropa tuaro exiketô zuaro pyra toehse ropa mana. ²⁶Ãmoreme morohne tyrise oya Papa, tyriry se oexiryke, tykase Jezu Tummy a.

²⁷Ynara tykase roropa Jezu eya xine,

—Emero Papa kynekarone ya. Ritonõpo mûkuru waro pyra matose repe. Papa rokẽ juaro mana. Papa waro pyra roropa matose. Ywy imûkurume jexiryke zuaro ase. Ynymenekatyãmo a roropa Papa enepõko ase zuaro toto ehtohme.

²⁸—Osehtoko ya totaehse awahtao xine, typenekehse roropa awahtao xine oorypyrykõ poko. Omoxinety puimary sã oorypyrykõ mana. Yrome ywy etaehpyra oritorỹko ase. Oeremapotorỹko roropa ase. ²⁹Ymaro ytoytotoko jekahmananõme sã ehtoko, ypoko aemyhtyã samo, omoxinety puimananõ samo. Ymaro atamorepatoko zae ehtoh poko, kure jexiryke, imehnõ pyno jexiryke roropa. Mame oseremãko matose okurohtao xine. ³⁰Oerohtanohporykõ ya tupime pyra mana oya xine. Jomipona oexirykõ zohzohme exikety puimary sã oya xine mana, tykase Jezu eya xine.

Oserematoh esẽme Jezu ehtoh poko

(Mak 2.23-28; Ruk 6.1-5)

12 ¹Morara kaxĩpo tyya Jezu kýtone typoetory tõ maro, tupito rãnakuroko. Oserematohae kýtone. Mame omise toexirykõke ipoetory tomo a arexi panõ tytyhkase tynapyrykõme. Toipe juteu tõ pake. “Ematonanohnõko mase,” kara toto imepỹ tupi po tonahsẽ apoiryhtao omise exikety a enahtohme. ²Morarama arexi panõ tyhkary eneryke tyya xine ynara tykase parixeu tõ Jezu a,

—Eneko ke, azahkuru opoetory tõ mana. Moeze omihpyry omipona pyra toto arexi tyhkaryke eya xine oserematohae. Erohnõko toto, tykase toto Jezu a.

³Ynara tykase Jezu eya xine,

—Pape imerohtpyry onenepitopyra ro hmatohu Tawi poko typoetory tõ maro, omise toto ehtopõpyry poko? (Kytamurukõme Tawi kynexine. Tuisame roropa kynexine.) ⁴Mame Ritonõpo maro oturutoh taka tomõse ynororo typoetory tõ maro. Wyi tonese eya xine. Imehnõ nekarohpyry kynexine Ritonõpo zurume. Moro onenahpopyra kynexine Moeze omihpyryae ro. Arão pakõ zurume rokẽ kynexine repe. Yrome moro tonahse Tawi tomo a. (Mame moro enahxĩpo Tawi tomo a, “Popyra matose,” kara Ritonõpo kynexine eya xine.) ⁵Tyoro roropa onenepitopyra ro matohu Moeze omihpyry? Emero oserematohae tynekarory etapananõ mã Moeze omihpyry omipona pyra exĩko, Ritonõpo maro oturutoh tao toerokurukõke. Yrome toto onyhxiropyra Ritonõpo mana. ⁶Etatoko pahne, ime jehtoh Ritonõpo maro oturutoh motye kuhse mana. ⁷Otarãme Ritonõpo omiry waro pyra matose. Ynara tymerose, “Oekykõ kaneru tõ etaparyhtao oya xine onekarorykõme ya, kure mã repe. Yrome imehnõ pyno awahtao xine moro kure kuhse ya mana,” me tymerose Ritonõpo omiry. Moro tonetupuhse oya xine ahtao yna onyhxiropyra oexirykõ mana, azahkuru pyra yna exiryke. ⁸Kapu ae Ayhtohpyry oserematoh esẽme mana. Ywy ase oserematoh esemy, tykase Jezu eya xine.

Aosemahmirihmahpyry kurākatoöpöpyry ropa poko*(Mak 3.1-6; Ruk 6.6-11)*

⁹Morotoino Jezu toytose ropa juteu tō atamorepatoh taka. ¹⁰Moroto orutua kynexine, aosemahmirihmahpyry. Imehnō roropa moroto kynexine Jezu eraximāko, ihxirory se toexirykōke. Iirypyryme Jezu enery se toh kynexine repe. Morara exiryke ynara tykase toto,

—Otarā āko Ritonōpo nymeropohpyry nah? Zae sytatou ynara ahtao, kurākōkara kurākary ropa ahtao kyya xine oserematohae? tykase toto Jezu a.

¹¹Moraramē ynara tykase Jezu eya xine,

—Kaneru esēme awahtao xine, mame oserematohae oekykō toepukase ahtao oramā aka, ytopyra hmatohu oekykō anÿse ropa oramā ae? kynako Jezu kynoturupone eya xine. ¹²Kaneru tō kure Ritonōpo a. Ipyno mana. Yrome kaneru motye kuhse opyno xine mana. Naeroro azahkuru matose imehnō akorehmary se pyra awahtao xine. Moeze omihpyry omipona sytatose imehnō akorehmaryhtao kyya xine oserematohae ro, tykase Jezu eya xine.

¹³Mame ynara tykase ynororo kurākara a,

—Oemary itopohmako, tykase.

Mame tomary tytopohmase kurākara a. Axĩ kure toehse ropa osetato ro. ¹⁴Mame parixeu tō toytose morotoino oximōme oturuse Jezu etapatohme tyya xine repe.

—Setapatone. Otāto etapāko sytatou? tykase toto.

Ritonōpo nymenekahpyry poko typoetoryme

¹⁵Mame moro poko Jezu tutuarōtase tahtao toytose morotoino imepÿ pona. Mame imoihmākō imaro toytose. Mame kurākōkara tukurākase ropa eya. Emero porehme tukurākase ropa eya toto. ¹⁶Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Jekātopyra ke ehtoko, tykase Jezu eya xine. ¹⁷Izaja omihpyryae ro morara tykase Jezu. Ynara tykase Izaja pake Ritonōpo omiryne,

¹⁸“Mose ypoetoryme mana, āko Ritonōpo.

Tymenekase ya mana.

Ipyno ase roropa yronymyryme.

Yzamaro roropa mana.

Juzenu ekarōko ase eya

zae jomiry ehtoh poko sero nonopōkō amorepatohme emero porehme.

¹⁹Imehnō oneonezuhpyra mana.

Opoire oturupyra roropa mana.

Osemataōkō netaryme opoire oturupyra mana.

²⁰Pitiko zemime ahtao onezehkapopyra ynororo mana,

amoriry etahkasē anaorihmapopyra mana tomeseke.

Tyrypyrykōke iporemātyā pitiko zemime exikety sã mana.

Mokaro pynanohnōko mana.

Etuarimaketõ pynanohnõko roropa mana
pitiko rokẽ enetuputyryhtao ro eya xine.

Toto zehno pyra exiko mana.

Toto akorehmãko roropa mana itamurumehxo tonetupuhtohme toto a.

Orẽpyra exikehpyra ynororo mana.

Zae pyra ehtoh enahkapõko roropa mana.

²¹ Mame tosẽkõme mokyro enetupuhnõko seropõkõ mana emero porehme,”
tykase Izaja pake Ritonõpo omiryme.

Peuzepu poko

(Mak 3.20-30; Ruk 11.14-23)

²² Morame orutua enehne toto Jezu a, tonurẽkara, tomirẽkara, enara.
Jorokohpe roropa kynexine. Mame mokyro tukurãkase ropa Jezu a. Joroko
roropa tutitanohpose eya, enara. Mame kynosenuhmane ropa rahkene.
Sekere tykase roropa ynororo. ²³ Mame tõsenuruhkase imoihmãkomo.

—To! otarãme Tawi parỹpyry nymyryme nase, tykase toto.

²⁴ Mame morara kary totase tyya xine ahtao ynara tykase parixeu tomo,
—Mokyro mã Peuzepu poe rokẽ jamihme mana. Naeroro joroko tõ tütano hpõko
ropa mana ahno ae, tykase toto ajohpe. Peuzepu joroko tamuru esety akorony.

²⁵ Toto osenetupuhtoh waro Jezu kynexine. Morara exiryke ynara
kynako eya xine,

—Pata tamurupõkõ oxiehno ahtao atatapoiko toto. Mame okynã pyra
osenahkãko mã toto. Morararo pata pitiko ahtao. Moropõkõ atatapoiryhtao
osenahkãko mã toto. Tapyitaõkõ roropa tyekyry zehno ahtao osenahkãko mã toto.

²⁶ Morararo joroko tõ tãtapiakase ahtao, oxiehno roropa toto ahtao okynã pyra
osenahkãko mã toto. ²⁷ “Joroko tamuru poe joroko tõ tütano hpõko mokyro mana,”
ãko matose ypoko repe. Naeroro oturupoxi oya xine. Onoky poe roropa joroko tõ
tütano hpõko ropa opoetory tõ nahe? Joroko tamuru poe joroko tõ tütano hpõko
toh nae? Arypyra. Morararo joroko tamuru tyjमितunuru onekaropyra ya
mana. Opoetory tõ eneryke oya xine azahkuru oexirykõ enetupuhnõko matose.
²⁸ Joroko tamuru poe pyra ase. Ritonõpo zuzenu poe joroko tõ tütano hpõko ropa
ase. Moro eneryke oya xine tuaro exiko matose. Emero esẽme Ritonõpo exiry
waro exiko matose. Taronã roropa tooehse ynororo mana oya xine.

²⁹ —Etatoko pahne, mõkomo arory se omato ahtao imepỹ tapyĩ tae tapyi
esẽ myhnõko aporo. Mame tymyhse esẽ ahtao, imõkomory arõko mana.

³⁰ —Ypyno pyra awahtao xine yzehno matose. Jakorehmara awahtao xine
imehnõ enepyyry poko ya, toto aropõko rokẽ matose ywinoino. Jakorekehkãko
matose. ³¹ Morara exiryke ynara ãko ase oya xine, oorypyrykõ porehme
korokary waro ase. Iirypyryme õmirykõ toehse ahtao moro korokary waro
roropa ase. Toiro rokẽ onykorokara ase. Ritonõpo zuzenu kerekeremaryhtao
oya xine moro oorypyrykõ onykorokara ase ekurehnõko. Onykorokara
Ritonõpo roropa ekurehnõko mana, Tuzenu tounohse oya xine exiryke.

³²Kapu ae Ayhtohpyry kerekeremaryhtao oya xine, moromeĩpo oorypyrykõ rumekary se ropa awahtao xine, moro korokãko ropa Ritonõpo mana. Yrome Ritonõpo zuzenu tounohse oya xine ahtao moro oorypyrykõ onykorokara Ritonõpo mana ekurehnõko. Seromaroro onykorokara mana. Imeĩpo onykorokara roropa mana jũme, tykase Jezu eya xine.

Otyro zoko epery

(Ruk 6.43-45)

³³—Otyro zoko kure ahtao kure eperytãko mana. Yrome ãtaryka htao rokẽ tarykase ahtao popyrahme sã eperytãko mana. Eperytara roropa mana. Morara exiryke epery eneryke otyro zoko kure exiry enetupuhnõko sytatose. Morohne saaro ahno, kure toto exiry eneryhtao tyya xine kure toto omiry etaryhtao roropa tyya xine kure toto exiry enetupuhnõko imehnõ mana. Măpyra popyra toto exiry eneryhtao iirypyryme toto ehtoh enetupuhnõko imehnõ mana. ³⁴Okoĩ sã matose. Iirypyryme matose ipunaka. Morara exiryke õmirykõ iirypyryme roropa mana. Iirypyryme okurohtao xine oexirykõke, ajoajohpe õmirykõ mana. ³⁵Kure awahtao xine kure osenetupuhnõko matose okurohtao xine. Mame õmirykõ roropa kure exiko. Măpyra popyra awahtao xine popyra roropa osenetupuhnõko matose okurohtao xine. Õmirykõ popyra roropa exiko mana enara.

³⁶—Etatoko pahne, kurãkõ apiakatothpo õmihpyrykõ xihpyry poko oturupõko oya xine Ritonõpo mana. Imehnõ kerekerematopõpyry poko roropa oya xine oturupõko mana. ³⁷Moraramẽ õmihpyrykõ ekarõko ropa oya xine mana. Otarãme kure omihpyrykõ kynexine. Otarãme popyra kynexine. Kure õmihpyrykõ ahtao, “Kure matose,” ãko mana. Yrome popyra õmihpyrykõ ahtao awãnohtorỹko Ritonõpo mana, tykase Jezu eya xine.

Jezu jamitunuru enery se parixeu tã ehtopõpyry

(Mak 8.11-12; Ruk 11.29-32)

³⁸Moraramẽ parixeu tã toytose Jezu a, Moeze omihpyry poko amorepatõkõ maro. Ynara tykase toto,

—Jezu, ajamitunuru enery se ynanase, tykase toto Jezu a.

³⁹Yrome ynara tykase Jezu eya xine,

—Popyra matose, Ritonõpo omipona pyra oexirykõke ipunaka, “Ajamitunuru enepoko yna a, oenetupuhthome yna a,” karyke oya xine. Yjamitunuru onenepopyra ase oya xine. Toiro rokẽ enepõko ase oya xine. Jona ehtopõpyry panõ enepõko ase oya xine. (Ritonõpo poe urutõme Jona kynexine pake.)

⁴⁰Mame kanaimo a tonahse ynororo. Oseruao tõmehse ynororo zuakuru ao. Mokyro ehtopõpyry sã mã Kapu ae Ayhtohpyry. Oseruao ãmehnõko mana, aorihtyã esao. ⁴¹Etatoko pahne, kurãkõ apiakatothpo, Niniwepõkõ Ritonõpo ĕpataka exiko mã toto. Amarokõ roropa oximõme Ritonõpo ĕpataka exiko matose imaro xine. Mame Niniwepõkõ ohxirotorỹko mã toto oorypyrykõ poko. Ynara exiryke, Jona omiry etaryke tyya xine tyrypyrykõ turumekase eya xine.

Ritonõpo omiry omipona se kynexine toto. Etatoko pahne, Jona motye ase taro amaro xine. Jomiry etâko matose repe. Yrome jomipona pyra matose, tykase Jezu eya xine. ⁴²—Kurākō apiakatohpo ikurenaēkō tuisary ohxirotorỹko roropa mana, nohpo. Mya toytose ynororo Saromão omiry etase, tuarohxo Saromão exiryke tuisamehxo exiryke roropa. Yrome Saromão motye kuhse exikety nase amaro xine. Oty katoth jomipona pyra hmatou? tykase Jezu eya xine.

Joroko aepyry ropa tunurumekahpyry a ropa

(Ruk 11.24-26)

⁴³Ynara tykase ropa Jezu,

—Joroko otarāme tūtāko mā repe ahno ae. Mame xiaxiake ytōko ynororo. Imepỹ zupĩko mā ynororo tosaryme repe. Yrome onenepyra tahtao ⁴⁴ynara āko mā otarāme tyya rokene, “Ytōko ropa ase jesahpyry aka ropa, unurumekahpyry aka ropa,” āko. Mame tunurumekahpyry a ytōko ropa mana. Kure enēko ropa ikurohtao mana. Taōke pyra, tutumehse samo, saereme potu enēko ropa mana. ⁴⁵Naeroro omōpyra aporo, eramāko ropa mana imehnō joroko pokona, tymarōme toto ehtohme moro tao. Popyrahxo exiketō imaro oehnōko mana, 7me, osesarise mokyro ahno aka. Mame mokyro itamurumehxo jorokohpe exiko mana. Osemazuhme toehotōpyry motye popyra exiko mana. Mokyro ehtoh sã exiko popyra exiketō mā seromaroro, tykase Jezu eya xine.

Jezu eny, zakorō tō maro

(Mak 3.31-35; Ruk 8.19-21)

⁴⁶Morarama toto zururuhtao ro, Jezu ē kynoehtne zakorō tō maro. Jezu maro tōtururu se toh kynexine repe. Yrome omōpyra toh kynexine tapyi taka. Jarānao rokē toh kynexine. ⁴⁷Morara exiryke ynara tykase imepỹ Jezu a, —Etako ke, asa mokyro noehno, ākorō tō maro. Tōtururu se mā toto amaro, tykase ynororo Jezu a.

⁴⁸Morarama ynara tykase Jezu,

—Onoky koh mokyro aja? Onokah koh mokaro jakorō tomo? tykase Jezu eya.

⁴⁹Mame typoetory tō enepone toto a,

—Moxiã enetoko. Moxiã ajame nase toehse, jakorō tōme nase toehse.

⁵⁰Emero Papa kapuaō omipona exiketō mā jakorōme exiko, worryxiryme exiko roropa, ajame roropa exiko, tykase Jezu eya xine.

Otyro puhturu arykane

(Mak 4.1-9; Ruk 8.4-8)

13 ¹Morarama kohmāpyra ahtao ro tapyi tae kýtone ropa Jezu ikuhpo ehpikoxi. Moroto kỹporohne ikuhpo ehpio, imehnō amorepatohme tyya. ²Morarama imoihmākō tooehse tyya ahtao kynotyryne kanawaka. Mame typorohse ynororo kanawaka. Mokaro

moroto tuna ehpio, imoihmākomo. ³Mame Ritonōpo enetupuhtohme tamorepase toto eya itamurume. Ynara tykase ynororo eya xine,
 —Tupito arykase toytose orutua. ⁴Mame otyro puhturu typahse eya ahtatohme repe. Mame ipuhturu toepukase osema tao. Mame tē pitiko tykase ahtao torō pitiko tyhtose ipuhturu enahse. ⁵Mame ipuhturu toepukase roropa topuxikiri htaka. Moro puhturu tahtase repe okynahkopyra, nonome hkopyra exiryke topuxikirihpe sã exiryke. ⁶Moraramexixi tōnuhse ahtao jetū toehse ahtao otyro pisarara tyahkase xixi a, tymise pyra ro exiryke, nono pyra exiryke. Topuxikiri htaka ipapyhpyry tonahse. Toorihse emero porehme. ⁷Moraramexixi ipuhturu typahse ropa ātaryka htaka. Moroto tahtase repe. Yrome ātaryka a toise. Mame toorihse roropa. ⁸Mame ipuhturu typahse ahtao, nono kurã pona toepukase roropa. Tahtase. Kure toperytase roropa tuhke, nono kure exiryke.
⁹—Naeroro etatoko. Otato awahtao xine Ritonōpo enetupuhnōko matose, tykase Jezu eya xine.

Oty katox osenetupuhpotoh ke rokē tamorepase toto

(Mak 4.10-12; Ruk 8.9-10)

¹⁰Moraramexixi ipoetory tō toytose Jezu a ekaropose,
 —Oty katox mokaro amorepāko ma osenetupuhpỹ ke, tupimã ke? tykase toto, tōturupose.
¹¹Ynara tykase Jezu eya xine,
 —Oesēkōme Ritonōpo exiry poko āmorepatorỹko ase. Yrome mokaro tuaro pyra ro mana. ¹²Ynara exiryke zuarohxo exiketō amorepākohxo Ritonōpo mana tuarohxo toto ehtohme. Yrome tuaro hkopyra exiketō tamorepatopōpyrykō poko wenikehnōko mana zuaro pyra toexirykōke. ¹³Mokaro oseosenuhmāko toh mã repe. Yrome onenetupuhpyra mã toto. Jomiry etāko toh mã repe. Yrome otuenikehkāko mã toto. Morara exiryke tupimākō poko rokē toto amorepāko ase.
¹⁴Izaja omihpyryae ro mã mokaro toehse. Ynara tykase Izaja pake,
 “Etāko matose repe, yrome onetara matose.
 Oseosenuhmāko roropa matose repe. Yrome onenepyra sã matose.
¹⁵Tūpore sã oupuhpyrykō exiryke onenetupuhpyra matose,
 apanarykō ipanapuruhpyry sã exiryke,
 oenurukō pimỹmã sã exiryke roropa.
 Oenurukō pimỹmã sã onyripyra awahtao xine kure osenuhmakety sã mehtory.
 Apanarykō ipanapuruhpyry sã pyra oexirykohtao kure jomiry metatory,
 oesēkōme wenetupuhtory roropa.
 Mame oesēkōme jenetuputyryhtao oya xine,
 tukurākase mehtory ya, āko Ritonōpo,”
 tykase Izaja pake.
¹⁶—Naeroro tãkye matose, tykase Jezu typoetory tomo a, —kure ōsenuhmarykōke oenurukō ke, kure otato oexirykōke roropa tykase

eya xine. ¹⁷—Etatoko pahne, urutõkõ onenehpyrykõ enery se toh kynexine repe, tuhke Ritonõpo omihpyry omipona aehtyã roropa. Yrome onenepyra tokurehse toto. Onetahpyrykõ etary se roropa toh kynexine repe. Yrome onetara tokurehse roropa toto.

Jezu namorepatopõpyry poko

(Mak 4.13-20; Ruk 8.11-15)

¹⁸—Etatoko pahne, ãmorepatorỹko ase ynekarohpyry poko, otyro puhturu arykatopõpyry poko. ¹⁹Ritonõpo omiry etananõ nae. Toto esẽme Ritonõpo exiry poko etãko toh mã repe. Yrome onenetupuhpyra toto. Mame onenetupuhpyra toto exiryke, joroko tamuru axĩ oehnõko, Ritonõpo omiry poko wenikehkapose ikurohtaka xine. Mokaro osema sã mã toto ikurohtao xine, ãko ywy. Ritonõpo omiry otyro puhturu sã mana. Mame mokaro tũpore sã exiryke ikurohtao xine, Ritonõpo omiry ahtara sã toto kurohtao mana. ²⁰Imehnõ topuxikirihpã sã mã toto ikurohtao xine. Ritonõpo omiry etaryhtao axĩ tãkye exĩko repe. Ritonõpo omiry se exĩko toh mã repe. ²¹Yrome mya, ikurohtaka xine omõpyra sã Ritonõpo omiry mana. Jarao exikety sã rokẽ aomiry mana. Morara exiryke toetuarimarykohtao axĩ Ritonõpo omiry rumekãko ropa mã toto. Tyryhmarykohtao roropa imehnomo a Ritonõpo omipona toexirykõ axĩ irumekãko ropa mã toto. ²²Imehnõ Ritonõpo omiry etananõ ãtarykahmã sã mã toto ikurohtao xine. Esẽkõme Ritonõpo exiry poko etãko toh mã repe. Yrome torẽtyke mã toto senohne poko, otyro tõkehko poko. Mõkomo poko typenetarykõke Ritonõpo omiry se hkopyra exiko mã toto. Mame Ritonõpo omipona yronymyryme pyra mã toto. Mãsa rokẽ mã toto. Irumekãko ropa toh mana. ²³Mame imehnõ Ritonõpo omiry etananõ mã nono kurã sã mã toto tukurohtao xine. Tosẽkõme Ritonõpo exiry enetupuhnõko mã toto. Aomipona exiko mã toto yronymyryme. Mame imehnõ akorehmãko mã toto Ritonõpo omipona toto ehtohme roropa, tuhke, pitiko rokẽ pyra, tykase Jezu typoetory tomo a.

Ãtaryka poko turuse toto, osenetupuhpotohme

²⁴Morame typoetory tamorepase ropa Jezu a. Ynara tykase ynororo eya xine, —Ritonõpo emero esẽme mana. Imepỹ sã roropa mana, tupito esẽ samo. Mokyro a tutupi tarykapose otyro puhturu kurã ke. ²⁵Mame tarykase emero ahtao, koko, emero tynyhse ahtao, imepỹ tooehse epe kara. Eya ãtaryka puhturu tarykase roropa, tupito rãnao, tiriiku rãnao roropa. Mame toepase ropa ynororo. ²⁶Morame okynã pyra otyro tahtase. Mame toperytapitose. Yrome ãtaryka roropa tahtase. ²⁷Mame tupito esemy a toytose ipoetory tomo. Ynara tykase toto tupito esemy a, “Otyro puhturu kurã marykase otupi po. Yrome otokoino ãtaryka itamurume tahtase nahe?” tykase toto, tõturupose.

²⁸—“Otarãme jepetõkara a tarykase mana,” tykase ynororo.

—“Yna ytory se hma ãtaryka mukase ropa?” tykase toto, tõturupose.

²⁹—“Arypyra. Ātaryka mukase oytorykohtao seromaroro, otarāme tiriiku roropa mukāko matose. ³⁰Morara exiryke ah moroto rokē nexī aporo, ātaryka htao rokē aporo tiriiku exitāne. Morarama toehkehse tiriiku ahtao ātaryka mukananō aropōko ase. Ynara āko ase erohketomo a, ‘Ātaryka imukatatoko aporo ipahtohme apoto htaka, jahkatohme. Moromeīpo tiriiku isahkatatoko ē aka tyritohme,’ āko ase eya xine,” āko mā tupito esemy eya xine, tykase Jezu typoetory tomo a.

Moxitatu puhturu
(*Mak 4.30-32; Ruk 13.18-19*)

³¹Morarama typoetory tō tamorepase ropa Jezu a, imepỹ poko ropa. Ynara tykase ynororo,

—Ritonōpo kuesēkōme exiry otyro puhturu pisarara ahtary sā mana, moxitatu puhturu ahtary samo. Moxitatu puhturu pisarara repe. ³²Mame moro tarykase ahtao tupito pona ēxihtāko mana. Ahtāko roropa mana. Zumo exīko mana. Mame tamorihtase ahtao wewe konōto sā exīko mana. Mame torō tō oehnōko osesarise amoriry htaka, tykase Jezu.

Pou porutatopo
(*Ruk 13.20-21*)

³³Mame imepỹ ke ropa typoetory tō tamorepase Jezu a. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Ritonōpo enetuputyryhtao oesēkōme, otyorōmatorỹko mana. Aomiponahxo exīko matose yronymyryme. Tiriiku risē sā Ritonōpo omiry okurohtao xine mana. Moro pou risē zoxie ahtao tiriiku maro emero porutāko. Poume exīko tokyise ahtao. Moro sā exīko Ritonōpo omiry okurohtao xine mana, tykase Jezu eya xine.

Tōsenetupuhtoh ke toto turuse
(*Mak 4.33-34*)

³⁴Morarama tupimā ke rokē imoihmākō tamorepase Jezu a. Toto esēme Ritonōpo exiry poko toto tamorepase eya. Ynara sā oesēkōme Ritonōpo enetuputyryhtao oya xine, kakehpyra roropa Jezu kynexine toto a. ³⁵Morarama urutōkō omihpyryae ro Jezu kynexine. Ynara kynexine urutōkō omihpyry pake,

“Osenetupuhtoh ke toto amorepāko ase,
tyorō poko toto zurūko ase.

Moro poko zuaro exipitopyra mā toto
moinoro, sero nono ritopōpyry poe ro.

Yrome morohne poko toto amorepāko ase,”
tykase urutōkō pake Ritonōpo omiryryme.

Typoetory amorepatopôpyry ropa poko Jezu a

³⁶Moraramo imoihmākō turumekase Jezu a. Tomōse tapyi taka. Mame ipoetory tō toytose eya, oturupose.

—Oty poko moturu ātaryka poko? Tupito poko yna amorepako ropa, tykase toto Jezu a.

³⁷Ynara tykase Jezu,

—Mokyro otyro puhturu kurā arykaneme sã Kapu ae Ayhtohpyry mana.

³⁸Mame utupime sã seropōkō esary mana. Mame otyro puhturu kurā sã mokaro tosēkōme Ritonōpo enetupuhnanomo. Yrome ātarykahmā sã mā mokaro joroko tamuru poetory tomo, joroko tō omipona exiketomo, enara.

³⁹Mame epekara mokyro, ātaryka arykaneme, joroko tamuru. Mame otyro epery toehkehse ahtao esē isahkako mana kurākō apiakatohme. Moro saaro seropōkō apiakako Ritonōpo mana. Mame mokaro ātaryka mukananō sã Ritonōpo nenyoytā mana. ⁴⁰Mame ātaryka mukako sã mā toto ipahtohme apoto htaka. Moro sã exiko kurākō apiakato po mana sero etyhyry po.

⁴¹Morara ahtao Kapu ae Ayhtohpyry tynenyoytā aropoko mana. Imehnō iirypyryme tyripohpōkō enehpōko mana. Iirypyrymākō enehpōko roropa mana oximōme. ⁴²Mame toto pahnōko apotoimo htaka. Moroto toh mā xitako. Kui kui āko rokē mā toto atarypōko. ⁴³Mame Ritonōpo poetory nymyry Ritonōpo maro exiko. Tumykō maro tuisamehxo exiko mā toto. Tākye roropa exiko mā toto. Etatoko pahne, typanare awahtao xine otato ehtoko, tykase Jezu eya xine.

Typyne exikety nono aka zonemyhyry

⁴⁴—Ritonōpo enetuputyry oya xine oesēkōme ynara sã roropa mana. Typyne exikety sã mana nono aka zonemyhyry samo imepỹ tupi po. Mame moro typyne exikety tonese ahtao tokare pyra ytōko mokyro, typyne exikety enene mana. Tytapyĩ ekarōko mana, tutupi tōkehko ekamōko roropa mana tineru apoitohme tyya. Mame moro tineru ke tupito epekahtōko mana tỹpenery maro. Moro sã oesēkōme Ritonōpo enetuputyry oya xine mana, tykase Jezu eya xine.

Kasuruimo kurano

⁴⁵—Tyorō sã roropa oesēkōme Ritonōpo enetuputyry oya xine mana. Kasuru kurā epekahne sã mana. ⁴⁶Mame kurā kasuru eneryhtao tyya moro poko rokē penetako mana. Mame emero tymōkomory ekamōko mana, tỹpenery epekahtohme tyya. Moro sã mā Ritonōpo enetuputyry oya xine oesēkōme, tykase Jezu eya xine. —Senohne emero se hkopyra exiko matose, Ritonōpo maro rokē oehtohkōme, tykase Jezu eya xine.

Tarāpa konōto

⁴⁷—Tyorō sã roropa, oesēkōme Ritonōpo enetuputyry oya xine mana. Kana anymyry sã mana ikuhpo kuao, tarāpa konōto ke. Mame tarāpa tomase

ahtao kana itamurume anŷnōko anŷnanō mana, kana osehta. ⁴⁸Moraramē typehse ahtao tarāpa arōko mā toto, kana anŷnanomo tuna ehpikoxi, iputokatohme. Mame kana apiakāko mā toto. Kurākō kurākāko mā toto ē aka. Yrome popyra exiketō pahnōko mā toto. ⁴⁹Moro saaro exīko sero enatyryhtao mana. Ritonōpo nenyohŷtā ytōko mana pohnō apiakatohme kurāko htae. ⁵⁰Moraramē pohnō pahnōko mā toto apotoimo htaka. Moroto xitāko mā toto. Kui kui āko roropa mā toto, tykase Jezu eya xine.

Zae atamorepatopōpyry kasenato, pakatokō roropa

⁵¹—Menetupuhŷtou āmoreparykō ya? tykase Jezu eya xine.

—ŷ, tykase toto.

⁵²Ynara tykase ropa Jezu,

—Moeze omihpyry waro exiketō ypoetoryme toehse ahtao, tapyi ešē sā exīko mā toto. Tymōkomory esary wino tykyryry oūko ropa tapyi ešē mana, pakatokomo te, kasenatokomo, enara. Moro saaro Moeze omihpyry waro exiketō Ritonōpo enetuputyryhtao tyya xine tošēkōme. Ikurohtao xine aosenetupuhŷtohkō tuhke mana, kasenatokomo, pakatokomo, enara, tykase Jezu eya xine.

Jezu enetuputyry se pyra Nazarepōkō ehtopōpyry

(Mak 6.1-6; Ruk 4.16-30)

⁵³Moraramē Jezu tōturukehse ahtao morohne poko, toytose ropa moro tae. ⁵⁴Moraramē tosaka ropa toytose. Moraramē morotōkō atamorepatoh tao tamorepase toto eya. Mame Jezu etananō ynara tykase,

—To! otokoino tuaro toehse nae? tykase toto. —Onoky poe roropa jamihme toehse mose nae? tykase roropa toto. Tōsenuruhkase toto.

⁵⁵—Wewe poko erohkety mūkurume mose nahe? Ynoro mosero. Maria roropa jē mokyro. Zakorō tō roropa waro sytatose, Tiaku, Joze, Ximāo, Juta, ynara toh mana. ⁵⁶Aoryxiry tō taro roropa mana. Yrome otokoino tuaro toehse nae? tykase toto. ⁵⁷Jezu enetuputyry se pyra toh kynexine jekyry waro toexirykōke. Yrome Ritonōpo mūkurume onenetupuhpyra toh kynexine. Morara exiryke ynara tykase Jezu eya xine,

—Urutō omiry etāko imehnō mana, imehnō pata poro aytoryhtao. Yrome itapyītaōkō aomiry onetara mā toto. Jekyry tō roropa aomiry onetara mā toto. Ipatarypōkō aomiry onetara roropa mana, tykase Jezu toto a.

⁵⁸Mame tyjamtunuru onenepopyra Jezu kynekurehne moroto aporo. Kurākōkara onukurākara roropa kynexine moroto onenetupuhpyra toto exiryke.

João ahno ēpurihkane zuhkatopōpyry

(Mak 6.14-29; Ruk 9.7-9)

14

¹Moraramē Jezu poko ahno oturutopōpyry totase Erote a. Karirea rānaōkō tuisaryme kynexine ynororo. ²Ynara tykase Erote Jezu poko,

—João ahno ĕpurihkane mokyro. Tõsemãse ropa mana, tykase typoetory tomo a. —Morara exiryke jamihme toehse ynororo. Kurākōkara kurākāko ropa mana, tykase.

³Osemazuhme, orihpyra ro ahtao, João tapoipose Erote a. Mame tymyhse ahtao tōmapose eya āpuruhpyry taka. João zehno pyra Erote kynexine repe. Mame takorō typykase eya typytyme Erote a. Mame Erotia omi poe João zehno toehse ynororo, takorō pytŷpyry omi poe. ⁴Ynara kakehpyra João exiryke, “Ākorō pyty asapoino opytyme, mokyro apoiryhtao oya opytyme iirypyryme exīko mase,” kakehpyra João exiryke Erote a. ⁵Morara exiryke João etapary se toehse ynororo. Yrome juteu tō zuno toexiryke onetapara kynexine aporo. “Urutō João mokyro Ritonōpo poe,” karyke juteu tomo a.

⁶Moraramẽ João āpuruhpyry tao ro ahtao Erote aniwesario nae kynexine. Tuhkākō toahmase eya eukuru ĕtohme, watohme, enara. Moroto Erotia ĕxiry tuase imoihmākō neneryme. Erote epe tō neneryme roropa tuase ynororo. Mame Erote zamaro Erotia ĕxiry kynexine. ⁷Morara exiryke ynara tykase eya ynororo, —Oty se nymyry hma ya? Ōpenery ekarōko ase oya emero porehme, tykase Erote nohpo a, Erotia ĕxiry a.

⁸Mame tyse maro tōturuxīpo ynara tykase ynororo, —Seromaroro toiro se rokē ase oya. João, ahno ĕpurihkane zupuhpyry se ase, paratu ao, tykase ynororo eya.

⁹Morara kary etaryke tyya Erote toemynyhmase yronomyryme. Yrome, “Ōpenery ekarōko ase oya,” tykase toexiryke imoihmākō netaryme, soutatu tō taropose eya, João zupuhpyry kohtohme eya xine. ¹⁰Morara exiryke João zupuhpyry tuhkohse soutatu tomo a, āpuruhpyry tao ahtao ro. ¹¹Mame paratu ao zupuhpyry tonehse eya xine ekarotohme nohpo a. Mame mokyro a zupuhpyry tokarose tyse a. ¹²Moraramẽ ipoetohpyā tooehse, João ekepyry poko. Mame tonēse ahtao eya xine, toytose toto Jezu a, Jezu zuruse.

Imoihmākō otuhmatopōpyry Jezu a 5.000mākomo

(Mak 6.30-44; Ruk 9.10-17; Jo 6.1-14)

¹³Moraramẽ João etapatopōpyry totase Jezu a ahtao toytose ynororo imepŷ pona. Kanawae toytose ahno esaka pyra, toiroro toehtohme repe. Yrome Jezu ytory poko tuaro ahno toehse ahtao, tosae xine toytose toto. Jezu mykapo toytose toto, pupu po. ¹⁴Mame towōse ropa Jezu ahtao kanawae imoihmākō tonese eya. Toenupunase ynororo toto poko yronomyryme. Mame kurākōkara tukurākase ropa eya.

¹⁵Moraramẽ kokonie pukuro ipoetory tō toytose Jezu a. Ynara tykase toto, —Pake nykohmāno. Ahno esao pyra sytatose taro. Moxiā aropoko ropa pata tō pona tynapyrykō epekahtohme eya xine, tykase toh repe eya.

¹⁶—Oty katohme? tykase Jezu. —Toto anaropopyra ase. Otuhtoh rokē ekarotoko eya xine toto otuhtohme, tykase Jezu eya xine.

¹⁷—Wyi pitiko rokẽ nae ynanase, 5me rokene. Kana roropa asakoro rokene, tykase toto.

¹⁸—Enehtoko ya, tykase Jezu eya xine.

¹⁹Mame imoihmākō typorohkapose Jezu a, onahpoty htaka kure exiryke moroto. Mame wyi apoiryhtao Jezu a, kana maro, tōsenuhmase kapu aka. Ynara tykase ynororo,

—Kure mase Papa kapuaono, tykase Jezu. Mame wyi tytohtohkase eya typoetory tomo a ekarotohme. Tuhke wyi toehse emahpo, tōsẽ roropa. Mame imoihmākomo a wyi tokarose eya xine tōsẽ maro. ²⁰Mame tōtuhse toto emero porehme. Tuesapare toehse toto. Mame tōsẽ akoĩpyry tanỹse ropa eya xine, Jezu poetory tomo a. Ruto pehme kynexine 12me, wyi akoĩpyry maro, tōsẽ akoĩpyry maro, enara. ²¹Mokaro imoihmākō tuhke kynexine. Tuhke toto exiry 5.000me kynexine, orutua kō rokene. Nohpo tō roropa tuhke kynexine, poetohti tō roropa. Enara.

Tuna poro Jezu ytotoĩpyry

(Mak 6.45-52; Jo 6.16-21)

²²Morarame typoetory taropose ropa Jezu a, kanawae toto ytotohme osemazuhme, ikuhpo akuohtohme toto a, imoihmākō osekazumary se Jezu exiryke tyya. ²³Morarame tōsekazumakehse imoihmākō ahtao tōnuhse Jezu toiroro ypy ěmory pona, oturuse Tummy maro. Mame tykohmāse ahtao, Jezu moroto ro kynexine, toiroro, ypy ěmory po. ²⁴Ikuhpo rānao ipoetory tō kynexine. Pohkane konōto jamihme toehse kanawa pokona tyryrykane jamihme exiryke. ²⁵Morarame kuratiri etapitory zano Jezu kýtone eya xine tuna poro. ²⁶Morarame tuna poro Jezu ytory eneryke tyya xine ipoetory tō tōserehse. Tunōmase eya xine.

—Ahno akuaryhpyry mokyro oehnōko, tykase toto. Tonaroxirykōke tykohtase roropa toto, tōserehse yronymyryme toexirykōke.

²⁷Yrome ynara tykase Jezu eya xine,

—Juno pyra ehtoko. Ywy ase Jezu. Enaromyra ehtoko, tykase eya xine.

²⁸Morara kary etaryke tyya xine ynara tykase Peturu,

—Jezume awahtao amaro kuaroko jytotohme tuna poro, tykase Peturu.

²⁹—Osehko, tykase Jezu eya.

Morarame towōse Peturu kanawae tuna poro toytotohme Jezu a.

³⁰Yrome pohkane konōto eneryke tyya enaromỹke toehse ynororo. Axĩ tyneryse tuna kuaka.

—Jezu kuakorehmako, tykase Peturu.

³¹Axĩ tomary ke Peturu tapoise Jezu a.

—Yronymyryme pyra jenetupuhnōko mase. Oty katoj jenetupuhpyra make? tykase Jezu eya, Peturu a.

³²Mame kanawaka tōtyrise Jezu Peturu maro. Mame axĩ saparahkane saparah tykakehse. Tymynyhpāse ropa. ³³Mame mynyhme toehse ipoetory tomo. Jezu eahmary poko rokẽ toh kynexine, tukurohtao xine.

(Mat 14.31)

—To! Ritonōpo mūkurume nymyry mase. Kure mase, tykase toto.

Kurākōkara kurākatopōpyry ropa Jezu a Kenezare po
(Mak 6.53-56)

³⁴Mame ikuhpo takuohse rahkene eya xine. Mame toeporehkase toto Kenezare pona. ³⁵Morarama Jezu eneryke tonetupuhse morotōkomo a, Kenezarepōkomo a. Morara exiryke morotōkō kurākōkara tonehpose eya xine Jezu a toto arotohme. Ynara tykase toto Jezu a,

³⁶—Ah oupō ehpiry apō toto kurākōkara, ajohpāme samo, tykase toto Jezu a, tuhkākomo. Mame Jezu zupony tytemuhmase ahtao kurākōkara a, toekurākase ropa toto, emero porehme.

Juteu tamuru tō namorepatopōpyry
(Mak 7.1-13)

15 ¹Mame Jerusarē poe parixeu tō toytose Jezu a, Moeze omihpyry poko imehnō amorepananō maro. Mame ynara tykase toto eya,
²—Oty katoth kytamurukō omipona pyra opoetory tō nae? “Osemahxīpo rokē otuhtoko zae oehtohkōme,” katopōpyry tuenikehse toto, tykase toto Jezu a.
³Ynara tykase Jezu eya xine,
 —Atamurukō omihpyry poko rokē matose. Ritonōpo omiry poko tuenikaroro sā matose. Naeroro aomipona pyra matose. ⁴Ynara tymerose Ritonōpo omiryne, “Kure omykō tyritoko. Kure asakō tyritoko roropa,” me tymerose. Ynara roropa tymerose Ritonōpo omiryne, “Tumy eunopyryhtao imepyny a, tyse roropa eunopyryhtao, mokyro etapapotoko aorihtohme, tumykō eunopyryke eya,” me tymerose Ritonōpo omiryne. ⁵Yrome Ritonōpo omiry tyorōmāko matose. Azahkuru imehnō amorepāko roropa matose. Ynara āko matose eya xine, “Tŷkyryneke awahtao xine omykō akorehmatohme repe, asakō maro. Yrome ekarory se pyra awahtao xine eya xine, ynara kahtoko eya xine, ‘Jomihpyryae senohne Ritonōpo kyryryme rokē mana,’ kahtoko eya xine,” āko matose imehnomo a, tumykō pyno se pyra exiketomo a. ⁶“Morara karyke oya xine, ōkyryrykō anapoipyra ōmykō mana,” āko matose imehnō amorepāko. Ritonōpo omipona pyra matose morara awahtao xine. Ōmirykō ke rokē Ritonōpo omiry myakāmāko matose. ⁷Ajohpe rokē matose. Zae Izaja omihpyry kynexine. Ynara tymerose eya Ritonōpo omiryne opoko xine,
⁸“Ōmirykō ke rokē kure jyrīko matose.
 Yrome okurohtao xine ymaro pyra matose ipunaka.
⁹Toiparo rokē kure jyrīko matose, jomipona pyra awahtao xine.
 Jomiry tytyorōmase oya xine. Tymyakāmase roropa oya xine ōmirykō ke.
 Morara exiryke ōmirykō etary se hkopyra ase,”
 tykase Izaja pake opoko xine, tykase Jezu eya xine.

Iirypyryme ehtoh poko
(Mak 7.14-23)

¹⁰Moraramē imoihmākō tykohmase Jezu a. Ynara tykase eya xine,
 —Etatoko pahne. Enetupuhtoko roropa. ¹¹Oty pokoino, ahno iirypyryme exīko nahe? Otuhtoh pokoino iirypyryme exīko? Arypyra, tonahsē enahnōko repe, yrome moro pokoino pyra iirypyryme matose exīko. Yrome ōmirykō xihpyry pokoino ōsenetupuhtohkō xihpyry pokoino roropa iirypyryme exīko matose okurohtao xine, iirypyryme oexirykōke, tykase Jezu toto a.
¹²Moraramē Jezu a toytose ipoetory tomo zuruse. Ynara tykase toto eya,
 —Tohne nexī toto, ōmiry etaryke tyya xine. Tuaro makene? tykase toto Jezu a.
¹³Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Zae pyra toto ahtao Papa kapuaõ narykahpyryme pyra sã mã toto. Popyra mã toto, âtarykahmã samo. Imeïpo âtaryka mukapõko Ritonõpo mana âtarykahme exiryke. ¹⁴Ah moroto rokẽ mokaro nexĩno tonurākara sã toexirykõke. Tonurākara osenuhmara mana. Mokaro sã mã mokaro Ritonõpo namorepatopõpyry onenetupuhpyra toexirykõke. Mame tonurākara asakoro tātarykohtao epukāko mã toto oramã aka tonure pyra toexirykõke, tykase Jezu eya xine.

¹⁵Ynara tykase Peturu,

—Yna amorepako ropa moro poko, anamorepatopõpyry poko, tykase.

¹⁶Ynara tykase Jezu eya xine,

—Tuaro pyra ro matohu? Mokaro saaro matose. ¹⁷Etatoko pahne.

Kynapyrykõ enapyryhtao kyya xine, kýtaka xine omõnõko mana, kuwakurukõ aka roropa, enara. Mame okynã pyra tûtako ropa mana tuekase ahtao. Yrome kynapyrykõ iirypyryme kyripyra xine mana. ¹⁸Kuosenetupuhtohkõ xihpyry poe oturũko sytatose. Mame moro pokoino iirypyrymehxo exiko sytatose. ¹⁹Iirypyryme awahtao xine okurohtao xine oorypyrykõ poko penetāko matose. Moraramo oorypyrykõ poko openetarykohtao imehnõ etapāko matose. Te, imehnõ nohpo tō poko exiko matose. Imeimehnõ ryhmary se exiko roropa matose. Ematonāko matose. Ajoajohpe exiko matose. Imehnõ kerekeremāko roropa matose. ²⁰Morohne poko awahtao xine, popyra exiko matose, iirypyryme, enara. Yrome osemahpyra awahtao xine õtukurukohtao otyme popyra? Morohne iirypyryme kyripyra xine mana, tykase Jezu eya xine.

Jezu enetupuhtopõpyry nohpo a

(Mak 7.24-30)

²¹Morotoino Jezu toytose ropa Tiro pata pũtokoxi, Xitõ pata pũtokoxi roropa. ²²Mame nohpo toytose Jezu a, Kanaãpono. Moroto esary kynexine nohpo esary. Morara exiryke tosae toytose ynororo Jezu enese.

—Tawi parỹpyryme mase. Morara exiryke oehno oya. Yna pyno exiko ajohpāme samo. Jẽxiry jorokohpe mana. Etuarimāko mana yronymyryme, tykase nohpo Jezu a.

²³Yrome onetapỹ sã toehse Jezu aporo. Mame Jezu poetory toytose eya.

—Mose xihpyry aropoko ropa. Kuekahmatorỹko kahpyry mana. Panaikato roropa mana, tykase Jezu a toto.

²⁴Mame ynara tykase Jezu nohpo a,

—Tonehpose ywy tarona Izryaeu tō pakõ pokoino. Kaneru sã toehse mã toto. Tytahse sã mã toto. Tosẽkõ waro pyra toehse roropa mã toto, tykase Jezu eya.

²⁵Morara kary etaryke tyya tosekumuru po typorohse nohpo Jezu myhtokoxi.

—Kuakorehmako ajohpāme samo, tykase ynororo eya.

²⁶Ynara tykase Jezu eya,

—Popyra poeto napyry ekarory kaikuxi a omise poeto ahtao, tykase Jezu nohpo a.

²⁷Mame ynara tykase nohpo eya,

—Ajohpe pyra mase. Juteu tō ekyme sã ynanase juteume pyra yna exiryke. Yrome toto eký sã tōsẽ akumuru eraximãko ynanase, toto zoh akoĩpyry eraximãko, tykase nohpo Jezu a.

²⁸Morara kary etaryke tyya ynara tykase Jezu eya,

—To! Kuenetupuhno yronymyryme. Tonetupuhse jexiryke oya, ãkorehmãko ase, tykase Jezu eya. Mame axĩ mokyro ãxiry toekurãkase ropa, morara karyke rokẽ Jezu a.

Tuhkãkō kurãkatopōpyry ropa Jezu a

²⁹Morotoino Jezu toytose ropa ikuhpo Karirea ehpikuroko. Mame ppy taunuhmase tyya ahtao typorohse nono pona. ³⁰Mame imoihmãkō toytose eya. Tymaro xine ytoytohnō tarose kurãkōkara, jaxiry kurãkara te, tonurãkara te, jaxiry osetokyẽ exiketomo te, sekere kahnomo te. Imehnō kurãkara roropa tarose toto a Jezu myhtokoxi. Mame kurãkōkara tukurãkase ropa eya moroto. ³¹Mame tōsenuruhkase imoihmãkomo kurãkōkara kurãkary ropa eneryke tyya xine. Sekere kapynỹpo tō sekere tykase ropa. Jaxiry osetokyẽ exiketō osepune toehse ropa jaxiry, toekurãkase ropa. Te, ytoytopynỹpo roropa toekurãkase ropa. Xikihxikihme toytose ropa, te. Tonure pyra aexihpyry roropa toekurãkase ropa. Kure tōsenuhmase ropa. Mame,

—Kure Ritonōpo mana, Izyraeu tō esẽme, tykase toto imoihmãkomo.

Imoihmãkō otuhmatopōpyry Jezu a 4.000mãkomo

(Mak 8.1-10)

³²Moraramẽ Jezu a typoetory tō tykohmase tyya. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Eynyhmãko ase moxiã poko, imoihmãkō poko, toto pyno jexiryke. Oseruao tōmehse toto ymaro toexirykō poko. Mame seromaroro tynahke pyra toehse toto. Toto aropory se ropa ase repe. Yrome toto anautuhmara jahtao toto aropory se pyra ase, aepukarykōino, jamihme pyra toto exiryke, omise toto exiryke, tykase Jezu typoetory tomo a.

³³Ynara tykase ipoetory tomo,

—Yrome ahno esary kara sero taro. Otokoino moxiã napyry rĩko sytatohu? tykase ipoetory tomo, tōturupose Jezu a.

³⁴—Otãto wyi nae matou? tykase Jezu toto a.

—7me rokene, tykase toto. —Kana roropa nae ynanase tuhke pyra, tykase toto.

³⁵Mame imoihmãkō typorohkapose Jezu a nono pona. ³⁶Mame wyi tapoise eya kana maro.

—Kure mase Papa, senohne onekarohpyry, tykase. Moraramẽ wyi tohtohkane typoetory tomo a ekarotohme, ekamotohme imoihmãkomo a. Morararo kana apiakane Jezu typoetory tomo a ekarotohme, ekamotohme imoihmãkomo a. ³⁷Mame tōtuhse toto emero porehme. Tuesapare toh toehse. Mame wyi akoĩpyry tanỹse ropa eya xine, tōsẽ akoĩpyry maro. Ipoetory tomo a tanỹse 7me

ruto pehme. ³⁸Mame imoihmākō tuhke exiry 4.000me kynexine orutua kō rokene. Nohpo tō roropa tuhke kynexine. Poetohti tuhke roropa kynexine.

³⁹Moraramame imoihmākō taropose ropa tyia ahtao kynotyryne ropa ynororo, kanawaka. Mame kýtone ropa Makatā pona.

Jezu jamitunuru enery se parixeu tō ehtopōpyry
(*Mak 8.11-13; Ruk 12.54-56*)

16 ¹Mame parixeu tō toytose Jezu a, satuseu tō maro. Azahkuru Jezu enery se toh kynexine, ihxirotohme repe. Morara exiryke ynara tykase toto Jezu a,

—Ritonōpo poe nymyry awahtao ajamitunuru enepoko yna a, ynaneneryme, tykase toto. ²Yrome ynara tykase Jezu eya xine,

—Kokonie pukuro kapu enēko matose. Mame kamiraramame kapu eneryhtao oya xine ynara āko matose, “Kure kokoro exīko mana. Konopo oehpyra kokoro,” āko matose. ³Yrome pakeimo kapu kamiraramame eneryhtao oya xine, “Konopo oehnōko seroae,” āko matose. Tuario matose. Kapu eneryhtao oya xine konopo oepiry poko enetupuhnōko matose repe. Yrome Ritonōpo mūkuru oepiry poko, tuaro pyra sā matose. Kurākō apiakatoth poko, onenetupuhpyra roropa matose. ⁴Amarokō iirypyryme matose. Ritonōpo omipona pyra roropa matose. “Ajamitunuru enepoko yna a. Enery se ynanase,” āko matose ya repe. Arypyra, yjamitunuru onenepopyra ase oya xine. Toiro rokē yjamitunuru enepōko ase oya xine. Jona ehtopōpyry sā enepōko ase oya xine, tykase Jezu eya xine.

Mame turumekase ropa toto Jezu a. Toytose ropa imepỹ pona ropa.

Pou porutatoth sā parixeu tō ehtopōpyry
(*Mak 8.14-21*)

⁵Ikuhpo mōpozakoxi tātakuohse ropa typoetory tō maro. Yrome wyi anaropyra tokurehse toto, tuenikehse toexirykōke. ⁶Mame ynara tykase Jezu eya xine,

—Tuario ehtoko. Pou porutatoth sā parixeu tō namorepary tō mana, satuseu tō namorepary tō roropa, tykase.

⁷Mame morara kary etaryke tyia xine tōturuse ipoetory tō oseya rokene. Ynara tykase toto,

—Morara tykase Jezu wyi onenehpyra tokurehse kuexirykōke tuenikehse kuexirykōke, tykase toto oxime rokene.

⁸Yrome typoetory tō otururu waro Jezu kynexine. Morara exiryke ynara tykase eya xine,

—Oty katoth wyi pyra oexirykō poko oturūko matou? Jenetupuhpyra ro rukuh matohu, tykase Jezu eya xine. ⁹—Tuario pyra ro rukuh matohu? Pake hkopyra imoihmākō autuhmapoase onenerykōme. 5me rokē wyi pitiko nae mexiatose. Yrome tytohtohkase ahtao ya tuhke toehse. Mame imoihmākō tōtuhse, 5.000 motye. Mame tōtuhkehse toto ahtao, otāto ruto pehme manymyatothse ropa wyi akoĩpyry, tōsē inamatyā maro? ¹⁰Moromeĩpo 4.000mākō autuhmapoase ropa.

7me rokẽ wyi pitiko nae nexiase. Moraramẽ otãto ruto mypehkatose, wyi akoĩpyry ke? tykase Jezu eya xine. ¹¹—Jomiry onetara sã matose. Wyi poko pyra oturũko akene. Tuarõ ehtoko parixeu tũ namorepary poko, satuseu tũ namorepary poko roropa, ykano. Kure osekarõko toh mã repe tyrypyrykõ poko ro tahtao xine.

¹²Moraramẽ tuaro toehse ropa toto Jezu poetory tomo. Wyi poko tomeseke toto ehtoh poko toto anamorepara Jezu kynexine. Yrome parixeu tũ namorepatoh poko, satuseu tũ namorepatoh poko roropa turuse toto Jezu a. Moro poko tutuarõtase ropa toto.

Peturu nurutopõpyry Jezu poko

(Mak 8.27-30; Ruk 9.18-21)

¹³Morotoino typoetory tũ maro toytose Jezu Sezarea Piripo pũtokoxi. Mame Jezu tõturuse typoetory tũ maro. Ynara tykase ynororo eya xine, —Kapu ae Ayhtohpyry ase. Yrome onoky nymyry keh jekarõko tarõkõ nae? tykase, tõturupose eya xine.

¹⁴—Joãome oekarõko mã toto ahno ĕpurihkaneme, tykase toto. —Imehnõ Eriame oekarõko roropa mã toto. Imehnõ roropa Jeremiamẽ oekarõko roropa mã toto. Imehnõ otarãme urutõme Ritonõpo poe oekarõko mã toto, tykase Jezu poetory tũ eya.

¹⁵—Amarokõke, onokyme roropa jekarõko matou? tykase Jezu eya xine, typoetory tomo a.

¹⁶Ynara tykase Ximãõ Peturu eya,

—Ritonõpo nymenekahpyryme mase, iirypyrymãkõ kurãkaneme. Ritonõpo mũkurume nymyry mase, tykase Peturu eya.

¹⁷Ynara tykase Jezu eya,

—ÿ zaerohxo rukuh ma Ximãõ, João mũkuru. Juaro oexiry imehnõ poe pyra mana. Imehnõ namorepatopõpyry poe pyra mase juaro. Papa kapuaõ poe juaro toehse mase. ¹⁸Juaro oehtoh mekarõ ya. Naeroro awaro jehtoh ekaroxi oya. Oesety, “Peturu,” kary, “Topu pitiko,” kary. Topu onytyrõmara imehnõ mana. Moro saaro jenetuputyry oya onytyrõmara imehnõ mã exĩko, yronomyryme jenetuputyryke oya. Moraramẽ asã emero ypoetory tũ orẽpyra tyrĩko ase, yronomyryme jenetuputyryhtao eya xine. Mame orẽpyra exikehpyra mã toto toorikyrykõ ponãmero, tykase Jezu eya.

¹⁹—Tapyi erase sã exĩko roropa mase. Tapyi esẽ ytoryhtao soroto ekarõko erase a mana. Moro saaro tosẽkõme Ritonõpo enetupuhnanõ esẽme orĩko ase. Morara toehse awahtao ypoe imehnõ zurũko mase toto esẽme samo. Mame, “Senohne poko pyra sehtone,” karyhtao oya sero nono po, Ritonõpo poe morara exĩko matose, ipoko pyra. Yrome, “Senohne kure tyriry kyya xine,” karyhtao oya sero nono po, Ritonõpo poe morohne tyrĩko matose.

²⁰Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,

—Onekaropyra ehtoko imehnomõ a Ritonõpo nymenekahpyryme jehtoh poko, seropõkõ kurãkaneme, tykase.

Toorikyry poko Jezu oturutopōpyry

(Mak 8.31-9.1; Ruk 9.22-27)

²¹Morotoino typoetory zurupitone Jezu toorikyry poko. Ynara tykase ynororo, —Jerusarē pona ytōko ase Ritonōpo omi poe. Moroto jahtao yryhmāko juteu tō esē mana, Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō roropa, Moeze omihpyry poko imehnō amorepananō roropa. Mame jetapapōko mā toto. Yrome oseruao tōmehse ahtao ēsemānōko ropa ase, tykase Jezu eya xine.

²²Moraramē imehnō myhtoino Jezu tarose Peturu a zurutohme takorony a tōturutoh samo. Ynara tykase ynororo,

—Morara kara exiko Jezu. Ritonōpo sātā oetapapopyra mana. Orihpyra sātā mase, tykase Peturu eya.

²³Yrome toeramase Jezu Peturu a. Ynara tykase ynororo eya,

—Mynyhme exiko! Joroko tamuru sã mase. Jakorekehkãko mase. ãMoreme rokẽ morohne poko osenetupuhnōko mase ahnome oexiryke. Yrome Ritonōpo poe pyra õsenetupuhtoh mana, tykase Jezu Peturu a.

²⁴Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,

—Ymaro oytorykō se awahtao xine openetatohkō irumekatoko. Oorikyrykō ymaro enetupuhtoko oorypyrykō poko. Mame ymaro rokẽ ehmaropa, tykase ynororo. ²⁵—Osepyno awahtao xine orihnōko ro matose. Yrome ypoetoryme awahtao xine oorikyrykō zuno pyra matose. Jomipona roropa awahtao xine orihpỹme exiko matose, enara. ²⁶Otara ãko matou senohne emero omōkomorykōme toehse ahtao oorikyrykō ke rokẽ epehmatohme? Arypyra, toiparo rokẽ morohne esẽme exiko matose, oorikyrykō ke epehmãko matose. Onykenãpara roropa ekurehnōko matose. Morararo orihpyra oehtohkō onepehmara mã omōkomorykomo. Otinerũkō roropa ipune pyra mana, tykase Jezu eya xine. ²⁷—Kapu ae Ayhtohpyry ase sero nono pona. Imeipo orẽpyra oehnōko ropa ase tuisamehxo Papa jamitunuru maro, Papa nenyoytã maro roropa. Morara ahtao seropōkō epehmãko ase, emero porehme, toto nyrihpyry epehpyryme. ²⁸Etatoko pahne, toitoine matose Kapu ae Ayhtohpyry enẽko. Tuisame aexiry enẽko matose orihpyra ro awahtao xine, tykase Jezu eya xine.

Jezu maro Moeze ehtopōpyry Eria maro

(Mak 9.2-13; Ruk 9.28-36)

17 ¹Moraramē 6me tōmehse ahtao typoetory tarose Jezu a oseruao rokene. Kaetokō pona tarose toto, ypy pona. Peturu tō tarose eya, Peturu, Tiaku, João, enara. ²Mame tanyhtase ynororo, saeremã sã toehse ynororo toto neneryme. Ëmyty zemimã sã toehse, xixi samo. Zupō roropa karimutume toehse, saerehkane samo toto neneryme. ³Mame Jezu maro Moeze tō tonese eya xine, Eria maro. Oturũko toh kynexine Jezu maro. ⁴Mame ynara tykase Peturu Jezu a,

—Jezu, kure sytatose taro. Ise awahtao tapyi pitiko amoxi oseruao, axĩtao rokene, toiro atapyĩme, toiro Moeze tapyĩme, toiro Eria tapyĩme, enara ehtohme, tykase Peturu.

⁵Yrome autururuhtao ro akurũ tooehse, putokane. Mame omi totase toto a akuru htae. Ynara tykase,

—Umũkuru nymyry mosero, umũkuru kurano, yzamaro exikety. Mose omiry etatoko, tykase omi kaino.

⁶Mame Ritonõpo omiry etaryke tyya xine tõserehse Jezu poetory tomo. Nono pona toepukase toto pohme. ⁷Mame typoetory tomo a toytose Jezu. Tapose toto eya.

—Õwõtoko ropa ty. Oserehpyra ehtoko, tykase Jezu eya xine.

⁸Morara exiryke tõsenuhmase ropa toh repe. Yrome mokaro onenepyra ropa toh kynexine. Jezu rokẽ tonese eya xine.

⁹Mame toto yhtory ropahtao ypy poe ynara tykase Jezu typoetory tomo a,

—Imehnõ onurupyra ehtoko aporo onenehpyrykõ poko. Tõsemãse ropa jahtao rokẽ imehnõ zurutoko, tykase Jezu eya xine.

¹⁰Mame ynara tykase toto Jezu a,

—Oty katoñ ynara ãko Moeze omihpyry poko amorepatõkõ nae, “Eria oehnõko mana osemazuhme,” ãko? tykase toto, tõturupose Jezu a. Mame ynara tykase Jezu eya xine,

¹¹—Zae ro mã toto, Eria oepyry poko osemazuhme, seropõkõ tuarõtanohtpose kapu ae aepyhpyry poko, tykase Jezu eya xine. ¹²—Yrome ynara ãko ase oya xine, Eria tooehse mana pake. Yrome onenetupuhpyra seropõkõ nexiase. Tyryhmase ynororo eya xine. Mokyro ryhmatopõpyry sã Kapu ae Ayhtohpyry roropa ryhmãko mã toto, tykase Jezu typoetory tomo a.

¹³Mame morara kary etaryke tyya xine tonetupuhse toto a. João ahno õpurihkane poko Jezu otururu tonetupuhse eya xine.

Poeto kurãkatopõpyry ropa poko Jezu a

(Mak 9.14-29; Ruk 9.37-43a)

¹⁴Moraramẽ imoihmãkomo a toytose ropa toto. Mame orutua toytose Jezu a. Tosekumuru po typorohse ynororo Jezu õpataka. ¹⁵Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Ajohpãme sã umũkuru poko oenupunakohxo. Epuepukãko mana. Tuhke toepukase ynororo apoto htaka, tuna kuaka, enara. ¹⁶Mose enehno opoetory tomo a repe. Yrome onukurãkasaromepyra toh kynako, tykase ynororo Jezu a.

¹⁷Ynara tykase Jezu eya,

—Onenetupuhpyra ro matose azahkuru oexirykõke. Okynã amaro xine ywy repe, yrome jenetupuhpyra ro matose. Typenekehse ywy opoko xine. Omũkuru enehko ya, tykase Jezu. ¹⁸Mame zae joroko tutũtanohtpose ropa Jezu a. Joroko tutũtase ahtao mokyro ae kure toehse ropa mõtõino rokene, joroko ke taõkemỹpo.

¹⁹Moraramẽ imoihmãkõ maro pyra Jezu ahtao ipoetory tõ toytose eya.

—Oty katoñ yna omi poe joroko tũtara ropa kynako? tykase toto Jezu a.

²⁰Ynara tykase Jezu eya xine,

—Pitiko rokẽ jenetuputyryke oya xine tūtara joroko kynako, òmipona xine pyra kynako. Etatoko pahne, jenetuputyry oya xine pitiko repe, moxitatutu puhturu sã repe. Yrome jenetuputyryhta oya xine, ynara ãko matose sero ypy netaryme, “Ytoko esyryhmako mõtona,” ãko matose. Mame òmi poe xine esyryhmãko mana. Emero tyriry waro exĩko matose. ²¹Yrome yronomyryme òtururukohta rokẽ Ritonõpo maro otuhpyra roropa awahtao xine òtururukohta, morara awahtao xine rokẽ moka rohne tũtanohpõko ropa matose. Mãpyra yronomyryme oturupyra awahtao xine Ritonõpo a joroko tõ onutũtanohpopyra ropa matose, tykase Jezu typoetory tomo a.

Toorikyry poko Jezu oturutopõpyry

(Mak 9.30-32; Ruk 9.43b-45)

²²Moraramẽ Karirea po tõximõse ropa toto, Jezu maro ipoetory tomo. Mame ynara tykase Jezu typoetory tomo a,

—Kapu ae Aythopyry ekarõko mã toto imehnomo a. ²³Jetapãko mã toto. Yrome oseruao tõmehse ahta jẽsemãkapõko ropa Ritonõpo mana, tykase.

Mame toemynyhmase toto, ipoetory tomo, yronomyryme.

Tineru pitiko ekarory poko Ritonõpo maro oturutoh tinerũme

²⁴Moraramẽ Jezu toytose Kapanau pona typoetory tõ maro. Mame moroto tineru apoine toytose Peturu a tineru pitiko apoitohme Ritonõpo maro oturutoh tinerũme. Toipe juteu tomo, emero jeimamyryae tineru pitiko epehmãko tineru apoine a Ritonõpo maro oturutoh kurãkatohme. Mame ynara tykase tineru apoine Peturu a.

—Ritonõpo maro oturutoh kurãkatoh epehmãko oesẽkõ nae? tykase, tõturupose eya.

²⁵—Û, tykase Peturu. —Epehmãko mana.

Mame tapyi taka tomõse ahta ynara tykase Jezu Peturu a,

—Ximã, otara ãko ma? Onokãkomo a tineru epehmapõko seropõko tuisary tõ nae, tyekyry tomo a, imehnomo a? tykase Jezu, tõturupose.

²⁶—Imehnomo a, tykase Peturu. Ynara tykase Jezu,

—Morara ahta jekyry onepehmara mana. Imũkuru tõ roropa onepehmara mana. Ritonõpo mũkurume ase. Naeroro ya tineru onepehmapopyra mã toto, tykase. ²⁷—Yrome tohne moka ro riry se pyra sytatose. Morara exiryke kana anyse ytoko ikuho kuaka. Mame osemazuhme kana tanỹse oya ahta, ãtaka eneko. Tineru enẽko mase ãtao. Moro tineru aroko tineru apoine a, Ritonõpo maro oturutoh tinerũme, onekaroryme ynekaroryme, enara, tykase Jezu eya.

Tuisame ehtoh poko
(Mak 9.33-37; Ruk 9.46-48)

18 ¹Morarame ipoetory tō tooehse Jezu a ekaropose,
—Onoky tuisamehxo exīko nae Ritonōpo esao? tykase toto tōturupose.
²Mokaro omiry etaryke Jezu a poeto tykohmase tyya. Xikihme tyrise
eya mokaro neneryme. ³Mame ynara tykase ynororo eya xine,
—Etatoko pahne, etyorōmara awahtao xine omōsaromepyra matose Ritonōpo
esaka. Yrome oetyorōmarykohtao, poeto pitiko sã toehse awahtao xine, omōnōko
matose Ritonōpo esaka, tykase. ⁴—Imehnō poetoryme sã toehse awahtao xine,
mose poeto samo, imehxo exīko ropa matose Ritonōpo esao. ⁵Mame jomi poe,
poeto pitiko mose panō pyno awahtao xine, ypyno roropa matose, tykase Jezu.

Imehnō kukuru poko iirypyryme aehtohkōme
(Mak 9.42-48; Ruk 17.1-2)

⁶—Yrome poeto pitiko jenetupuhpitoryhtao tosēme. Mame mokyro
tyoro amoreparyhtao oya xine urumekatohme ropa eya popyra matose
ipunaka. Awānohtorŷko roropa Ritonōpo mana. Kurehxo oya xine exiry
topu konōto mykyry opymyrykō ae onerymapotohkōme tuna kurohtaka,
poeto pitiko onenekunohpyra ro awahtao xine. Popyrahxo oya xine exīko
poeto pitiko tonekunohse oya xine ahtao. Awānohtorŷko Ritonōpo mana.
⁷Sero nono po iirypyryme imehnō riponanō nae. Urumekapōko mã toto
oya xine, oorypyrykō poko rokē oehtohkōme. Toipe toh mã repe. Yrome
mokaro wānohnōko itamurume Ritonōpo mana, tykase Jezu eya xine.

⁸—Oemarykō pokoino urumekary se awahtao xine ihkohtoko
ipahtohme. Morararo opupurukomo. Opupurukō pokoino urumekary se
awahtao xine ihkohtoko ipahtohme. Kurehxo Ritonōpo esaka ōmomyrykō
etone tomahke. Popyra mã oya xine apotoimo htaka ōmomyrykō osetato
ro oemarykō exiryke, ezeppy htaka. Kurehxo roropa oya xine Ritonōpo
esaka ōmomyrykō etone tupuhke awahtao xine. Popyra mã oya xine
apotoimo htaka ōmomyrykō opupurukō osetato exiryke. ⁹Oenurukomo a
urumekaporyhtao toutoko ipahtohme. Kurehxo oya xine Ritonōpo esaka
ōmomyrykō etone tonure awahtao xine. Popyra mã oya xine ōmomyrykō
apotoimo htaka osetato ro tonure awahtao xine, tykase Jezu eya xine.

Kaneru mūkuru itatyhpyry
(Ruk 15.3-7)

¹⁰—Tomeseke ehtoko, “Poeto kahpyry,” kara ehtoko poeto pitiko poko.
Ritonōpo nenyotyã poeto pitiko akorehmāko mã toto. Etatoko pahne,
mokaro torēnase Ritonōpo ēpataka toytorykō poko. Papa kapuaō ēpataka
toytorykō poko, tykase Jezu. ¹¹(Kapu ae Ayhtohpyry tooehse sero pona,
iirypyrymākō pynanohse. Itahtyã sã iirypyrymākō mana.)

12—Etatoko pahne, tuhke tokyke kaneru esê mana. 100me eky tō mã otarãme. Mame otara âko nae toiro toky tytahse ahtao? Ynara âko mã otarãme, “Jeky tō nomôko ase aporo taro ona po, toto otukuruhtao,” âko mana. Mame ytôko mã ynororo, itatyhpyry zupise ropa. 13Mame toky tonese ropa ahtao tâkye exîko ropa mana itatyhpyry tonese ropa tyya exiryke. Yrome imoihmākō enery poko tâkye hkopyra mana tahpyra toto exiryke. 14Moro saaro Omy kapuaō mana. Poeto pitiko otuenikary se pyra mã ipunaka. Toto pynanopyry se ynororo mane tymaro toto ehtohme, tykase Jezu eya xine.

Ãkorō akorehmary poko iirypyryme toehse ahtao

15—Mame imepỹ iirypyryme toehse ahtao, ytoko eya oturuse, iirypyry poko. Tokare pyra oturutoko eya aporo, toiroro imaro. Mame ômiry etaryhtao eya, tyrypyry rumekaryhtao roropa eya oepeme exîko ropa mana. Ãkorōme roropa exîko mana. 16Yrome ômiry etary se pyra ahtao, amaro imepỹ aroko, otarãme toiro otarãme asakoro, ômiry etaneme, âkorehmaneme roropa. “Asakoro ahtao ipune, oseruao ahtao roropa ipune,” âko Ritonôpo omiry. 17Yrome ômiry kō etary se pyra ahtao ypoetory tō zurutoko, oximōme toto ahtao. Mame oximōmākō omiry etary se pyra ahtao, azahkuru nymyry mokyro mana. Tyrypyry rumekary se pyra mana. Naeroro ypoetoryme pyra mana, tykase Jezu eya xine.

Otytyko popyra ekarory poko

18—Etatoko pahne, otytyko popyra ekaroryhtao oya xine iirypyryme exiryke, morararo ekarōko Ritonôpo mana iirypyryme ro. Yrome otytyko poko kure iirypyryme pyra ekaroryhtao oya xine morararo iirypyryme pyra ekarōko Ritonôpo mana, tykase Jezu eya xine.

19—Tyoro roropa, atae awahtao xine ôtururukohtao Ritonôpo a sero nono po ômiry kō etâko Ritonôpo mana. Mame ise oehtohkō rîko Papa kapuaō mana. 20Oximōme toehse awahtao xine ypoko, jomiry poko roropa, amaro xine ase, tuhke pyra awahtao xine ro, otarãme asakoro rokê awahtao xine, otarãme oseruao, amaro xine ro ase.

Imehnō rypyry poko wenikehtohme ropa

21Morarame Peturu toytose Jezu a ekaropose. Ynara tykase ynororo eya.

—Tuisa, oturupose oehno oya. Otarãme imepỹ yryhmāko mana. Ykerekere mākō mana. Yzehno exîko mana. Mame osepeme se ropa exîko mana ajoajohpe toehxîpo. “Yzehno pyra exiko ajohpāme samo,” âko ya mana. “ÿ, oty kara hnae,” âko ywy eya. “Moro poko wenikehnōko ase, oorypyry poko.” Mame wāto ropa pîxo ajoajohpe exîko ropa mana. Moromeîpo oehnōko ropa mana jepeme toehthohme ropa. Otāto kure morara rypyry korokary ototomose, 7me? tykase Peturu, tōturupose.

22—Arypyra, tykase Jezu eya. —7me imepỹ rypyry a tuenikehse awahtao kure repe. Yrome tuhke rokê azahkuru toehse oya imepỹ ahtao, mame tyrypyry

rumekary se ropa toehse ahtao ekurākako ropa imaro, ekuhpỹme, tykase Jezu eya. ²³—Ynara exiryke, oesēkōme Ritonōpo exiry ynara sã mana, pata konōto esē samo. Mokyro typoetory tomo a epehmapory se toehse, pata esemy. “Ytinerũ epehmapōko ase ypoetory tomo a emero porehme,” tykase ynororo. ²⁴Mame okynã pyra toiro ipoetory tonehse eya xine pata esē ēpataka, tuhke tineru onepehmara ro exikety kynexine, miriã motye. ²⁵Yrome tytineruke pyra kynexine ynororo. Morara exiryke onepehmara kynexine. Naeroro ynara tykase esemy, “Mose ekarotoko imehnõ namotome aehtohme tineru apoitohme epehpyrime, ynororo, ipyty, ipoenomo, imōkomory. Emero porehme ekarotoko tineru apoitohme jepehmatohme ropa,” tykase ynororo pata esemy. ²⁶Mame tosekumuru po typorohse mokyro tosē ēpataka. Ynara tykase, “Atarypopyra exiko ypoko ajohpãme samo. Oepehmãko ro ase emero porehme,” tykase ynororo eya.

²⁷—Mame nupunato typoetory tonese pata esemy a. Typynanohse ropa eya. Ynara tykase ynororo typoetory a, “Ywy roro epehmãko ase. Ytoko ropa. ‘Onepehmara rohxo hano,’ kara exiko,” tykase typoetory a pata esemy. ²⁸Mame mokyro tutūtase ropa tãkye, onepehmapopyra tosē toehse exiryke. Yrome toytory ropahao imepỹ tonese eya, topehmara exikety roropa tonese. Mame ynara tykase ynororo eya, “Otaa ahtao jepehmãko mah?” tykase eya rahkene. Tuhke pyra inepehmary kynexine repe, pitiko rokene. Yrome esenary poko tapoise eya topehmara exiryke. Tosenakorōkorōmase eya epehpyry sato a jehno toehse toexiryke. “Axĩke kuepehmako emero porehme,” tykase ynororo eya.

²⁹—Mame tosekumuru po typorohse mokyro, mokyro ēpataka. Ynara tykase ynororo eya, “Jesenakorōkorōmara exiko. Kurumekako ropa ajohpãme samo. Oepehmãko ro ase emero,” tykase ynororo eya.

³⁰—Yrome mokyro omiry onetapỹ sã toehse, jehno toexiryke. Eya tōmapose āpuruhpyry taka topehmara exiryke. ³¹Mame moro eneryke tyya xine imehnõ erohketõ tãkye pyra toehse. Tosēkõ zuruse toytose toto, pata esē zuruse. Emero tynenehpyrykõ tokarose eya. ³²Mame toto omiry etaryke tyya typoetory xihpyry tonehpose ropa tyya. Ynara tykase ynororo eya, “Ypoetory kahpyry mase. Tuhke tineru onepehmara mexiase ya, miriã motye. Yrome, ywy roro epehmãko ase, ase oya repe. ‘Onepehmara rohxo hano,’ kara ke exiko, ase oya repe. ³³Naeroro kure imehnõ pyno roropa oexiry, opyno jehtopōpyry samo,” tykase pata esemy typoetory a.

³⁴—Morarama typoetory zehno toehse ynororo yronymyryme. Āpuruhpyry taka tōmapose eya, aetuarimatohme topehmara exiryke roropa, moro epehmatohme emero porehme, tykase Jezu.

³⁵—Mokyro saaro Papa kapuaõ mana. Otuarimapotoryko mana emero porehme imehnõ rypyry poko oweniketyrykõ se pyra awahtao xine okurohtao xine, tykase Jezu eya xine.

Typyxiākō rumekary poko iniokomo a
(Mak 10.1-12)

19 ¹Moraramē moro poko tōturukehse Jezu ahtao Karirea poe kýtone ropa juteu tō esaka ropa Jutea pona, Joatão mōpozakoxi.

²Imoihmākō imaro toytose. Mame tukurākase ropa toto eya moroto.

³Moraramē parixeu tō toytose eya oturupose. Azahkuru aexiry enery se toh kynexine repe, ihxirotohme repe. Morara exiryke ynara tykase toto eya, —Zaero sytatou kypyxiākō rumekaryhtao kyya xine kuamoreme xine irumekary se toehse kuahtao xihne? Otara āko Ritonōpo nae morara exinohtaho? tykase toto.

⁴Ynara tykase Jezu,

—Ritonōpo omiry onysekeremara ro matou? Ynara tymerose pake, “Emero tyrise ahtao Ritonōpo a, orutua tyrise eya nohpo maro.” ⁵Mame ynara tykase ynororo, “Naeroro orutua tumy rumekāko mana, tyse rumekāko roropa mana typyty maro rokē toehtohme. Mame mokaro asakoro toiro pū sã exiko mana, typyty maro rokene,” tykase Ritonōpo toto poko. ⁶Naeroro osetyoro pyra mā toto. Osepūme rokē mā toto typyty maro. Oximaro tyripose Ritonōpo a exiryke oxirumekara toh mana, tykase Jezu toto a.

⁷Ynara tykase parixeu tō eya,

—Morara ahtao oty katohme Moeze a pape tymeropose? Ynara tykase ynororo pake, “Opyty rumekary se awahtao xine pape imerotoko moro poko. Mame pape ke rokē opytýpyry kō aropoko ropa owinoino xine.” Morara tymerose Moeze a pake, tykase toto Jezu a.

⁸Ynara tykase Jezu eya xine,

—Oupuhpyrykō tūpore exiryke morara tymerose Moeze a. Ritonōpo omiry onenetupuhpyra oexirykōke. Yrome osemazuhme emero tyriyhtao Ritonōpo a, opyxiākō rumekapory se pyra Ritonōpo kynexine. ⁹Etatoko pahne opyxiākō kure rokē ahtao oya xine, imehnō orutua poko pyra roropa ynororo ahtao, mame irumekaryhtao oya xine, imepý apoitohme oya xine opyty myakāme, popyra matose ipunaka. Iirypyryme matose, tykase Jezu eya xine.

¹⁰Ynara tykase ipoetory tomo,

—Morara ahtao kurehxo pytara kuexirykomo, tykase toto.

¹¹—Ÿ, tykase Jezu. —Otarāme kurehxo oya xine pytara oexirykomo. Yrome toitoine rokē Ritonōpo poe pytara matose, emero pyra, tykase eya xine. ¹²—Oxisā pyra matose. Typytary se pyra exiketō nae tomukase toexirykōke. Imehnō toipe moinoro tonurutopōpyrykō poero typytarykō se pyra mā toto. Imehnō roropa Ritonōpo enetuputyryke tyya xine tutuisarykōme pytara mā toto Ritonōpo poko rokē toehtohkōme. Moro waro awahtao xine otato ehtoko, tykase Jezu eya xine.

Kure poetohti ritopöpyry poko Jezu a
(Mak 10.13-16; Ruk 18.15-17)

¹³Morarame imehno a typoenõkõ tonehse Jezu a, zupuhpyrykõ apotohme eya. Typoenõkõ poko Jezu otururu etary se roropa toh kynexine Ritonõpo a. Mame toto eneryke tyya xine Jezu poetory tomo a turuse toto Jezu onerekohmara toto ehtohme. ¹⁴Yrome toto omiry etaryke tyya ynara tykase Jezu, —Ah poetohti noehno ya. Asaropotou ropa kehne. Poetohti a roropa tosary ekarõko Ritonõpo mana, toto esaryme, tykase Jezu toto a.

¹⁵Mame tomary tyrise poetohti zuhpokoxi. Morotoino toytose ropa ynororo imepõ pona.

Tymõkomoke itamurume nuasemã ehtopöpyry
(Mak 10.17-31; Ruk 18.18-30)

¹⁶Mame orutua toytose eya, amorepatõme Jezu enetuputyryke tyya. Ynara tykase ynororo,

—Tamuxi, otara äko hano kure jehtohme, jüme orihpõme jehtohme? tykase.

¹⁷Ynara tykase Jezu eya,

—Oty katohme kure ehtoh poko ekaropõko ma ya? Toiro rokẽ kure exikety mana. Orihpõme oexiry se awahtao Ritonõpo nymeropohpyry omipona exiko, tykase Jezu eya.

¹⁸—Oty moro Ritonõpo nymeropohpyry? tykase, tõturupose eya. Ynara tykase Jezu,

—Imehnõ onetapara ehtoko. Imehnõ nohpo poko pyra ehtoko. Ematonara ehtoko. Onekunohto pyra ehtoko. ¹⁹Kure rokẽ omykõ tyritoko, asakõ roropa kure rokẽ tyritoko. Te, imehnõ pyno ehtoko osepyno oexirykõ samo, tykase Jezu eya.

²⁰—Moinoro ywy morohne omipona ase toehse poetome ro jahtao, tykase ynororo. —Yrome oty riry se ropa ke hano kure nymyry jehtohme? tykase.

²¹Ynara tykase Jezu eya,

—Kure nymyry se awahtao omõkomory ekamota emero porehme tineru poko. Mame otinerü ekarota tymõkomokākara a. Morara awahtao tymõkomoke exiko ropa mase Ritonõpo esao, tykase Jezu eya. —Mame tokamose oya emero ahtao moehtase ropa ya, ymaro oytotohme, tykase Jezu eya.

²²Morara kary etaryke tyya toeramase ropa ynororo. Toemynyhmase yronymyryme tuhke tymõkomoke toexiryke.

²³Morarame ynara tykase Jezu typoetory tomo a.

—Etatoko pahne, tupime kuhse tymõkomokã omomyry Ritonõpo esaka. Tytinerü pyno toexirykõke, tosẽme Ritonõpo onenetupuhpyra mã toto, tykase Jezu eya xine. ²⁴—Etatoko pahne, kameru kawaru sã konõto. Jawi eutary pitiko sã mana. Morara exiryke kameru jawi eutary aka omõpyra, ipune pyra exiryke. Moro saaro tymõkomokã omõpyra mã toto Ritonõpo esaka, tosẽkõme Ritonõpo onyripyra toexirykõke, tykase Jezu eya xine.

²⁵Morara kary etaryke tyya xine,
 —To! tykase toto, Jezu poetory tomo. —Morara ahtao onokākō
 Ritonōpo poetoryme exīko nahe? tykase toto, tōturupose eya.
²⁶Tonese toto Jezu a. Mame ynara tykase ropa ynororo eya xine,
 —Āmoreme xine omōpyra matose Ritonōpo esaka. Yrome Ritonōpo
 typoetoryme orirykō waro mana, emero tyriry waro Ritonōpo exiryke,
 tykase Jezu eya xine.

²⁷Mame ynara tykase Peturu,
 —Etako pahne, emero turumekase yna a, amaro yna ytotohme, oty
 apoiko ynana imeīpo? tykase ynororo Jezu a.

²⁸Ynara tykase Jezu eya xine,
 —Etatoko pahne, Kapu ae Ayhtohpyry tuisa konōtome toehse ahtao porohnōko
 mana tapō pona. Morara ahtao amarokō roropa tuisame exīko matose ymaro,
 Izyraeu tō esēme. Mame āpōkō pona porohnōko matose zae pyra exiketō
 apiakananōme, tykase Jezu typoetory tomo a. ²⁹—Morararo emero jomipona
 exiketō tytapyikō turumekase ahtao tyya xine, takorōkō turumekase ahtao
 te, toryxirykō turumekase ahtao, tumykō turumekase ahtao, tysekō roropa
 turumekase ahtao, typoenō turumekase ahtao, tosarykō roropa turumekase
 tyya xine ahtao ypokoino, jomipona ehtohme roropa, tuhke kuhse apoiko ropa
 mā toto. Mame orihpyme exīko roropa mā toto jūme, tykase Jezu eya xine. ³⁰—
 Mame tuisamehxo exiketō tuhke tuisame pyra exīko mana. Morararo tuisame
 pyra exiketō tuhke tuisame exīko mana, enara, tykase Jezu toto a.

Tupito poko erohketō ehtopōpyry

20 ¹Mame ynara tykase roropa Jezu,
 —Ritonōpo enetuputyry oya xine oesēkōme tyoro sã roropa
 mana. Tupito esē sã mana, uwa arykahpyry esē samo. Pakeimo mokyro
 toytose, erohketō eahmase tutupi poko toto erohtohme.

²—“Oepehmatorỹko ase. Oerohtamitukō ekarōko ase toiro tineru,” tykase
 ynororo eya xine. Mame taropose toto eya tutupi pona, aerohtohkōme. ³Mame
 toytose ropa ynororo pata rãnaka ropa osepekahtoh taka ropa xixi tōnuhsehxo
 ahtao. Mame imehnō roropa tonese eya tehme rokē toto. ⁴“Erohtatoko utupi
 pona ynarykahpyry uwa pokona. Oepehmatorỹko ase,” tykase ynororo eya xine.

⁵—Morara exiryke toytose roropa toto tupito pona. Mame tãxiahtao toytose
 ropa ynororo imehnō erohpyra exiketō rohmanohpose ropa tutupi poko. Morara
 tyrise ropa eya xixi tywykahme ahtao. ⁶Mame xixi ituperyme exisasaka ahtao
 toytose ropa ynororo pata rãnaka ropa. Erohpyra exiketō tonese ropa eya, “Oty
 katohtehme rokē kohmãnōko matou?” tykase ynororo toto a, tōturupose.

⁷—“Ỹ, toerohtohke pyra yna exiryke,” tykase toto eya. “Tyrohmanohponeke
 pyra yna exiryke roropa,” tykase toto. Ynara tykase tupito esemy eya xine,
 “Morara ahtao ytotoko utupi pona. Erohtatoko,” tykase ynororo eya xine.

⁸—Morarame tykohmāse ahtao tupito esemy a typoetory tykohmase tyya, “Erohketō ikohmako, toto epehmatohme oya,” tykase ynororo. “Ynara epehmako toto. Okomino aerohtyā epehmako osemazuhme. Mame osemazuhme aerohtyā okomino epehmako,” tykase tupito esemy typoetory a.

⁹—Morarame okomino aerohtyā tooehse ahtao topehmase toto eya xine toiro ĕmepyryae erohtamitu ke. ¹⁰Mame osemazuhme aerohtyā tooehse ahtao topehpyrykō poko tōsenetupuhse toto. “Otarāme itamurumehxo yna epehmāko mana,” tykase toh repe tukurohtao xine. Yrome morararo topehmase toto, mokaro epehmatopōpyry saaro. ¹¹Mame toerohtamitukō tapoise tyya xine ahtao, tupito esē tykerekere-mapitose toto a. ¹²“Oty katoh oxisā kuepehmatoryko nae? Okomino aerohtyā toiro pitiko rokē toerohe toh repe. Yrome morararo topehmase toto,” tykase toto. “Kymarokō toerohehxo itamurume repe. Toiparo rokē xixi tyrohse kyya xine. Mokaro saaro topehmase kymarokomo,” tykase toto.

¹³—Toiro tykerekere-mane a ynara tykase tupito esemy, “Etako pahne jepe, oenekunohpyra xine reh ahse. ‘Toiro ĕmepyry oerohtamitukō ekarōko ase,’ ykā puh oya xine. Mame, ‘Ÿ, morara ahtao kure,’ mykatou ya. ¹⁴Morara exiryke oepehpyrykō apoitatoko atapyikō taka oytotohkōme ropa. Moxiā toahmase ya okomino, toto erohtohme roropa. Yrome toto epehpyry morararo oepehmatopōpyrykō saaro. ¹⁵Morara jahtao zaero ase. Ytinerū ekarory se jahtao ekarōko ase, ytinerūme exiryke. Imehnō zumoxike hmatohu toto epehmaryke ya, eya xine ytinerū ekaroryke ya?” tykase eya tupito esemy, tykase Jezu eya xine.

¹⁶Morarame ynara tykase ropa Jezu,

—Moro saaro otuisarykōme Ritonōpo enetuputyryhtao oya xine. Tuhke etyhyryme Ritonōpo enetupuhnanō tuisamehxo exiko mā toto. Tuhke tuisame aehtyā tuisame pyra exiko roropa mā toto, tykase Jezu toto a.

Toorikyry poko Jezu oturutopōpyry ropa

(Mak 10.32-34; Ruk 18.31-34)

¹⁷Mame Jezu toytoryhtao osemāe Jerusarē pona, typoetory tō maro tōturuse, toiroro tahtao, 12mākō maro rokē tahtao. ¹⁸Ynara tykase ynororo eya xine,

—Etatoko pahne, Jerusarē pona ytōko sytatose. Moroto Kapu ae Ayhtohpyry ekarōko mā toto Ritonōpo maro oturuketō tuisary tomo a, Moeze omihpyry poko imehnō amorepananomo a, enara. Jetapapory se exiko mā toto oximōme. ¹⁹Mame jekarōko mā toto imehnomo a, juteutōkara a. Mame tounohse jahtao eya xine, ypiypipohnōko mā toto. Mame wewe pokona jexixihmapōko mā toto. Orihnōko ase. Yrome oseruao tōmehse ahtao jēsemākapōko ropa Papa mana, tykase Jezu eya xine.

Jēkō nekaropotopōpyry

(Mak 10.35-45)

²⁰Mame Zepeteu mūkuru ĕ toytose Jezu a tumūkuru tō maro asakoro. Tupue toehse ynororo Jezu ĕpataka. Mame ynara tykase eya,

—Ohpetu se hano ajohpãme samo, tykase.

²¹—Oty se hma? tykase Jezu eya.

—Moxiã umükuru tō asakoro tuisame tyriko toto, amaro, tuisa konõtome toehse awahtao, toiro āpotunuru wino, toiro opoozery wino, enara, tykase nohpo eya.

²²Mame ynara tykase Jezu eya,

—Onekaropohpyry waro pyra matose, jokuru ã sasaka ase. Jokuru enyry se roropa matohu? tykase Jezu eya xine.

—ÿ, tykase toto, —enyry se ynanase, tykase toto.

²³Toorikyry poko morara tykase Jezu toto a repe. Yrome onenetupuhpyra toh kynexine. “Jokuru enyry se hmatou?” tykase eya xine repe. Yrome, “Oorikyrykō se hmatou,” āko kynexine toto a repe. Moraramame ynara tykase ropa Jezu eya xine,

—Jokuru ãnōko matose repe. Yrome ymaro tuisame exiketō onymenekara ase. Papa kapuaō nymenekatyã rokẽ ymaro tuisame exīko mã toto, tykase Jezu toto a.

²⁴Mame mokaro omihpyry totase tyya xine ahtao, Zepeteu poenō zehno toehse toto, Jezu poetory tō 10mākomo. ²⁵Mame typoetory tykohmase tyya. Ynara tykase Jezu eya xine,

—Etatoko pahne, seropōkō tuisaryme tahtao xine, tōmipona imehnō rīko mã toto. Typoetoryme imehnō rīko roropa mã toto. Mame typoetory aropōko mã toto. Imehnō enehpōko mã toto, enara. ²⁶Yrome amarokō tyoro exīko matose. Tuisamehxō se awahtao xine imehnō poetoryme sã ehtoko. Imehnō akorehmatoko, tykase Jezu typoetory tomo a. ²⁷—Imehnō esēme se awahtao xine, toto namotome sã ehtoko, ²⁸Kapu ae Ayhtohpyry ehtoh saaro. Kapu ae tooehse ywy xiario, sero nono pona. Typoetoke pyra sã ywy. Takorehmaneke pyra roropa. Yrome ākorehmase xine oepyase. Orihse roropa oepyase oorypyrykō epehmatohme. Ritonōpo poenōme oehtohkōme, tykase Jezu eya xine.

Tonurākara kurākatopōpyry ropa asakoro

(Mak 10.46-52; Ruk 18.35-43)

²⁹Moraramame Jeriko poe tutūtase toto ahtao, Jezu tokahmase imoihmākomo a. ³⁰Moraramame osema ehpio tonurākara kynexine asakoro. Typorohse rokẽ toto osema ehpio. Mame Jezu ytory totase tyya xine ahtao, tykohmase toto a,

—Tamuxi! Tawi parỹpyry, yna pyno exiko, tykase toto.

³¹Yrome turuse toto imoihmākomo a,

—Mynyhme ehtoko, tykase toto eya xine. Yrome itamurumehxō tykohmase toto a,

—Tamuxi! Tawi parỹpyry, yna pyno exiko, tykase toto.

³²Moraramame totypohse Jezu toto zurutohme. Ynara tykase ynororo eya xine,

—Oty se hmatou ya, tykase tōturupose eya xine.

³³—Tonure se ropa ynanase, tykase toto eya.

³⁴Mame toto pyno Jezu kynexine. Toto enuru apone. Axĩ tōsenuhmase ropa toto, tonurāmōpotōkara. Mame Jezu tokahmase eya xine.

Jerusarē pona Jezu ytotoṗōpyry

(*Mak 11.1-11; Ruk 19.28-40; Jo 12.12-19*)

21 ¹Moraramē toytose toto ahtao Jerusarē pona, Pehpaje pona toeporehkase toto, ypy Oriwera ākataka. Mame typoetory taropose Jezu a asakoro, osemazuhme toto ytotohme. ²Ynara tykase eya xine, —Mō pata pona ytotoke. Moroto jumētu mana tymyhse, tumūkuru maro. Mymyhpokatatose toto. Mame enehnōko matose xiaro ya. ³Mame, “Oty katoh jumētu poko matou?” karyhtao imehnomō a, ynara kahtoko eya xine, “Tuisa ise kynako,” kahtoko. Mame ekarōko toh mā oya xine, tykase Jezu eya xine. ⁴Morara toehse urutō omihpyryae ro. Ynara tykase urutō pake, ⁵“Xiāōpōkō zurutoko. Ynara kahtoko eya xine, ‘Oesēkō ytōko oya xine mana. Tuisa imehxo exikety sā pyra mana. Jumētu po ytoytōko mana, zumōkara po. Jumētu mūkuru po ytōko mana,’ kahtoko.” Morara tymerose pake urutono a.

⁶Morara exiryke Jezu omi poe toytose ipoetory. Emero tyrise toto a. ⁷Jumētu tonehse eya xine imūkuru maro ro. Mame tupōkō tyrise eya xine jumētu mypatarānaka, epona Jezu porohtohme. ⁸Mame tupōkō tyrise roropa osema taka imoihmākomo a osema emeporyme, eporo Jezu ytotohme. Marariary panō roropa tapukase tuhkākomo a, osema taka tyritohme, kure Jezu ritohme eya xine. ⁹Mame kui kui tykase toto imoihmākomo tākye toexirykōke, osemazuhme ytoketomo Jezu mykapo ytoketomo, enara. Ynara tykase toto, —Kure Tawi parŷpyry mana. Kure mose tyriko Ritonōpo, ōmi poe aepyhpyryme aexiryke. Kure Ritonōpo mana, imehxo, tykase toto.

¹⁰Mame Jerusarē pona toeporehkase Jezu ahtao panaikato rokē toh kynexine, osetato pyra omi.

—Onoky keh mokyro? tykase imehnomō.

¹¹—Tamuxi mokyro, urutono, Jezu Nazarepono, Karireā rānaono, tykase imehnomō, imoihmākomo.

Ritonōpo maro oturutoh taka Jezu ytotoṗōpyry

(*Mak 11.15-19; Ruk 19.45-48; Jo 2.13-22*)

¹²Moraramē Ritonōpo maro oturutoh taka toytose Jezu. Moro tae osepekahketō tutūtānohpose ropa eya okyno ekamonanō maro. Tineru emetakamananō tinerū typahpose roropa eya apō poe. Meza tō roropa tōtorimase eya. Parutopuruimo ekamonanō apō tō tōtorimase roropa eya. ¹³Mame ynara tykase ynororo eya xine, —Ynara tymerose Ritonōpo omiryne, “Ritonōpo maro oturutohme exīko nase sero,” me tymerose repe. Yrome imaro oturutoh tyorōmāko matose, imehnō tinerū ematonanohtohme oya xine, tykase Jezu eya xine.

¹⁴Moraramé tonurākara toytose Jezu a moro taka, jaxiry osetokye exiketō maro. Mame tukurākase ropa toto Jezu a. ¹⁵Mame tohne toehse Ritonōpo maro oturuketō tuisary tomo, Moeze omihpyry poko imehnō amorepananō maro. Kurākōkara kurākaryke ropa Jezu a tohne toehse toto. Poetohti omiry etaryke roropa tyya xine tohne toehse toto, ynara karyke poetohti a, “Kure nymyry Tawi parŷpyry mana,” karyke toto a. Morara kary etaryke tyya xine tohne toehse toto Moeze omihpyry poko amorepatōkomo, Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō maro.

¹⁶Morara exiryke ynara tykase toh Jezu a,

—Moxiã omiry onetara hmahno? tykase toto Jezu a.

—Ŷ, etãko ase, tykase Jezu eya xine. —Ritonōpo omiry onysekeremara ro hmatohu sero poko? Ynara ãko Ritonōpo omiry, “Poetohti tamorepase ya, enurusenākō maro, ‘Kure mase,’ katohme toto a ya. Zae roropa mã toto,” ãko Ritonōpo omiry.

¹⁷Moraramé turumekase ropa toto Jezu a. Morotoino toytose ynororo pata poe, Petania pona ropa. Moroto toiro kynēmehne.

Epery zoko orihmapotopōpyry Jezu a

(Mak 11.12-14,20-24)

¹⁸Yrokokoro pakeimo toytory ropa ahtao Jerusarē pona ropa tomitapāse kynexine. ¹⁹Mame otyro zoko tone se o sema ehpio. Yrome toytose tahtao eponaro, epery onenepyra tokurehse. Zary rokē tone se. Morara exiryke ynara tykase Jezu,

—Jūme eperytara ropa mase, tykase. Mame morara tykase Jezu exiryke otyro zoko taremāse axiny.

²⁰Moro eneryke tyya xine Jezu poetory tō tōsenuruhkase.

—To! Otãto otyro zoko axĩ taremāse? tykase toto.

²¹Ynara tykase Jezu eya xine.

—Etatoko pahne, jenetuputyryhtao yronomyryme oya xine nyryhpyry panō riko roropa matose. “Nary rokene,” kara awahtao xine roropa, nyryhpyry motye tyriko roropa matose. Ypy a ynara karyhtao oya xine, “Onuhko, tuna konōto kuaka oepukatohme,” karyhtao oya xine, moro kuaka epukãko mana. ²²Jenetuputyryhtao oya xine, onekaropohpyrykō ekarōko Ritonōpo mã oya xine, õtururukohtao imaro, tykase Jezu eya xine.

Onoky omi poe Jezu ehtopōpyry

(Mak 11.27-33; Ruk 20.1-8)

²³Moraramé Jezu toytose ropa Ritonōpo maro oturutoh taka. Mame imehnō amoreparyhtao eya Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō toytose eya, juteu tamuxiry tō maro. Ynara tykase toto,

—Onoky omi poe senohne riko mahno? tykase toto tõturupose.

²⁴Ynara tykase Jezu eya xine,

—Ywy roropa oturupōko ase oya xine. Jezukuruhtao oya xine ywy roropa ourutorỹko ase senohne rihpō poko. ²⁵Onoky omi poe ahno tōpurihkase João a? Ritonōpo omi poe, ahno omi poe? Kuezuh toko, tykase Jezu eya xine.

Mame tōsezusezuhse rokẽ toto, oxime rokene.

—Otarã āko sytatou? “Ritonōpo poe,” karyhtao kyya xine ynara kuezuh torỹko mana, “Oty katoh João omiry onenetupuhpyra mato hu?” āko kyya xine mana otarāme. ²⁶Yrome, “Ahno omi poe rokene,” karyhtao kyya xine, imoihmākō kyzehno xine exīko mã toto. Urutōme Ritonōpo poe João tonetupuhse eya xine exiryke, tykase toto oxime rokene.

²⁷Morara exiryke ynara tykase toto Jezu a,

—Zuaro pyra ynanase, tykase toto.

Ynara tykase Jezu eya xine,

—Morara ahtao ywy roropa jenehpohpō onekaropyra ase oya xine, tykase.

Orutua mūkuru tō poko

²⁸—Etatoko pahne. Orutua kynexine tumūkue asakoro. Mame ynara tykase ynororo tumūkuru a, osemazuhme aenuruhpyry a, “Aimo erohta tupito poko,” tykase.

²⁹—“Arypyra, akīme ase. Jytory se pyra ase,” tykase ynororo aporo.

—Moromeīpo tōsenetupuhse ropa ynororo. Tupito pona toytose rahkene erohse.

³⁰Morarama zakorony a toytose roropa jūkomo. Morararo tykase ropa ynororo eya, “Ỹ, ytōko ase papa,” tykase imūkuru eya repe. Yrome ytopyra tokurehse ynororo. ³¹Morara ahtao onoky tumy omipona kynexine? tykase Jezu eya xine.

—Mokyro osemazuhme aenuruhpyry, tykase toto.

—Ỹ, tykase Jezu. —Etatoko pahne, iirypyrymākō omōnōko mã toto Ritonōpo esaka, kowenu tinerũ poko erohketomo, orutua kō poko aehtyã roropa. Tosēkōme Ritonōpo enetuputyryke tyya xine omōnōko mã toto, tyrypyrykō turumekase exiryke roropa tyya xine. Yrome amarokō otarāme etyhyryyme omōnōko matose enetuputyryhtao oya xine. Otarāme omōpyra matose ekurehnōko onenetupuhpyra oexirykōke. ³²Ynara exiryke, João ahno ĕpurihkane toytose oya xine repe, āmorepase xine, Ritonōpo omipona oehtohkōme repe. Yrome aomiry zae exiry onenetupuhpyra mexiatose. Mokaro a rokẽ iirypyryyme aehtyamo a rokẽ tonetupuhse ywy. Ritonōpo omipona toehse mã toto. Mame mokaro tonese oya xine repe. Yrome oorypyrykō onurumekara mexiatose. João omiry omipona pyra mexiatose, tykase Jezu eya xine.

Popyra tupito poko erohketō poko

(Mak 12.1-12; Ruk 20.9-19)

³³—Ė imepỹ poko ropa, Ritonōpo enetupuhtohme, tykase Jezu. —Orutua kynexine tupito esemy. Mame uwa zoko tarykase eya tuhke. Apuru tyrise roropa eya tutupi zomye. Mame eutary tahkase eya uwa eukuru euhkatohme. Tapyi tyrise roropa eya kaetoko exikety. Mame axītao rokẽ tutupi tokarose

imehnomo a tineru rokẽ apoitohme tyya imepỹ pona toytotohme roropa.

³⁴Moraramẽ uwa eperytatohpo toehse ahtao typoetory imehnõ taropose eya tutupi erase tomo a, epery zokonaka apoitohme toto a. ³⁵Yrome mokaro tapoise tupito erase tomo a. Toiro typipohse eya xine itamurume. Toiro totapase eya xine. Imepỹ pona topu tomase roropa eya xine. ³⁶Mame typoetory imehnõ taropose ropa eya tuhkehxo. Yrome mokaro tyryhmase roropa tupito erase tomo a. ³⁷Mame etyhyryme tumũkuru taropose eya rahkene. “Umũkuru zuno toh exĩko mana umũkurume aexiryke,” tykase ynororo repe. ³⁸Yrome imũkuru tonese tyya xine ahtao ynara tykase tupito erase tõ oseya rokene, “Tupito esẽ mũkuru mosero. Setapatone. Mame tupito esẽme exĩko sytatose,” tykase toto.

³⁹—Morara exiryke imũkuru tapoise eya xine. Mame tarose tyya xine ahtao tupito poe totapase eya xine rahkene.

⁴⁰—Moraramẽ tupito esẽ tooehse ropa ahtao, otara ãko hna mokaro a, tupito erase tomo a? tykase, Jezu a tõturupose eya xine.

⁴¹—Mokaro xityã etapãko sãtã mana, tykase toto. —Moraramẽ tutupi ekarõko imehnomo a mana kurãkomo a, tutupi eraseme toto ehtohme. Zae uwa epery apiakãko mã toto toperytase ahtao, tykase toto.

⁴²Ynara tykase Jezu eya xine,

—Ritonõpo omiry onysekeremara ro matou? Ynara tymerose mana,
“Tapyi risẽ sã mokyro mana,

tapyi rinanõ nurumekahpyry samo.

‘Popyra sero nase,’ tykase toh repe.

Yrome tapyi nikapuru apoihtyme toehse

kure exiryke, tũpore,

jamihme tapyi ehtohme.

Morara tyrise Kuesẽkomo a.

Morara exiryke kure mana.

Kyzamaro xine mana,”

me tymerose Ritonõpo omiry.

⁴³—Ynara kary se roropa ase oya xine, tõmipona orirykõ se Ritonõpo kynexine repe. Yrome aomipona pyra oexirykõke tynekarohpyry oya xine puxihkãko ropa mana imehnomo a ekarotohme ropa. Mame mokaro zae exĩko mã toto, Ritonõpo omipona exĩko. ⁴⁴Ritonõpo nymenekahpyryme ase. Yzehno awahtao xine etuarimãko matose topu pona aepukahpyry samo. Yrome ozehno xine jahtao popyrahxo oya xine mana ipunaka. Etuarimakehpyra exĩko matose. Topu konõto nutũmahpyry sã roropa matose exĩko, tykase Jezu.

⁴⁵Moraramẽ typoko xine Jezu otururu tonetupuhse parixeu tomo a, Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tõ maro. ⁴⁶Morara exiryke Jezu apoiory se toh kynexine soutatu tomo a. Yrome imoihmãkõ zuno toexirykõke anapoipyra tokurehse toto urutõme Jezu ekaroryke imoihmãkomo a.

Otuhtoh konôto ritopôpyry tuisa mûkuru pytatohme
(*Ruk 14.15-24*)

22 ¹Mame enetupuhtohke toto amorepane ropa Jezu. ²Ynara tykase ynororo, —Ritonôpo enetuputyry oesêkôme ynara sã mana. Pata konôto esê sã mana. Mame otuhtoh konôto tyrise eya tumûkuru erênatohme. ³Mame typoetory tã taropose eya imehnô eahmatohme toto a, otuhtoh konôto pona toto oehtohme. Yrome otuhtoh konôto pona toytorykô se pyra toehse toto. ⁴Morara exiryke imehnô typoetory tã taropose ropa eya toto eahmatohme ropa, “Ynara kaxitatoko eya xine, ‘Otuhtoh konôto esê oeraximatorÿko rokê mana. Pui konôto totapase eya, pui poenô maro. Tôsê itamurume nae mana. Morara exiryke ehmaropa. Imûkuru erênary enetokose,’ kaxitoko” tykase typoetory tomo a ynororo. Mame toytose toh rahkene toto eahmase ropa repe. ⁵—Yrome mokaro eahmatyã tuenikaro rokê toh kynexine. Toerohtoh poko rokê torêtyke toh kynexine. Toiro tutupi pona toytose. Imepÿ osepekahtoh taka toytose. ⁶Imehnomo a ipoetory tapoise. Typipohse eya xine. Totapase roropa toto eya xine. ⁷Morara exiryke pata konôto esê toto zehno toehse. Soutatu tã taropose eya typoetory tã mÿpotohme, toto etapahpôkô etapatohme, toto esary zahkapotohme roropa. ⁸Morarama typoetory tykohmase ropa tyya, “Emero tãtyhkase têsê tôkehko. Yrome otuhketô pyra rokê nase. Mokaro yneahmatyã popyra rokê mã toto. ⁹Morara exiryke ytotoko osema taka. Emero rokê imehnô eahmatatoko xiaro toto oehtohme otuhtoh konôto pona,” tykase ynororo.

¹⁰—Morara exiryke toytose toto osema konôto taka. Mame emero tonehse eya xine, kurâkomo, ajoajohpe exiketomo emero rokene. Tapyi konôto tytehse ahno ke. ¹¹Mame pata konôto esê toytose tytapyi konôto taka tyneahmatyã enese. Mame moro tao toiro orutua tonese eya tupoke kurâ ke pyra, erênatohe ke tupoke pyra. ¹²Mokyro eneryke tyya ynara tykase eya, “Jepe otãto moehno xiaro kurâ ke pyra tupoke?” tykase ynororo tãturupose tuisa konôto. Yrome onezuhpyra tokurehse ynororo. ¹³Mame ynara tykase tuisa konôto typoetory tomo a, “Mose imyhtoko emary poko ipupuru poko, enara. Mame ematoko jarãnaka, xinukutumã aka. Tykohmãse rahkene. Moroto xitãko mana, kui kui ãko roropa mana,” tykase pata konôto esemy.

¹⁴Ynara tykase Jezu etyhypryme,

—Tuhke toahmase toh mana, Ritonôpo poetoryme toto ehtohme repe. Yrome tuhke hkopyra tymenekase mana Ritonôpo a, tykase Jezu eya xine.

Kowenu tinerũ epehmary poko
(*Mak 12.13-17; Ruk 20.20-26*)

¹⁵Morarama parixeu tã toytose oximôme rokê tãturutohkôme. Jezu a tãturuporykô se toh kynexine iporemãkapotohme tyya xine, ihxirotohme repe. ¹⁶Mame typoetory tã taropose eya xine Jezu a, Erote epe tã maro. Ynara tykase toto Jezu a,

—Zae rokẽ yna amorepãko mase. Awaro ynanase. Ritonõpo omiry poko yna amorepãko mase. Torẽtyke pyra roropa mase opoko. Okerekeremaryhtao imehnomo a oty kara mase. Oenery poko roropa imehnomo a oty kara mase. ¹⁷Morara exiryke yna zuruko õsenetupuhthoh poko. Ritonõpo omiry tyoro mana. Romano kowenu omiry tyoro roropa mana. Morara exiryke ynatinerũ ekaroryhtao romano kowenu tinerũme Ritonõpo omipona ro ynanah? tykase toto tõturupose.

¹⁸Moro ke Jezu poremãkapory se toh kynexine. Yrome ynara tykase Jezu eya xine,

—Ajojhe matose. Oty katoh yporemãkapory se hmatohu? ¹⁹Romano kowenu epehmatoh enehko ya tineru pitiko, tykase.

Mame tineru tarose eya xine ahtao Jezu a, ²⁰ynara tykase ynororo eya xine,

—Onoky ekuhsẽ roropa mosehro? Onoky esety roropa mosehro? tykase tõturupose eya xine.

—Seza mosero, romano tõ esemy, tykase toto.

²¹Ynara tykase Jezu eya xine,

—Morara ahtao Seza kyryry ekarotoko eya. Yrome Ritonõpo kyryry ekarotoko Ritonõpo a, tykase.

²²Mame morara kary etaryke tyya xine toemynyhmase toto. Mame Jezu turumekase ropa eya xine. Toytose ropa toto.

Aorihtyã ěsemãkapory ropa poko

(Mak 12.18-27; Ruk 20.27-40)

²³Morame moro ěmepyryae ro satuseu tõ toytose Jezu a. Satuseu tõ mokaro aorihtyã ěsemamyry ropa poko onenetupuhpynomo. Ynara tykase toto Jezu a,

²⁴—Moeze namorepatopõpyry ynara ãko mana, “Orutua toorihse ahtao typoenõke pyra ahtao, ah zakorõnõpyry ipytõpyry apoino typytyme, imũkuatohme aorihtyã mũkurume,” tykase Moeze nymerohpyry. ²⁵Mame orutua kynexine takorõke 6me. Atapona 7me toh kynexine. Mame osemazuhme aenuruhpyry typytase. Yrome tumũkue pyra ro tahtao toorihse ynororo. Mame ipytõpyry tapoise ropa zakoronõpyry a, tamuximehxo exikety a. ²⁶Yrome morararo tumũkue pyra ro tahtao toorihse mokyro. Morararo ĩkaponato. Morararo emero porehme, atapona 7me. ²⁷Mame etyhpymy nohpo toorihse roropa. ²⁸Morara exiryke ěsemãkatohpo onoky pytyme exĩko mokyro nae, 7mãkõ pytõpyryme toehse aexiryke? tykase toto tõturupose.

²⁹Ynara tykase Jezu eya xine,

—Azahkuru matose Ritonõpo nymeropohpyry waro pyra oexirykõke, ĩjamitunuru waro pyra roropa oexirykõke. ³⁰Aorihtyã tõsemãkapose ropa ahtao Ritonõpo nenyohyã sã exĩko mã toto. Orutua kõ nohpo tõ maro pytara mã toto. Niotara roropa mã toto. ³¹Mame aorihtyã ěsemãkapory ropa poko Ritonõpo omiry onyseremara ro matou? Ynara tykase Ritonõpo, ³²“Ywy ase Aparão esemy, Izake esẽ roropa, Jako esemy

enara,” tykase. “Aparão tō esemỹpyryme ase,” kara kynexine ynororo. Oty katohme? Ynara exiryke, imeĩpo toto ekepyry ěsemãnōko ropa mana. Seromaroro zuzenukō Ritonōpo maro mana. Isene exiketō esēme Ritonōpo mana. Aorihtyã ekepyã esēme rokẽ pyra mana, tykase Jezu satuseu tomo a.

³³Mame Jezu omiry etaryke tyya xine tōsenuruhkase imoihmākomo, tuaro Jezu exiryke.

Ritonōpo omipona ehtoh poko

(Mak 12.28-34; Ruk 10.25-28)

³⁴Morara kary etaryke tyya xine satuseu tō tymynyhpāse. Moro poko totase ahtao parixeu tomo a, tōximōse ropa toto Jezu maro. ³⁵Toiro parixeu Moeze omihpyry poko imehnō amorepaneme kynexine. Jezu poremākapory se kynexine. Morara exiryke tupimã poko tōturupose eya.

³⁶Ynara tykase Jezu a,

—Ritonōpo nymeropohpyry Moeze a tuhke mana. Yrome toiro moro kurehxo ahtao oty kurehxo inymeropohpyry omipona kuehtohkōme? tykase parixeu tōturupose Jezu a.

³⁷Ynara tykase Jezu eya,

—Ritonōpo oesēkōme mana. Morara exiryke ipyno ehtoko yronymyryme. Ise ehtoko okurohtao xine, oorikyrykō ponāmero. Kure rokẽ tyritoko ōsenetupuhtohkōae. Oemynyhmarykohtao ro ipyno ehtoko.

³⁸Morara awahtao xine kure matose Ritonōpo a. ³⁹Mame zakorō isã roropa mana. Ynara āko, “Imehnō pyno ehtoko, osepyno oexirykō samo,” āko. ⁴⁰Asakororo moro omipona awahtao xine, Moeze omihpyry omipona matose ipunaka. Urutōkō omihpyry omipona roropa matose, tykase Jezu eya.

Onoky parỹpyryme Ritonōpo nymenekahpyry nae kukurākanekomo?

(Mak 12.35-37; Ruk 20.41-44)

⁴¹Morarama parixeu tō tōximōse ahtao ynara tykase Jezu eya xine,

⁴²—Otara āko matou Ritonōpo nymenekahpyry poko? Onoky parỹpyryme nae? tykase ynororo tōturupose eya xine.

—Tawi parỹpyryme mana, tykase toto.

⁴³Ynara tykase Jezu,

—Tawi parỹpyryme ynororo ahtao oty katohme, “Jesemy,” tykase Tawi ipoko Ritonōpo zuzenu poe? Ynara tykase Tawi pake, ⁴⁴“Ritonōpo tōturuse jesē maro. ‘Oporohko seino japotunuru wino. Ozehno exiketō riko ase opoetorytōme,’ tykase Ritonōpo.” Morara tymerose Tawi a.

⁴⁵Naeroro Tawi a tosēme mokyro tokarose ahtao otāto Tawi parỹpyryme roropa ynororo nae Ritonōpo nymenekahpyry? tykase Jezu eya xine.

⁴⁶Yrome Jezu ezukuru waro pyra toh kynexine emero porehme. Morara exiryke tōturuporykō se pyra toehse toto.

Osenekunohpopyra ehtoko parixeu tomo a
(Mak 12.38-39; Ruk 11.43-46; 20.45-46)

23 ¹Morame Jesu tōturuse imoihmākō netaryme typōetory tō netaryme roropa. ²Ynara tykase ynororo, —Moeze omihpyry poko āmorepatōkō mokaro repe, parixeu tō roropa. Ritonōpo omiry poko āmorepatōrỹko toh mā repe. ³Morara exiryke toto omiry omipona ehtoko. Āmorepatōpōpyrykō roropa omipona ehtoko. Yrome toto nyrihpyry onypoehopyra ehtoko, aomirykō sā pyra inyryrykō exiryke. ⁴Imehnō tuarimapōko mā toto yronymyryme. Yrome toto anakorehmara mā toto ipunaka. ⁵Kure sā osenepōko toh mā repe. Ritonōpo omiry aroarōko mā toto imehnō neneryme kure toexirykō enetohme imehnomo a repe. Upo kurā ke, otupohtōko roropa mā toto kure toexirykō enetupuhtohme roropa imehnomo a repe. ⁶Tamuximehxo exiketō esaka porohnōko mā toto oximōme toehse toto ahtao otuhtoh konōto pona. Epehtoh kurā se rokē mā toto tapōkōme Ritonōpo maro oturutoh tao. ⁷Ynara kary etary se roropa mā toto, “Moehto tuisa? Amorepatō mase. Imehxo exikety mase imehnō motye,” kary etary se mā toto osepekahtoh tao, ahno imoity htao, enara. ⁸Yrome, “Amorepatōme mase,” kamexipopyra ehtoko imehnomo a. Atakorōmākō sā rokē matose. Toiro rokē āmorepanekō nymyry mana, Ritonōpo. ⁹Naeroro sero nono po imehnō onyripyra omykōme ehtoko roropa. Toiro rokē omykōme nymyry mana, Papa kapuaono. ¹⁰Tuisame pyra ehtoko roropa, toiro otuisarykōme nymyry aexiryke, Ritonōpo nymenekahpyry. ¹¹Tuisame se awahtao xine imehnō poetoryme sā ehtoko. Imehnō akorehmatoko. ¹²Tuisamehxo orirykohtao imehnō poetoryme sā oritorỹko ropā Ritonōpo mana. Yrome imehnō akorehmaneme awahtao xine tuisamehxo oritorỹko Ritonōpo mana, tykase Jesu.

Popyra mā onekunohtōkomo
(Mak 12.40; Ruk 11.39-42,44,52; 20.47)

¹³Ynara tykase Jesu parixeu tomo a, Moeze omihpyry poko imehnō amorepananomo a roropa, —Jetuhxo exiko oya xine mana kurākō apiakaryhtao Ritonōpo a. Ajohpe oexirykōke jetuhxo awānohtorỹko Ritonōpo mana. Ritonōpo esary apurūko sā matose. Imehnō amoreparyhtao oya xine tyoro sā toto amorepāko matose onenetupuhpyra toto ehtohme. Ōmomyrykō se pyra matose Ritonōpo esaka. Mame imehnō Ritonōpo enetuputyry se toto ahtao toto akorekehkāko matose Ritonōpo onenetupuhpyra toto ehtohme tosēkōme. ¹⁴(—Morara exiryke jetuhxo exiko oya xine mana. Moeze omihpyry poko imehnō amorepananōme matose. Parixeu tōme matose roropa. Yrome ajohpe rokē matose. Pytỹpo tō enekunohnōko matose toto mōkomory ematonanohtohme oya xine, itapyĩkō apoitohme roropa oya

xine. Mame imehnõ netaryme oturũko matose itamurume Ritonõpo a samo. Morara exiryke awãnohtorỹko Ritonõpo mana itamurumehxo.)

15—Parixeume matose. Imehnõ amorepananõme roropa matose Moeze omihpyry poko. Yrome oya xine jetuhxo exĩko mana ipunaka ajohpe oexirykõke. Tuna konõto akuohnõko matose. Pata tamuru poro roropa ytoytoõko matose imepỹ tyorõmatohme oya xine asã xine aehtohme. Mame tõtyhkase awahtao xine mokyro amorepary poko omotye xine exĩko mana orẽpyra tyrypyry poko. Mokyro emãko roropa Ritonõpo mana apotoimo htaka asã xine.

16—Jetuhxo oya xine exĩko mana. Imehnõ amorepaneme osekarõko matose. Otãto imehnõ amorepaneme osekarõko matou kure ehtoh waro pyra awahtao xine? Imehnõ amorepãko matose ajoajohpe toto ehtohme. Ynara ãko matose imehnõ amorepãko, “Ritonõpo maro oturutõh poko õtururukohtao ajohpe pyra oekarotohkõme repe, oty kara ajohpe toehse awahtao xine. Iirypyryme pyra matose. Yrome uuru risẽ poko õtururukohtao ajohpe pyra oekarotohkõme Ritonõpo maro oturutõh tao exikety poko õtururukohtao, morara ahtao ajohpe pyra ehtoko ipunaka iirypyryme pyra oehtohkõme,” ãko matose imehnõ amorepãko. 17Azahkuru matose morara karyhtao oya xine. Oty kurehxo Ritonõpo a? Uuru risemy? Tymaro oturutopo? Ritonõpo poe asakororo kure Ritonõpo kyryryme exiryke. 18Ynara ãko roropa matose imehnõ amorepãko azahkuru, “Tokarosẽ zahkatoh apõ poko õtururukohtao ajohpe pyra oehtohkõme repe oty kara ajohpe toehse awahtao xine. Iirypyryme pyra matose. Yrome tyahkasẽ poko õtururukohtao ajohpe pyra oekarotohkõme, ajohpe pyra ehtoko ipunaka iirypyryme oexirykõino,” ãko matose repe imehnõ amorepãko. 19Azahkuru rokẽ matose morara karyhtao oya xine. Oty kurehxo nae Ritonõpo a? Onekarorykõ zahkatoh apony, onyahkarykomo? Onekarorykõ riryhtao oya xine jahkatoh pona kure exĩko mana Ritonõpo a. Morara exiryke asakororo kure mana. 20Naeroro onekarorykõ zahkatoh apõ poko õtururukohtao onyahkarykõ poko roropa oturũko matose. 21Morararo Ritonõpo maro oturutõh poko õtururukohtao Ritonõpo poko oturũko roropa matose moro tao Ritonõpo exiryke. 22Morararo kapu poko õtururukohtao Ritonõpo porohtõh poko oturũko matose Ritonõpo esaryme kapu exiryke. Ritonõpo poko roropa oturũko matose, moroto Ritonõpo exiryke.

23—Jetuhxo exĩko mã oya xine parixeu tomo, Moeze omihpyry poko amorepatõkomo imehnõ tonekunohse oya xine exiryke. Aixi nae awahtao xine omame porehme, toiro ekarõko matose Ritonõpo a, otyro tõkehko, omõkomorykõ roropa. Moro poko zae matose repe, yrome ãmorepatopõpyrykõ poko Ritonõpo omiry poko, moro omipona pyra matose. Zae ehtoh poko ehtoko. Imehnõ pyno ehtoko. Kure rokẽ ehtoko. Ritonõpo omipona ehtoko. Morara awahtao xine kure matose Ritonõpo a. Morara awahtao xine omõkomorykõ zokonaka ekarory kure roropa mana eya. 24Azahkuru rokẽ imehnõ amorepananõme matose. Tuna ãne sã matose. Xikuromã pisarara ahpĩko mana. Erere pisarara anỹnõko roropa mana, xikuromã pitiko onẽpyra toehtohme repe.

Yrome xikuromã konôto tuna kuao ahtao oty kara ynororo, ênôko rokê mana xikuromã konôto maro. Mokyro sã matose. Azamaro pyra imehnô ehtoh poko torêtyke matose. Yrome oorypyrykô konôto poko oty kara matose.

25—Jetunety ke itamurume awãnohtorỹko Ritonôpo mana. Imehnô amorepaneme matose repe Moeze omihpyry poko. Parixeume roropa matose. Yrome ajohpe rokê matose. Eukuru êtoh kurikane sã matose paratu tôkehko. Apoitoh rokê kurikãko mã ynororo, jarao rokene. Yrome zao onukurikara mana. Mokyro sã matose. Okurohtao xine pehme matose oorypyrykô ke, onematonanohtyãkô ke, imehnô poko openetatohkô ke, enara. ²⁶Tuaro pyra matose parixeu tomo. Oorypyrykô rumekaryhtao oya xine okorokatohkôme Ritonôpo a, kure oritorỹko ropa Ritonôpo mana okurohtao xine. Mame kure exiko matose iirypyryme pyra.

27—Itamurumehxo awãnohtorỹko Ritonôpo mana, parixeu tomo, Moeze omihpyry poko amorepatôkô roropa, ajohpe oexirykôke. Tonohse aorihtyã ekepyry ê ahtao karimutumã ke kure sã exiko repe. Moro sã matose ajohpe oexirykôke. Kure oenotorỹko imehnô mã repe. Yrome okurohtao xine aorikyhyryry tã zonetyã sã matose. Nuriame matose oorypyrykôke. ²⁸Morara awahtao xine kure oekarotorỹko imehnô mã repe. Yrome okurohtao xine iirypyryme matose ajoajohpe oexirykôke.

Toto wãnohnôko Ritonôpo mana

(Ruk 11.47-51)

29—Jetuhxo exikety ke awãnohtorỹko Ritonôpo mana Moeze omihpyry poko amorepatôkomo, parixeu tã roropa, ajohpe oexirykôke. Otonêto kurã riko matose, Ritonôpo poe urutôkô zonêtohme. Kurãkô ekepyry esary riko roropa matose. Kurã ke otonêto zonohnôko matose kurãkô poko wenikehpyra oehtohkôme repe. ³⁰Ynara ãko roropa matose, “Pake yna tamuru ehtopôpyry sã pyra ynanase. Ritonôpo poe urutôkô onetapara ynanase ynatamuru sã pyra,” ãko matose repe. ³¹Atamurukô rypyry poko zuaro matose. Eya xine urutôkô etapatopôpyry waro matose. Yrome toto pakôme matose. ³²Toto sã roropa matose, oorypyrykô poko rokê oexirykôke. ³³Okoi sã matose, orihmatôkô samo. Oeparykô se exiko matose repe awãnohtohkô kurûke. Yrome âpiakatorỹko Ritonôpo mana apotoimo htaka oemapotohkôme. ³⁴Mame etatoko pahne, urutôkô aropôko ase oya xine, tuaro exiketomo, âmorepanekomo. Mame toitoine toto etapãko matose. Imehnô exixihmapôko matose wewe pokona. Toitoine toto pipohnôko matose ôximôtohkô tao. Imehnô aroaropôko roropa matose apatarykô poe. ³⁵Morara exiryke awãnohtorỹko Ritonôpo mana kurãkô etapatamitume oya xine, emero porehme, Apeu etapatopôpyry poe Zakaria etapatopôpyry pona. Mokyro Parakia mûkuru kynexine. Mokyro totapase oya xine Ritonôpo maro oturutoh myhto, onekarorykô zahkato apã wino. ³⁶Etatoko pahne, mokaro etapatamitume sã awãnohtorỹko Ritonôpo mana.

Jerusarêpôkô pyno Jezu ehtopôpyry
(*Ruk 13.34-35*)

³⁷—Jerusarêpôkomo, urutôkô Ritonôpo poe etapananôme matose. Topu emananôme matose Ritonôpo naropotyã pona oya xine. Tuhke rokê oeahmarykô se exiase repe. Oewomarykô se roropa exiase repe kuratiri nohpory a typoenô ewomary samo taporiry zopikoxi. Yrome yse pyra mexiatose. ³⁸Naeroro Ritonôpo maro oturutoh tytaôke pyra exîko mana apatarykô po. Patâpome exîko oesarykô mana. ³⁹Etatoko pahne, taroino jenepyra ropa matose. Imeîpo jenêko ropa matose. Ynara karyhtao oya xine, “Kure mose nase. Ritonôpo poe oehketyme ynororo,” karyhtao ypoko oya xine, tykase Jezu eya xine.

“Ritonôpo maro oturutoh tykararahse exîko” katopôpyry
(*Mak 13.1-2; Ruk 21.5-6*)

24 ¹Morarame Jezu toytose ropa ahtao Ritonôpo maro oturutoh tae ynara tykase ipoetory tō eya,

—Eneko ke Jezu, sero tapyi Ritonôpo maro oturutoh topu risê kurano, tykase toto.

²—ÿ, repe, tykase Jezu. —Etatoko pahne, senohne topu risê etohtohkâko mana, emero porehme, tykase Jezu eya xine.

“Etuarimâko matose, ooryhmatorÿko roropa imehnô mana,” katopôpyry
(*Mak 13.3-13; Ruk 21.7-19*)

³Morarame ypy pona toytose toto, Oriwera pona. Morotona typorohse Jezu. Mame oximôme rokê tahtao xine ynara tykase ipoetory tō eya,

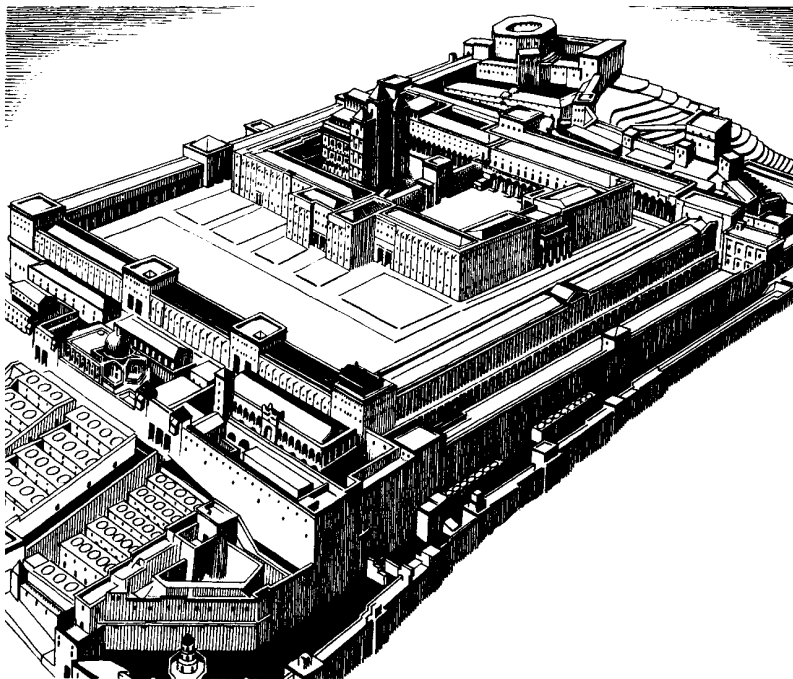
—Yna zuruko Jezu, otara ahtao morohne epahnôko nae? Otara ooeypyry ropa enetupuhnôko roropa ynanah? Kurâkô apiakatoh enetupuhtohme roropa yna a? tykase toto tōturupose.

⁴Ynara tykase Jezu eya xine,

—Tomeseke ehtoko osenekunohpopyra oehtohkôme. ⁵Ynara exiryke, tuhke ytôko oya xine mana. “Ywy ase Ritonôpo nymenekahpyry,” âko mã imehnomo a toh repe. Tuhkâkô enekunohnôko mã toto. ⁶Mame imehnô atatapoiiry poko etâko matose ameke hkopyra, amekehxo roropa. Yrome etatoko pahne, torêtyke pyra ehtoko sero nono enahkary poko. Oty kara ehtoko. Ynara exîko mana, atatapoiiko seropôkô mana. Yrome sero nono onenahkapopyra ro Ritonôpo mana. ⁷Toiro patapôkô mã imepÿ pata pona ytôko morotôkô etapase. Tuisa konôto poetory tō mã ytôko imepÿ tuisa poetory etapase roropa. Mame tomirykôke tuhke orihnôko mã toto tynahke pyra toexirykôke. Nono kywyhkywyh âko mana tuhke pata tamuru punero.

⁸Morara toehse ahtao etuarimapitôko exino, poeto ã enurupitory samo.

⁹—Mame âpoitorÿko imehnô mana oëmapotohkôme âpuruhpyry taka ypoetoryme oexirykôke. Oryhmatorÿko mã toto oetapatorÿko roropa mã

(Mat 24.9)

toto. Tuhkākō ozehno xine exīko mana, ypoetoryme oexirykōke, jomipona oexirykōke. ¹⁰Morara ahtao toetuarimarykō kurūke tuhke jurumekāko mā toto. Tuhke roropa osewokāko mā toto. Tope tō ewokāko mā toto. Tope tō zehno exīko roropa mā toto. ¹¹Mame morara ahtao ajohpe urutōkō tuhke exīko mā toto. Imoihmākō enekunopyry se exīko mā toto. ¹²Tuhkehxo tyrypyrykō poko exīko mā toto, seropōkomo. Mame mokaro pokoino ypoetory tō roropa penekehnōko mā toto ypoko. Yronymyryme hkopyra yse exīko mā toto. ¹³Yrome ypoetory tō jomipona toexirykō poko penekehpyra tahtao xine, kurākō apiakatoh po toto pynanohnōko ase. ¹⁴Mame pata tō poro jomiry kurā arōko ypoetory tō mana. Imehnō amorepāko mā toto Ritonōpo enetupuhtohme eya xine tosēkōme. Emero pata tō poro ytōko mā toto emero patapōkō amorepase ypoko. Moromeīpo kurākō apiakatoh exīko mana.

Ahno nyrihpyry xihpyry
(Mak 13.14-23; Ruk 21.20-24)

¹⁵—Pake Tanieu a tymerose iirypyrymākō nyrihpyry xihpyry poko. Mame Tanieu omihpyryae ro iirypyrymākō nyrihpyry xihpyry enēko matose Ritonōpo esao. (Moro poko enetupuhtoko. Tvaro ehtoko.) ¹⁶Jutea po awahtao xine morara

aexiryhtao epatoko ypy tō pona, orihpyra oehtohkōme. ¹⁷Atapyĩkō mypatarãnao awahtao xine morara aexiryhtao omōkomorykō poko pyra ehtoko. Topohme rokẽ mepatatose. ¹⁸Tupito po awahtao xine roropa mepatatose roropa. Upo enehse ytopyra ehtoko atapyĩkō taka. Mepatatose rokẽ axiny. ¹⁹Morara aexiryhtao itamurumehxo etuarimāko matose nohpo tomo, poetoẽme awahtao xine, typoenōke pisarara awahtao xine roropa. ²⁰Oturutoko Ritonōpo a konopome pyra ehtohme oeparykohtao. Oserematohae ro epāko matose. ²¹Ynara exiryke etuarimāko matose itamurume. Moro oetuarimatohkō panō onenepitopyra seropōkō mana sero nono ritopōpyry poe ro. Moro oetuarimatohkō panō onenezomopyra roropa exiko seropōkō mana. ²²Yrome Ritonōpo poe tuhke pyra ěmehnōko matose oetuarimarykō poko. Tuhke tōmehse awahtao xine oetuarimarykō poko oenahtory roropa. Yrome tynymenekatyā pokoino tuhke hkopyra oẽmehkapotorỹko Ritonōpo mana otuarimanohtotohkōme.

²³—Morarame oya xine ynara karyhtao, “Enetoko ke, mokyro Ritonōpo nymenekahpyryme mana,” karyhtao imehnomo a oya xine ajohpe rokẽ toh mana morara karyhtao eya xine. Ynara karyhtao roropa ajohpe rokẽ toh mana, “Mokyro roropa ynororo,” karyhtao eya xine imepỹ poko ajohpe rokẽ mã toto. ²⁴Tuhke ajohpākō oehnōko mana, Ritonōpo nymenekahpyryme osekarōko toh mã repe. Tuhke roropa Ritonōpo poe urutōkōme osekarōko toh mã repe. Ajoajohpe rokẽ toh mana. Jamihme sã osekarōko toh mã repe. Otarãme kurākōkara kurākāko ropa toh mã repe imehnō enekunohtohme rokẽ tyya xine. Ritonōpo poetory enekunopyry se roropa toh mã repe. ²⁵Etatoko pahne, seromaroro ourutorỹko ase morohne exipyra ahtao ro.

²⁶—Morarame ynara āko imehnō mã oya xine, “Enetatoko mokyro, ahno esao pyra mana. Ritonōpo nenehpohpyry mokyro,” āko toh mã repe. Morotona ytopyra ehtoko. Mame ynara karyhtao roropa oya xine, “Enetoko ke, taro nase. Tōtonẽse rokene,” karyhtao oya xine ajohpe rokẽ toh mana. ²⁷Kapu ae Ayhtohpyry oepyyry ropa nenenehkane sã exiko mana. Nenenehkane ahtao kapu zopikoko saereh āko mana emero tonesẽme, xixi tūtatoh wino exikety sã xixi omōtoh pona. Moro saaro Kapu ae Ayhtohpyry oepyyry ropa exiko mana, emero ahno neneryme.

²⁸—Okyno ekepyry ahtao axĩ kurumu tōkehko ipokona porohnōko mana.

Kapu ae Ayhtohpyry oepyyry ropa poko
(*Mak 13.24-27; Ruk 21.25-28*)

²⁹—Mame toetuarimakehse awahtao xine okynã pyra xixi ezehnōko mana. Nuno roropa saereh kara exiko mana. Xirikuato ohpahnōko kapu poe kapuaōkō esyryhmaryke tosae xine, jamihme exiketō tosae xine esyryhmaryke. ³⁰Morarame Kapu ae Ayhtohpyry oepyyry ropa enēko tarōkō mana. Mame patapōkō xitāko mana emero porehme. Kapu ae Ayhtohpyry oepyyry ropa eneryke tyya xine xitāko mã toto. Oehnōko mana akuru htoko. Jamihme kuhse oehnōko ropa mana kapu ae. Emero motye tuisamehxo oehnōko ropa mana, emero esẽme toexiryke. ³¹Mame rue konōto etōko

mana. Opoire osetokety etōko mana. Mame tynenyohtyã aropōko Ritonōpo mana sero nono poro tynymenekatyã enehtohme tyya emero pata tō poe.

Wasasa etary poko enetupuhtoh poko
(*Mak 13.28-31; Ruk 21.29-33*)

32—Mame wasasa tōkehko waro matose. Wasasa etaryhtao oya xine jeimamyry enetupuhnōko matose. 33Moro saaro oryhmatopōpyrykō eneryhtao oya xine tuaro exīko matose. Joepyry ropa okynã pyra exiry waro exīko matose. 34Etatoko pahne, ynekarohpyry oya xine emero osenēko mana. Mame morohne enenanō toitoine orihpyra exīko toh mana joepyry ropa ponāmero. 35Kapu enahnōko mana. Sero nono roropa enahnōko mā repe. Yrome jomiry jūme enahpýme exīko mana.

“Joepyry ropa waro pyra imehnō mana emero porehme,” katopōpyry
(*Mak 13.32-37; Ruk 17.26-30,34-36*)

36—Kapu ae jyhtory ropa waro pyra sero nonopōkō mana. Ritonōpo nenyoyhtyã zuaro pyra roropa mana. Ywy roropa zuaro pyra ase. Papa kapuaō rokē zuaro mana. 37Kapu ae jyhtory ropa Noe ehtopōpyry sã exīko mana. 38Sero onynerymapopyra ro Ritonōpo ahtao tōtuhse sero nonopōkomo. Eukuru tōse eya xine. Typytase toto. Tyniotase roropa toto Noe omōtoht pona kanawa konōto aka. 39Zuaro pyra toto ahtao tuna tukumase. Tynerymapose toto emero porehme. Moro sã mā Kapu ae Ayhtohpyry oepyry ropa ahtao. 40Morara ahtao tupito poko erohnōko orutua kō asakoro. Mame toiro rokē ytōko mana. Yrome imaronōpo moroto rokē oxinomōko mana. 41Nohpo tō roropa erohnōko mā toto oximōme tonahsē riry poko. Toiro rokē ytōko mana. Yrome imaronōpo oxinomōko mana. 42Morara exiryke tuaro ehtoko. Oesēkō oepyry ropa waro pyra oexirykōke. 43Etatoko pahne, omato oepyry poko zuaro tapyi esē ahtao nyhpyra mana, tytapyi taka omōpyra omato ehtohme, tymōkomory onematonanohpyra roropa omato ehtohme. 44Morara exiryke mokyro sã ehtoko kokoro rokene. Tuaro pyra awahtao xine otarāme, “Seroae oehpyra mana,” āko matose zuaro pyra oexirykōke. Morara ahtao otarāme Kapu ae Ayhtohpyry oehnōko ropa mā rahkene.

Tuisa poetory zae exikety, zae pyra exikety roropa
(*Ruk 12.41-48*)

45—Naeroro Ritonōpo poetoryme nymyry matou? Tuaro exiketyme matou? Etatoko pahne, tuisa konōto kynexine typoetoke exikety. Moraramame imepý pona toytory se toexiryke typoetory toiro tyrise eya imehnō eraseme. “Ypoetory otuhmanohponeme mase jesahpyo,” tykase ynororo eya. 46Moraramame okynahtao oehnōko ropa mana typoetory tō enese. Mame typoetory erase zae ahtao, tãkye exīko mana tooehse ropa tahtao. 47Tãkye exīko roropa erase mana. Mame jūme mokyro rīko tymōkomory eraseme mana. 48Yrome ajoajohpe mokyro toehse ahtao tosē esahpyo, ynara āko mā ynororo otarāme oseya rokene, “Otarāme jesē oehpyra ropa mana. Okynahxo ynororo,” āko otarāme mā oseya rokene. 49Mame

tosẽ poetory pipohnõko mana. Tope tõ maro rokẽ otuhnõko roropa mana. Eukuru ãnõko et̃yketõ maro. ⁵⁰Mame mokyro esẽ oehnõko ropa mana ynara karyhtao ro eya, “Jesẽ seroae oehpyra mana,” karyhtao ro eya oehnõko mana. Tuaro pyra ynororo ahtao esẽ oehnõko mana. ⁵¹Mame tooehse tahtao typotory kahpyry wãnohnõko mana. Jehno toexiryke iiryhmãko roropa mana. Imehnõ ajoajohpãkõ maro mokyro emãko mana. Moroto xitãko ynororo, kui kui ãko. Enara.

Oryximãkõ 10mãkomo

25 ¹Ynara tykase Jezu,
—Morarame kurãkõ apiakatoñ po Kapu ae Ayhtohpyry oehnõko ropa mana. Mame ynara sã exiko mana pytatoñ sã exiko mana. Pytatoñ ke mana. Mame morotona sã nohpo tõ eahmãko, omame porehme oryximãkomo. Mame tynãparinãkõ apoiko mã toto pytakety eraximatoñme sã tyya xine. ²Mame 5mãkõ tuaro pyrahme sã mana. Imehnõ 5mãkõ tuaro mana. ³Mame mokaro tuaro pyra exiketõ tynãparinãkõ arõko sã mã toto. Yrome oriu anaropyra mã toto. ⁴Mame mokaro tuaro exiketõ tynãparinãkõ maro tynãparinãkõ aryry arõko sã mã toto ã ao pehme. ⁵Mame mokyro pytakety ohkynã sã mana oehpopyra. Morarame ohkynã toehse ahtao wetukene nohpo tõ exiko mana. Nyhnõko mã toto.

⁶—Morarame onoa toehse ahtao sekere kary etãko mã toto. “Mokyro erẽnakety oehnõko mana. Ehmaropa. Mokyro senetatose,” ãko sã mã toto.

⁷—Axĩ pakãko ropa sã mã toto 10mãkomo. Mame tynãparinãkõ zukãko mã toto. ⁸Ynara ãko sã tuaro pyra exiketõ mana, “Oriu pitiko ekaroko yna a taryse pyra yna nãparina nase,” ãko sã mã toto.

⁹—“Arypyra,” ãko tuaro exiketõ mana. “Oriu ekaroryhtao oya xine ipune pyra exiko mana. Epekahtatoko osepekahtoñ taka anãparinãkõ aryhtotoñme,” ãko toñ mã eya xine.

¹⁰—Morara kary etaryke tyya xine ytõko mã toto 5mãkomo, tuaro pyra exiketomo, oriu epekahse repe. Mame erẽnakety oehnõko sã koko toto esahpyo mana. Morarame imaro ytõko toñ mã tuaro exiketõ rokene, 5mãkõ rokene. Tapyi taka omõnõko mã toto erẽnatoñ taka, otuhtoñ konõto pona. Mame tapyi apurũko sã erẽnatoñ aporesemyry mana.

¹¹—Mame okynahtao tuaro pyra exiketõ oehnõko roropa mã toñ repe. “Ynanomõxi. Ynanomõxi,” ãko mã toto. Kohtãko toñ mã repe.

¹²—Yrome, “Awaro pyra ase,” ãko mã ynororo eya xine.

¹³Mame ynara tykase Jezu eya xine etyhypryme,

—Morara exiryke tomeseke ehtoko, mokaro sã pyra oehtohkõme, tuaro pyra exiketõ sã pyra oehtohkõme. Emero tyritoko Kapu ae Ayhtohpyry oepyny ropa eraximaryme, aepyry ropa waro pyra oexirykõke, tykase Jezu eya xine.

Pata esẽ poetory tomo, 3mãkomo

(Ruk 19.11-27)

¹⁴Ynara tykase roropa ynororo,

—Ynara sã exĩko Kapu ae Ayhtohpyry oepýry ropahtao mana. Orutua ehtopõpyry sã exĩko mana. Mame tytapyĩ tae toytory se toehse ynororo imepỹ pona. Morara exiryke typoetory tykohmase tyya tymõkomory eraseme toto ritohme. ¹⁵Mame emese kure exiketõ a tytinerũ 5 miriãome tokarose eya. Imepyny a 2 miriãome tokarose eya. Etyhpyrymano a toiro miriãome tokarose eya. Mame toytose ynororo rahkene. ¹⁶Mame mokyro 5 miriãapoiphõ toytose erohse tytinerũ poko, emãkapotohme. Okynahtao imepỹ 5 miriãotapoise ropa eya, 10 miriãome atapona. ¹⁷Morararo, asakoro miriãapoiphono. Tytinerũ tomãkapose eya, imepỹ asakoro miriãotapoise ropa eya. ¹⁸Yrome mokyro toiro miriãorokẽ apoiphõ toytose. Nono tahkase eya zonẽtohme. Mame tose tinerũ tyrise eya moro aka. Tonẽse eya. Tukurãkase rokẽ eya.

¹⁹—Moraramẽ okynahtao esẽkõ tooehse ropa tytinerũ apoise ropa. ²⁰Mame mokyro 5 miriãapoiphõ tooehse osemazuhme tytinerũ ekarose ropa tosemy a. Ynara tykase ynororo eya, “Eneko ke, 5 miriãomekarose ya. Imepỹ 5 miriãopoiaise ropa. Seny, otinerũ rahkene, 10 miriãome,” tykase.

²¹—“Kure myriase rahkene. Ypoetory zae rokẽ exikety mase,” tykase esemy. “Zae mexiase ymõkomory poko pitiko rokẽ ahtao. Morara exiryke tuhkehxo ekarõko ase oya. Omõko jesaka. Tãkye exiko ymaro,” tykase ynororo.

²²—Moraramẽ ipoetory akorõ tooehse, asakoro miriãapoiphono. Mame ynara tykase ynororo tosemy a, “Asakoro miriãomekarose ya. Eneko ke imepỹ asakoro miriãopoiaise ropa, ipoko jerokuruke,” tykase ynororo.

²³—Ynara tykase esemy, “Kure mase. Erohkety me nymyry mase. Zae mexiase ymõkomory poko, pitiko rokẽ ahtao. Morara exiryke tuhkehxo ekarõko ase oya. Omõko jesaka tãkye oehotohme ymaro,” tykase ynororo eya.

²⁴—Moraramẽ ipoetory etyhpyrymã tooehse roropa, toiro miriãapoiphono. Ynara tykase ynororo tosemy a, “Tuisa, otinerũ ukurãkase ymotye kuhse tuaro oexiry waro jexiryke. Orẽpyra mase. Imehnõ narykatyã epery apoĩko mase, anarykara awahtao ro. ²⁵Naeroro ouno jexiryke otinerũ ukurãkase nono aka. Seny, otinerunu,” tykase ynororo eya.

²⁶—“To! Popyra mase. Akĩme rokẽ mexiase,” tykase esẽ eya. “Imehnõ narykatyã epery apoiry se jexiry waro mexiase. Otyro puhturu anarykara jahtao imeĩpo epery apoiry ya waro roropa mexiase. ²⁷Naeroro oty katohme ytinerũ onekaropyra mexiahse tineru poko erohketõ esemy a. Morara ahtao tomãse pohto ytinerũ exiry,” tykase ynororo typoetory a.

Mame imehnomo a ynara tykase esemy, ²⁸“Mose wino ytinerũ apoitoko, ekarotohme ropa 10 miriãome esemy a. ²⁹Ynara exiryke, tykyryryke exiketomo a itamurumehxo ekarõko ase ykyryry poko toerohse exiryke, tuhkehxo tymõkomoke aehtohme. Yrome imepyny tymõkomoke pyra ahtao ewinoino ikyryry ipuxihkãko ropa ase erohpyra exiryke. ³⁰Mose ypoetory oty me kure hnae? Ematoko jarãnaka, ikohmamypyry panõ aka. Moroto xitãko mana, kui kui ãko roropa mana,” tykase ynororo.

Seropōkō apiakatoḥ poko sero etyḥpyry po

³¹—Mokyro sã Kapu ae Ayhtohpyry omipona pyra aexihpyry exĩko mana. Tuisa konōtome exĩko Kapu ae Ayhtohpyry mana. Ritonōpo nenyoytã maro porohnōko mana typorohtoḥ pona. ³²Mame êpataka oximōnōko seropōkō emero porehme mana. Mame toto apiakāko mana kaneru tō esemy a toky apiakary samo. Xia kaneru tomo, mya poti tomo. Mokaro apiakary sã typoetory apiakāko mana. ³³Mame tapotunuru wino tynymenekatyã rĩko ynororo mana, typoetoryme nymyry toto exiryke, tymaro toto ehtohme. Yrome imehnō typoozery wino tyrĩko mana typoetoryme pyra toto exiryke. ³⁴Moraramẽ ynara āko mã typoetory tomo a, “Osehtoko. Kure matose. Papa nymenekatyãme matose. Osehtoko xiaro jesaka. Oesarykōme jesary tyrise ya moινόro, senohne ritopōpyry poe ro, nono ritopōpyry poe ro. ³⁵Ynara exiryke, omise exiase. Mame tōsẽ mekarootose ya. Tuna se exiase. Mame tuna mekarootose ya jokurume. Katonōme exiase. Mame atapyĩkō taka weahmatose. ³⁶Tupoke pyra exiase. Mame upo mekarootose ya jupōme. Kure pyra exiase. Mame ypyno mexiatose. Āpuruhpyry tao exiase. Mame āpuruhpyry taka mytoatose jenesẽ ymaro oturuse,” āko mã ynororo eya xine.

³⁷—Moraramẽ ynara āko ipoetory tō eya, “Tuisa, otokohxohko omise awahtao tōsẽ ynanekaroase oya? Otara ahtao roropahxohko tuna se awahtao tuna ynanekaroase oya ōkurume? ³⁸Otara ahtao roropa katonōme awahtao yna tapyĩ taka yna oeahmase? Otara ahtao roropa tupoke pyra awahtao oupō ynanekaroase oya? ³⁹Otara ahtao kure pyra mexiase? Otara ahtao roropa āpuruhpyry tao awahtao oenese ynanytoahse?”

⁴⁰—Mame ynara āko mã tuisa konōto oya xine, “Etatoko pahne, ypoetory tō jakorōtōme mana. Mame jakorō tō etuarimaketō, kure tyrise oya xine ahtao, kure kyriatose roropa,” āko ynororo oya xine mana.

⁴¹—Mame imoihmākomo a roropa typoozery wino exiketomo a roropa ynara āko mana, “Mya ytotoko. Ritonōpo ozehno xine mana. Apotoimo htaka ytōko matose. Moro apotoimo tyrise Ritonōpo a joroko tamuru wānohtohme, inenyoytã wānohtohme roropa, enara. ⁴²Omise jahtao jotuhmara myhe mexiatose. Tuna se jahtao roropa tuna onekaropyra mexiatose. ⁴³Katonōme jahtao roropa ypoko enupunara mexiatose. Tupoke pyra jahtao jupō onekaropyra mexiatose. Kure pyra jahtao, āpuruhpyry tao jahtao roropa enupunara myhe mexiatose ypoko,” āko mana.

⁴⁴—Morara kary etaryke tyya xine ynara āko mã toto eya, “Otara ahtaohxo ke yna oenease roropa omise? Otara ahtao roropa tuna se mexiase? Otara ahtao roropa katonōme mexiase? Otara ahtao roropa tupoke pyra mexiase? Otara ahtao kure pyra roropa mexiase? Otara ahtao āpuruhpyry tao roropa mexiase? Otara ahtao ākorehmara ynanexiahse?” āko mã toto, ekaropōko.

⁴⁵—Moraramẽ ynara āko tuisa konōto eya xine mana, “Etatoko pahne, imehnō poko enupunara mexiatosene, aetuarimarykohtao. Toto pyno

pyra mexiatosene. Toto anakorehmara roropa mexiatosene. Morara exiryke, jakorehmara mexiatosene,” āko ynororo eya xine mana.

⁴⁶—Morarame mokaro aropōko mana, apotoimo htaka, jūme toto etuarimatohme. Yrome mokaro rokē kurākō jūme orihpỹme exīko toh mana Ritonōpo maro, tykase ynororo eya xine.

Juteu tō atamorepatopōpyry Jezu apoiry poko
(*Mak 14.1-2; Ruk 22.1-2; Jo 11.45-53*)

26 ¹Morarame moro poko, imoihmākō tamorepakehse ahtao Jezu a, ynara tykase ynororo typoetory tomo a,

²—Zuaro matose. Asakoro tōmehse ahtao otuhtoh konōto exīko mana, Paxikoame. Mame Kapu ae Ayhtohpyry apoīko mā toto. Wewe pokona exixihmapōko mā toto, tykase Jezu.

³Morarame Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō tōximōse juteu tō tamuxiry tō maro. Kaipa tapyi konōto nae kynexine. Morara exiryke moro taka tōximōse toto. Ritonōpo maro oturuketō tamuxiryne Kaipa kynexine.

⁴Mame tātamorepase toto Jezu apoiry poko tyya xine. Tokare pyra Jezu apoiry se toh kynexine repe, etapapotohme tyya xine. ⁵Ynara tykase toto,

—Setapapotone. Yrome otuhtoh konōto po ahtao popyra mana. Imoihmākō kyzehno xine exīko mana, tykase toto.

Jezu popatopōpyry poko Petania po
(*Mak 14.3-9; Jo 12.1-8*)

⁶Morarame Jezu Petania po kynexine, Ximão tapyĩ tao. Ximão ipũ imotahpyrỹpyry kynexine. ⁷Mame mokyro tapyĩ tao Jezu ahtao nohpo toytose eya. Ixtaratu kurā tarose nohpo a Jezu popatohme. Topu kurā risē ao ixtaratu kynexine, arapaxturu risē ao. Ixtaratu ke pehme topu risē kynexine. Mame ixtaratu ē tuhkohse nohpo a Jezu zuhpokoxi tyritohme Jezu otukuruhtao. Moro ixtaratu tyrise eya Jezu zupuhpyry pona emero.

⁸Mame moro eneryke tyya xine Jezu poetory tō tohne toehse.

—Oty katoht ixtaratu ahnikāko rokē mose nae? tykase toto tōturupose.

⁹—Moro ixtaratu tokamose ahtao osepekahtoh tao tuhke tineru apoiry ekarotohme ropa tymōkomokākara a, tykase toto.

¹⁰Mokaro a nohpo kerekeremary waro Jezu kynexine. Morara exiryke ynara tykase ynororo eya xine,

—Oty katoht mose nohpo kerekeremāko matou? Mose nyrihpyry juhpokoxi kure potu nase ya. ¹¹Tymōkomokākara mā enahpyra amaro xine. Yrome okynā pyra ase amaro xine. Orihnōko ase. ¹²Morara exiryke joko pomano orihpyra ro jahtao, toorihse jahtao jonētohpo jekepyry pomatoh kuhno.

¹³Etatoko pahne, emero pata tō poro jomiry poko imehnō amoreparyhtao oya xine mose nyrihpyry mā mya otuotuhponamāko mana. Mame oesahpyo

xine roropa morararo mana, otuotuhponamāko mana, wenikehpyra
oehthokōme jūme sē ritopōpyry poko ypokona, tykase Jezu eya xine.

Jezu ewokatopōpyry poko Juta a

(Mak 14.10-11; Ruk 22.3-6)

¹⁴Morarame moroto 12mākō kynexine. Toiro esety Juta Ixikariote
kynexine. Mokyro toytose Ritonōpo maro oturuketō tuisary tomo a.

¹⁵Ynara tykase ynororo toto a,

—Otāto tineru pixo ekarōko matou ya Jezu ekaroryhtao oya xine?
tykase ynororo.

Morara kary etaryke tyya xine tineru tokarose eya. 30me tineru
tokarose eya. ¹⁶Moromeīpo Jezu ekarory se toehse Juta eya xine. Morara
exiryke tātamorepase ynororo Jezu ekarory poko Jezu ewokary se
toexiryke.

Paxikoe Jezu otuhtopōpyry typoetory tō maro

(Mak 14.12-21; Ruk 22.7-14,21-23; Jo 13.21-30)

¹⁷Mame otuhtoh konōto toehse Paxikoame. Moro otuhtoh konōto esety
akorō wyi pipahmā ohtopo. Ynara tykase Jezu poetory tō eya,

—Otoko otuhtoh ripōko mah yna a, Paxikoame? tykase toto eya.

¹⁸Ynara tykase Jezu eya xine,

—Pata pona oytorykohtao orutua enēko matose. Ynara kahtoko eya,
“Yna amorepane ynara nykā oya, ‘Jytotohpo toehse nase. Morara exiryke
ypoetory tō maro Paxikoe otuhnōko ynanase atapyī tao,” kaxiko eya,
tykase Jezu typoetory tomo a.

¹⁹Mame toytose toto Jezu omi poe otuhtoh ritohme Paxikoame.

²⁰Morarame tykohmāse ahtao typorohse Jezu typoetory tō maro,
12mākō maro, otuhse. ²¹Mame tōtukurukohtao ynara tykase Jezu eya xine,
—Etatoko pahne, taro toiro ohtaōkō jewokāko mana, tykase ynororo
typoetory tomo a.

²²Morara kary etaryke tyya xine toemynyhmase ipoetory tomo. Mame
tōturupose toto, atatakomino.

—Onoky? Ywy? tykase toto tōturupose.

²³Ynara tykase Jezu eya xine,

—Mose jewokāko nase, ymaro paratu aka wyihpane, tykase ynororo.

²⁴—Etatoko pahne, Ritonōpo nymeropohpyryae ro orihnōko ase, Ritonōpo
omi poe ro. Yrome jetuhxo exīko mā jewokahpono a. Etuarimākohxo
mana jewokatamitume. Kurehxo eya exiry enurupyra tokurehse ynororo
ahtao. Morara ahtao etuarimara exiry, tykase Jezu typoetory tomo a.

²⁵Mame ynara tykase Juta, Jezu ewokahpono,

—Ypoko moturu pāna? tykase, tōturupose.

—Ÿ, tykase Jezu eya.

Jezu orihtoh poko wenikehpyra ehtoh poko
(*Mak 14.22-26; Ruk 22.15-20; 1 Kor 11.23-25*)

²⁶Mame tötukurukohtao ro wyi tapoise Jezu a.
—Kure mase Papa. Yna zuru seny onekarohpyry yna a, tykase. Mame wyi tytohtohkase eya typoetory tō punero ekarotohme. Ynara tykase ynororo eya xine,
—Seny, apoitoko enahtohme oya xine. Upū sero, tykase.
²⁷Morarama eukuru apoine roropa. Töturuse ropa Ritonōpo a,
—Kure mase, tykase. Mame typoetory tomo a eukuru tokarose roropa.
—Seny, ētoko, emero porehme. ²⁸Umunurume sã nase sero. Umunuru kuãnōko ase tuhke iirypyrymākō kurākatohme. Umunuru ekuamyryhtao tuhke Ritonōpo poetoryme exīko mã toto jũmãme. ²⁹Etatoko pahne, uwa eukuru onēzomopyra ase orihpyra ro jahtao. Tyoro ěnōko ase euhkasenano Ritonōpo esao rokene, tykase Jezu eya xine.
³⁰Morarama toremiase toto Ritonōpo kure exiry poko. Mame toytose toto moro tae ypy pona, Oriwera pona.

Peturu zurutopōpyry Jezu a
(*Mak 14.27-31; Ruk 22.31-34; Jo 13.36-38*)

³¹Morarama ynara tykase Jezu typoetory tomo a,
—Sero kohmamyryae ro epāko matose. Jurumekāko matose. Ynara tymerose exiryke Ritonōpo omiryne sero poko, “Kaneru tō esē etapapōko Ritonōpo mana, ekỹpyā atahpahnōko mana. Sapararahme exīko mã toto,” me tymerose Ritonōpo omiryne. ³²Yrome tōsemāse ropa jahtao, Karirea pona ytōko ase osemazuhme. Moroto jenēko ropa matose, tykase Jezu.
³³Ynara tykase Peturu Jezu a,
—Orumekara ase jũme. Imehnō orumekāko mã repe emero. Yrome ywy orumekara ase jorikyry ponāmero, tykase Peturu eya.
³⁴Yrome ynara tykase Jezu Peturu a,
—Etako pahne, sero kohmamyry ae kuratiri etara ro ahtao, “Jezu waro pyra ase, Jezu waro pyra ase,” āko mase oseruao, tykase Jezu eya.
³⁵Ynara tykase ropa Peturu Jezu a,
—“Awaro pyra ase,” kara ase jũme. Amaro ro jetapary se imehnō ahtao morara kara ase. “Jezu waro pyra ase,” kara ase, tykase Peturu.
Morararo tykase imehnō ipoetory tō emero eya.

Jezu oturutopōpyry Tummy maro Ketysemane po
(*Mak 14.32-42; Ruk 22.39-46*)

³⁶Morarama toytose Jezu typoetory tō maro Ketysemane pona. Ynara tykase ynororo typoetory tomo a,
—Taro ehtoko aporo. Mōtona pixo ytoxi aporo Papa maro oturutā aporo, tykase ynororo. ³⁷Mame tymaro Peturu tarose eya Zepeteu

mūkuru tō maro asakoro. Morarame tomuhtapāse Jezu, toemynyhmase yronymyryme. ³⁸Ynara tykase ynororo typoetory tomo a,

—Emuhtapānōko ase yronymyryme. Morara exiryke taro rokē ehtoko aporo, toto eneneme, tykase Jezu eya xine.

³⁹Mame mya pitiko toytose Jezu. Nono pona typorohse ynororo tōpotapoe. Mame ynara tykase ynororo Tummy a,

—Papa kapuaono, emero ritōme mase. Emero zuaro roropa mase. Jorikyry se pyra ase repe. Yrome jorikyry se awahtao ōmipona se rokē ase, tykase.

⁴⁰Mame toytose ropa Jezu typoetory tomo a, oseruaōkomo a. Nyhnōko toh kynexine. Mame ynara tykase ynororo Peturu a,

—Owetūkō oneanahtopyra matokene? ⁴¹Nyhpyra ehtoko. Oturutoko Ritonōpo maro oenekunohpyra xine joroko tamuru ehtohme. Ōnykyrykō se pyra matose repe. Yrome jamihme pyra matose, tykase Jezu eya xine.

⁴²Morarame toytose ropa Jezu oturuse ropa Tummy maro,

—Jorikyry se awahtao ōmipona se rokē ase, tykase ynororo. ⁴³Mame toeramase ropa ynororo typoetory tomo a. Nyhnōko rokē toh kynexine tuetūkō oneanahtopyra toexirykōke.

⁴⁴Mame mya roropa toytose Jezu toiroro oturuse ropa Tummy maro.

Osemazuhme tōturutopōpyry saaro tōturuse ropa ynororo. ⁴⁵Mame toeramase ropa ynororo typoetory tomo a. Ynara tykase ynororo,

—Nyhnōko ro matohu? Oseremāko matohu? Enetoko ke. Kapu ae Ayhtohpyry ewokatohpo toehse nase. Seromaroro iirypyrymākomo a osekarōko mana. ⁴⁶Owōtoko. Ehmaropa, jewokane enetokose, tykase ynororo.

Jezu apoitopōpyry juteu tomo a

(Mak 14.43-50; Ruk 22.47-53; Jo 18.3-12)

⁴⁷Mame Jezu otururuhtao ro Juta toytose eya, 12mākō maronōpo kynexine.

Tymaro tuhkākō tarose, ajoajohpākomo, tytapemake exiketomo, tykaparuke exiketō roropa. Juteu tō tuisary naropotyā tō kynexine. Ritonōpo maro

oturuketō tuisary naropotyā roropa kynexine. ⁴⁸Mame eporehkara ro tahtao xine ynara tykase Jezu ewokary se exikety tymarōkomo a, “Etatoko pahne, Jezu maro rokē oturūko ase. Eahmāko sā ase, ipohnōko ase. Moro eneryhtao oya xine enetupuhnōko matose. Jezu mokyro. Apoitoko,” tykase Juta eya xine.

⁴⁹Morarame Jezu a toytose ynororo topohme. Ynara tykase ynororo Jezu a,

—Oehno kē tuisa, tykase taomirose eya. Toahmase roropa eya.

⁵⁰—Oty kase moehno jepe? Axī ke openetatoh poko exiko, tykase Jezu eya.

Mame Jezu tapoise eya xine arotahme. ⁵¹Mame Jezu marono a imepý tysahkase tytapemā ke. Ritonōpo maro oturuketō tuisary namoto

tysahkase eya. Ipanary rokē tysahkase eya. ⁵²Yrome ynara tykase Jezu eya,

—Atapemā tyriko ropa ē aka. Imehnō tuose oya xine ahtao owotorýko roropa mā toto. ⁵³Tuaro pyra ro matohu? Jakorehmananō se jahtao ekaropory Papa kapuaono a. Mame tuhke kuhse tynenyoyhtyā enehporry

ya jewomananõme. ⁵⁴Yrome morara ahtao Ritonõpo omipona pyra exiry. Morohne urutõkõ nurutopõpyryae ro mana.

⁵⁵Mame ynara tykase Jezu imoihmākomo a,

—Oty katohme tytapemake moehtou? Tykaparuke roropa moehtou? Japoiry se matose zehnoto apoiry samo. Yrome kokoro rokẽ yporotyasene Ritonõpo maro oturutoh tao. Kokoro rokẽ amorepato exiasene roropa. Oty katoh pake ro japoipyra mexiatose? ⁵⁶Yrome serohne exiko mana urutõkõ omihpyryae ro, tykase Jezu eya xine.

Morarama ipoetory tõ toepase toto. Jezu turumekase eya xine.

Tamuxi tõ ěpataka Jezu ehtopõpyry

(Mak 14.53-65; Ruk 22.54-55,63-71; Jo 18.12-14,19-24)

⁵⁷Morarama Jezu tarose eya xine apoihpõkomo a Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tapyĩ taka. Mokyro esety Kaipa kynexine. Kaipa tapyĩ tao tõximõse juteu tõ tamuxiry kynexine, Moeze omihpyry poko imehnõ amorepananõ maro. ⁵⁸Ameke rokẽ Peturu ytõko kynexine toto ekahmāko Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tapyĩ taka. Jarao rokẽ Peturu kynexine aporo eraximāko rokene. Mame jarakapyhpyry aka tomõse ynororo. Soutatu tõ maro typorohse ynororo eraximase rokene, Jezu orikyry enese. ⁵⁹Mame Jezu hxironanõ tupise juteu tõ tamuxiry tomo a, Ritonõpo maro oturuketõ tuisary tomo a roropa. Jezu etapapory se toh kynexine repe. ⁶⁰Yrome Jezu hxironanõ nymyry pyra kynexine. Tuhkākomo a tukuhse repe. Ihxirory se toh kynexine repe. Yrome ajohpe rokẽ toh kynexine. Morarama etyhporyme orutua tooehse asakoro. ⁶¹Ynara tykase toto Jezu poko, —Ynara nase mose ynanetaryme, “Ritonõpo maro oturutoh karapyry waro ase. Mame imyakā riko ropa ase oseruao rokẽ tõmehse ahtao,” nase mosero, tykase toto Jezu poko.

⁶²Mame mokaro omiry etaryke tyya ynara tykase Ritonõpo maro oturuketõ tuisary Jezu a,

—Moxiā ohxirõko nase. Otara āko hmah moxiā ezuhnõko? tykase ynororo. ⁶³Yrome mynyhme rokẽ Jezu kynexine. Morara exiryke ynara tykase ropa Ritonõpo maro oturuketõ tuisary eya,

—Ritonõpo kapuaõ kuenetoryko mana. Awānohnõko mana zae pyra jezikuruhtao oya. Morara exiryke zae yna zuruko. Ritonõpo nymenakahpyry hmahno? Yna kurākaneme? Ritonõpo mūkuru nymyry mahno, tykase ynororo tõturupose.

⁶⁴—Ywy ase, tykase Jezu. —Yrome etatoko pahne, moromeipo jenẽko ropa matose tuisamehxo jahtao, Papa kapuaõ maro. Akuru htoko joepyry ropa enẽko matose, tykase ynororo.

⁶⁵Morara kary etaryke tyya tupõ tyxihxihkase Ritonõpo maro oturuketõ tuisary a.

—Epo hnae, tykase ynororo. —Epyrypāko rokẽ mose mana. Ritonõpo mūkurume osekarõko mana. Popyra mose nase ipunaka. Imehnõ se pyra

sytatose mose hxironeme. Seromaroro aomiry kahpyry metatou. ⁶⁶Otara äko matou? tykase ynororo.

Ynara tykase toto,

—Iirypyryme mana. Taorihmaposēme mana, tykase toto.

⁶⁷Mame ituh tykase toto Jesu ēmyty pona. Typitypipohse roropa toto a. Mame tomarykōke Jesu totapase tyya xine ahtao, ⁶⁸ynara tykase toto, —Yna zuruko Ritonōpo nymenekahpyryme awahtao. Onoky opipohno? tykase toto.

“Jezu waro pyra ase,” katopōpyry poko Peturu a
(*Mak 14.66-72; Ruk 22.56-62; Jo 18.15-18,25-27*)

⁶⁹Jarao ro Peturu kynexine, tapyi mykae. Mame morotona toytose Ritonōpo maro oturuketō tuisary namoto, nohpo. Ynara tykase ynororo Peturu a, —Omoro roropa Jesu maro makene, Karireapō maro, tykase.

⁷⁰—Arypyra, tykase Peturu toto netaryme. —Otara äko hmahno? Zuaro pyra sātā ase, tykase Peturu. ⁷¹Mame toytose ropa Peturu jarakapyhpyry eutary aka ropa. Moroto tonese ropa ynororo imepỹ nohpo a. Ynara tykase ynororo orutua kō netaryme,

—Mose roropa Jesu maro nexiase, Nazarepō maro, tykase ynororo.

⁷²—Ajohpe mase, tykase ropa Peturu. —Mokyro waro pyra sātā ase, tykase ropa ynororo.

⁷³Morarama okynā pitiko ahtao, orutua kō roropa toytose Peturu a. —Ajohpe pyra, mokyro marōme roropa mase, tykase toto. —Ōmiry etaryke yna a oenetupuhnōko ynanase, tykase toto.

⁷⁴Mame ynara tykase Peturu eya xine,

—Juānohnōko Ritonōpo mana ajohpe jahtao. Mokyro waro pyra sātā ase, tykase.

Mame morara karyhtao ro kuratiri totase eya. ⁷⁵Mame tutuarōtase ropa ynororo Jesu omihpyry poko. Ynara katopōpyry poko, “Kuratiri onetara ro awahtao, ‘Jezu waro pyra ase. Jesu waro pyra ase,’ äko mase oseruao,” katopōpyry poko.

Mame tutūtase ropa Peturu. Tyxitase ynororo yronymyryme.

Pirato ēpataka Jesu arotopōpyry
(*Mak 15.1; Ruk 23.1-2; Jo 18.28-32*)

27 ¹Morarama tōmehse ahtao Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō tōturuse juteu tō tamuximehxo exiketō maro Jesu etapary poko tyya xine. Oximōme tōturuse toto Jesu etapary poko etapapory se toexirykōke. ²Mame Jesu tymyhse tyya xine ahtao keti ke, tarose eya xine Pirato a. Kowenatume Pirato kynexine.

Juta osesenatopöpyry poko
(At 1.16-19)

³Morarame Juta moroto kynexine, Jezu ewokahpono. Jezu etapapory mokaro a waro toehse tahtao toetyorömary se ropa toehse ynororo repe. Morara exiryke tineru tarose ropa eya Ritonöpo maro oturuketö tuisary tomo a, juteu tō tuisary tomo a roropa. 30me tineru kynexine.

⁴—Iirypyryme ase ahno kurā towokase ya exiryke. Mokyro orihmapory se pyra ase, tykase ynororo eya xine repe. Yrome oty kara toh kynexine.

—Kū omorohko, tykase rokē toto eya.

⁵Mame moro tineru typahpose rokē Juta a moro taka, Ritonöpo maro oturutoh taka. Mame toytose ynororo toiroro osesenāse.

⁶Mame moro tineru tanŷse ropa ahtao Ritonöpo maro oturuketö tuisary tomo a ynara tykase toto,

—Sē tineru ahno etapapotamitume nase. Morara exiryke oty rīko sytatou ipoko? Moeze omihpyry omi poe sē onyripyra sytatose Ritonöpo maro oturutoh tinerū maro, tykase toto. ⁷Morarame oximaro tötururukohtao tupito topekahse eya xine moro tineru ke. Oripo rihpō esahpyry moro kynexine. Mame katonō ekepyry orihsē zonētohme moro tyrise eya xine. ⁸Morara exiryke tupito tosehpase toto a Munuhpāme, topekahse exiryke Jezu ewokatamitu ke.

⁹Morara toehse urutō omihpyryae ro, Jeremia omihpyryae ro. Ynara tykase ynororo pake Ritonöpo omiryne, “Tineru tapoise eya xine, 30me, Izyraeu tō nekarohpyry, mokyro ehepyryme, mokyro ewokatamitume.

¹⁰Yrome moro ke tupito topekahse eya xine, oripo rihpō esahpyry topekahse eya xine. Ritonöpo nurutopöpyryae ro,” me tymerose pake Jeremia a.

Jezu oturupotopöpyry Pirato a
(Mak 15.2-5; Ruk 23.3-5; Jo 18.33-38)

¹¹Morarame Jezu kowenatu ēpataka tooehse ahtao ynara tykase kowenatu eya, —Juteu tō tuisary mahno? tykase töturupose.

—Ŷ, ywy ase, tykase Jezu. ¹²Yrome tyhxirory onezuhpyra Jezu toehse tyhxirose tahtao Ritonöpo maro oturuketö tuisary tomo a juteu tō esamo a roropa.

¹³Morara exiryke ynara tykase Pirato eya,

—Mokaro omiry onetara hma? Ohxirōko toh mana, tykase.

¹⁴Yrome onezuhzomopyra Jezu toehse ipunaka. Moro eneryke tyya kynosenuruhkane kowenatu tozuhzomopyra Jezu exiryke.

Jezu ekarotopöpyry aorihtohme
(Mak 15.6-15; Ruk 23.13-25; Jo 18.39-19.16)

¹⁵Morarame āpuruhpyry tao tuhke ēmapotyā kynexine. Otuhtoh konōto po rokē toirō tūtanohposene kowenu tuisary. Imoihmākō nymenekahpyry

(Mat 27.14)

rokē tūtanohposene Paxikoapo. ¹⁶Moraramē āpuruhpyrytaō kynexine, esety Parapa. Mokyro waro kynexine imoihmākomo. ¹⁷Moraramē imoihmākō tooehse ahtao ynara tykase Pirato eya xine,

—Onoky sehxo matou? Onoky tūtanohpōko ropa matou ya āpuruhpyry tae? Parapa se matohu? Jezu Kyrixtu se hmatou? Onoky sehxo hmatou orihpyra aehtohme? tykase ynororo eya xine. ¹⁸Tuaro Pirato kynexine. Jezu zumoxike toexirykōke Jezu tapoise juteu tō tamuxiry tomo a aorihmapotohme. Moro waro Pirato kynexine.

¹⁹Moraramē kowenatu porohtoh po typorohse Pirato ahtao pape taropose ipyty a ineneryme,

—Mokyro onyryhmapopyra exiko kurāme aexiryke. Ipoko osenehse jēmehno, tykase ynororo tynio a.

²⁰Moraramē imoihmākō tutuarōtanohse Ritonōpo maro oturuketō tuisary tomo a, juteu tō tuisary tomo a roropa. Morara exiryke Parapa tokaropose Pirato a orihpyra aehtohme, Jezu rokē orihmapotohme.

²¹Yrome ynara tykase kowenatu eya xine,

—Onoky tūtanohpory se ropa hmatou orihpyra ehtohme? tykase ropa ynororo eya xine.

—Parapa, tykase toto.

²²—Morara ahtao oty rīko ywy Jezu Kyrixtu poko? tykase ropa ynororo eya xine.

—Wewe pokona exixihmapoko, tykase toto oximōme.

²³Ynara tykase Pirato,

—Oty pokoino? Oty iirypyryme nae? tykase tōturupose ynororo.

Mame tykohtase rokē imoihmākomo,

—Wewe pokona exixihmapoko, tykase toto.

²⁴Mame mokaro ajoajohpe exiry eneryke tyya, tuna tapoise Pirato a tōsemahtohme imoihmākō neneryme. Ynara tykase ynororo,

—Ywy ahtao mose anaorihmapopyra exiry zae se jexiryke. Mose etapary zae pyra ya mana iirypyryme pyra exiryke. Etapary se awahtao xine amarokohko, tykase ynororo eya xine.

²⁵Mame ynara tykase imoihmākō eya,

—Ÿ, awānohpyra Ritonōpo mana mose etapary poko. Yna rokē wānohnōko Ritonōpo mana, yna poenō roropa wānohnōko mana, tykase imoihmākō Pirato a.

²⁶Morara kary etaryke tyya Parapa tokarose eya xine, orihpyra aehtohme. Yrome Jezu typipohpose eya soutatu tomo a. Mame tokarose ynororo rahkē wewe pokona exixihmapotohme.

Jezu eunohtopōpyry poko soutatu tomo a

(Mak 15.16-20; Jo 19.2-3)

²⁷Morarama Pirato poetory a Jezu tarose, soutatu tomo a, kowenatu tapyī taka, emeikase aporo. Moro tao Jezu zomye tōximōse toto, soutatu tomo. ²⁸Mame Jezu tupokase eya xine kamiraramā ke zupohtotohme ropa tyya xine. ²⁹Mame parimā sā tyrihpyry omoxino risē tyrise zupuhpyry pokona. Mara pitiko tyrise eya xine emahpokoxi tuisame sā Jezu ekarotohme tyya xine. Mame Jezu ēpataka typorohse toto tosekumurukō po eunohtohme rokē tyya xine. Mame ynara tykase toto eya,

—Tuisa, juteu tō esēme mase, tykase toto.

³⁰Mame ituh tykase toto epona, totakurukō xihpyry ke. Mame mara pitiko tapoise ropa eya xine ipipohtohme tyya xine zupuhpyry pokona. ³¹Mame Jezu tounohkehse tyya xine ahtao upo kurā touse ropa eya xine. Zupō ke ro tupohtose ropa eya xine. Mame tarose eya xine rahkene wewe pokona exixihmatohme.

Exixihmatopōpyry poko wewe pokona

(Mak 15.21-32; Ruk 23.26-43; Jo 19.17-27)

³²Morarama aytorykohtao orutua tonese eya xine. Xirenepō mokyro kynexine. Mokyro tapoise eya xine wewe arotohme eya, Jezu exixihmatoh arotohme.

³³Morarama Jezu exixihmatoh pona toeporehkase toto, Koukota pona.

“Upuhpōpo esary,” Koukota kary. ³⁴Mame kaxiri panō tokarose eya. Toximase kynexine itunety ke. Morara exiryke tukupose tyya ahtao ise pyra Jezu kynexine.

³⁵Mame wewe pokona toxixihmase Jezu rahkene. Mame zuponpyry tapiakase toto a tupōkōme. Topu pisarara ke upo esē tymenekase eya xine. ³⁶Morarama typorohse toto osenuhmase rokene. ³⁷Morarama Jezu zuhpokoxi ynara tymerose kynexine wewe pokona,

—Jezu mose juteu tō tuisary, katoḥ tymerose kynexine. ³⁸Moraramē omatokō toxixihmase roropa Jezu maro asakoro. Toiro toxixihmase Jezu apotunuru wino. Zakorō toxixihmase ipoozery wino, enara.

³⁹Moraramē Jezu tounohse osemae ytoketomo a.

⁴⁰—Ehē, otoko ahtao Ritonōpo maro oturutoḥ kararahnōko mahno? Otoko ahtao imyakāmāko ropa mah oseruao rokē tōmehse ahtao? Moro waro awahtao oenupunako roropa. Ritonōpo mūkurume awahtao osepynanohko roropa. Eropa, wewe poe oyhtoko ropa, tykase toto.

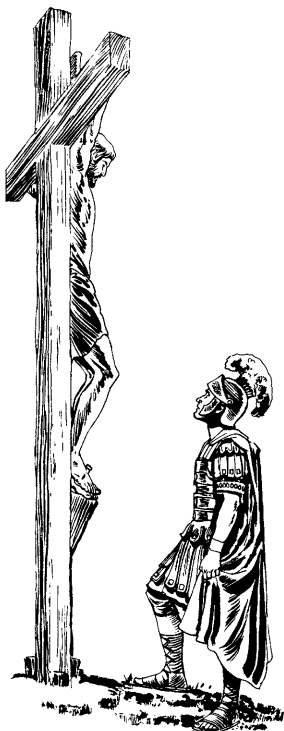
⁴¹Morararo Jezu tounohse Ritonōpo maro oturuketō tuisary tomo a, Moeze omihpyry poko imehnō amorepananomo a, juteu tō esamo a roropa enara.

⁴²—Imehnō typynanohse eya repe. Yrome tōsepynanopyry waro pyra mana. Izraeu tuisaryme tōsekarose ynororo. Ah nyhtono wewe poe. Ayhtory eneryhtao kyya xine enetupuhnōko sytatose. ⁴³Tosēme Ritonōpo tonetupuhse eya. Ritonōpo mūkurume tōsekarose roropa ynororo. Naeroro seraximatone. Otarāme Ritonōpo ipynanopyry se exīko mana, nary rokene, tykase toto.

⁴⁴Morararo Jezu tounohse imaro exixihmatyamo a.

Aorihtopōpyry

(Mak 15.33-41; Ruk 23.44-49; Jo 19.28-30)

(Mat 27.48)

⁴⁵Moraramē tāxiahtao tyarumākapose Ritonōpo a pata tō punero. Mame xixi tyhtosehxo ahtao, 3 orame ahtao tōmehse ropa. ⁴⁶Moraramē 3 orame ahtao kui tykase Jezu opore. Ynara tykase ynororo, —Eri, Eri, rema sapahtani, tykase.

Morara kary, “Ritonōpo kapuaono, oty katoḥ kurumekano?” kary Tūmy a.

⁴⁷Moraramē morotōkō Jezu kui kary etaryke tyya xine ynara tykase toto,

—Metatou, Eria kohmāko mana, tykase toto.

⁴⁸Mokyro toiro tururume toytose, kaxiri panō enehse, jehnahpyry enehse. Mame mauru panō tyrise eya mara pisarara pokona, tuhpasēme. Eukuru aka moro tyrise tyya ahtao tanỹse Jezu mytaka tyritohme, isuhmatohme eya.

⁴⁹Mame imehnō ynara tykase,

—Seraximatone. Otarāme Eria oepýry enēko sytatose, ipynanohse, tykase toto.

⁵⁰Mame kui tykase ropa Jezu ahtao komih tykakehse. Kynorihne.

⁵¹Morarama apurutoh toexihkase Ritonōpo maro oturutoh tao. Kamisa risē toexihkase kaino zuhkurenaka. Nono roropa kywyhkywyh tykase. Topu konōto roropa toehmose kehko. ⁵²Aorikyhpýry tō ekepyry esary roropa toētakase. Ritonōpo poetory ekepyry tōsemāse ropa tuhke.

⁵³Tonētopōpyrykō poe toytose toto. Morarama tōsemāse ropa Jezu ahtao Jerusarē pona toytose toto. Moroto tonese toto tuhkākomo a.

⁵⁴Morarama soutatu tō esē moroto kynexine, typoetory tō maro. Jezu enēko toh kynexine aorikyry eraximāko. Nono kywyhkywyh kary tōkehko eneryke tyya tōserehse ynororo itamurume. Ynara tykase ynororo,

—Ajojpe pyra ro rukuh nexiahse. Mose Ritonōpo mūkurume nymyry nexiahse, tykase ynororo.

⁵⁵Mame nohpō tō moroto kynexine tuhke amekeino rokē enēko. Orihpyra ro Jezu ahtao toytose toto imaro Karirea poe. Takorehmase roropa eya xine Jezu. ⁵⁶Mokaro esetykō Maria Matarena, imepý Maria roropa Tiaku tō eny Joze maro. Zepeteu mūkuru ē roropa moroto kynexine.

Jezu ekepyry zonētopōpyry

(Mak 15.42-47; Ruk 23.50-56; Jo 19.38-42)

⁵⁷Mame kokonie pukuro Arimateapō toeporehkase. Esety kynexine Joze. Týmōkomoke exikety kynexine ynororo. Jezu poetoryme roropa kynexine.

⁵⁸Pirato a toytose ynororo Jezu ekepyry ekaropose. Mame aomiry etaryke tyya typoetory tomo a Jezu ekepyry tonehpose tyya, Joze a ekarotohme, zonētohme.

⁵⁹Naeroro Jezu ekepyry tarose eya, jōtotohme tyya kamisa ke, karimutumā ke, epekahsenā ke. ⁶⁰Mame tykyryry aka okepy tōmase, topu eutary risē aka. Pake hkopyra moro eutary tahkapose eya topu konōto aka. Morarama moro aka Jezu ekepyry tōmase ahtao tyya, topu parihmā ke okepy ē tapuruse eya. Mame toytose ropa ynororo. ⁶¹Maria Matarena moroto kynexine imepý Maria maro. Kohrame rokē toh kynexine zonētopōpyry enēko rokē toh kynexine.

Zonētopōpyry erase ritopōpyry

⁶²Yrokokoro parixeu tō toytose Pirato a Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō maro juteu tō oserematohae. ⁶³Mame ynara tykase toto eya,

—Etako pahne tuisa, mokyro onekunohto nexiase. Orihpyra ro tahtao ynara nase ynanetaryme, “Oseruao tōmehse ahtao ēsemānōko ropa ase,” nase ynororo ynanetaryme. ⁶⁴Morara exiryke soutatu tō aropoko mokyro ekepyry zonētopōpyry eraximatohme. Soutatu tō pyra ahtao otarāme ipoetohpyā ytōko ekepyry ematonanohse. Otarāme imehnō zurūko mā toto. Ynara āko mā toto, “Ÿ, tōsemāse ropa mana,” āko mā toto. Mame morara kary etaryke tyya xine tuhkākō osenekunohnōko mā toto. Popyrahxo exīko mā yna a, tykase toto.

(Mat 27.66)

⁶⁵—Tyritoko, tykase Pirato eya xine. —Zonētopōpyry erase tō tyritoko, tykase ynororo.

⁶⁶Naeroro toytose toto. Azawa panō tyrise eya xine okepy ē apuhtohme, Jezu ekepyry ematonanopyryino imehnomo a. Mame soutatu tō tyrise moroto eya xine okepy ē eraseme.

Ėsemātopōpyry ropa

(Mak 16.1-10; Ruk 24.1-12; Jo 20.1-10)

28 ¹Mame oseremato tykohmāse. Mame nomīko ėmepyr̃yae nohpo tō toytose ekepyry zonētopōpyry enese. Maria Matarena imep̃y Maria maro toytose toto. ²Mame tuaro pyra toto ahtao nono kywyhkywyh tykase jamihme. Mame Ritonōpo nenyokyhpyry tyhtose kapu ae. Jezu ekepyry ėtypyry apurutoh tysyryhmase ropa eya. Mame epona typorohse ynororo topu pona. ³Mokyro eneryhtao nenenehkane s̃a ezuru kynexine. Zupō roropa karimutume potu kynexine. ⁴Mame soutatu tō tōserehse itamurume. Tykytyky tykase toto. Mame aorihtyā s̃a toehse toto. Nono pona toepukase toto.

⁵Moraramē ynara tykase Ritonōpo nenyokyhpyry nohpo tomo a, —Oserehpyra ehtoko. Jezu zupīko hmatou wewe pokona exixihmahpyry? Zuario ase. ⁶Arypyra reh taro nahse. Tōsemāse ropa mana tōmihpyryae ro. Enetoko ke se ao. Esahpyry rokē moro. ⁷Axī s̃a ke ytotoko. Ipoetory tō zurutatoko ropa. “Tōsemāse ropa mana. Seromaroro Karirea pona ytōko mana osemazuhme. Moroto enēko ropa matose,” kaxitatoko eya xine, enara rokene. Wenikehpyra ke ehtoko. Jomihpyry ke ekarotoko, tykase Ritonōpo nenyokyhpyry eya xine.

⁸Morara kary etaryke tyya xine axĩ toytose toto okepy esahpyry poe. Oserehnõko ro toh kynexine. Yrome tãkye kuhse toh kynexine. Tururume toytose toto Jezu poetory tã zuruse. ⁹Moraramẽ tõseporyse toto Jezu maro.

—Torẽtyke pyra ehtoko, tykase Jezu eya xine. Mame eya toytose toto. Ipupuru tapoise toto a.

—Kure mase Tamuxi. Ritonõpo nymenekahpyryme mase. Yna esẽme mase, tykase toto.

¹⁰—Oserehpyra ehtoko, tykase Jezu eya xine. —Ytotoko jakorõ tã zurutatoko. Enyohtatoko Karirea pona toto ytotohme. Moroto oseporỹko ropa sytatose toto maro, tykase Jezu eya xine.

(Mat 28.20)

Zonētopōpyry erase nurutopōpyry

¹¹Moraramē nohpo tō toytose ahtao soutatu tō roropa toytose okepy esahpyry poe pata pona ropa. Ritonōpo maro oturuketō tuisary tō zuruse toytose toto tynenehpyrykō poko emero porehme. ¹²Mame Ritonōpo maro oturuketō tuisary tōximōse toto juteu tō tuisary tō maro tōturutohkome tynyriyrykō poko. Moraramē tineru tokarose eya xine soutatu tomo a, pitiko rokē pyra. ¹³Ynara tykase toto soutatu tomo a, —Ynara rokē kahtoko imehnomo a, “Ipoetohpyry tomo a ekepyry tomatonanohe tynyhse yna ahtao,” kaxitoko, tykase ynaroro soutatu tomo a. ¹⁴—Moraramē moro poko kowenatu tutuarōtase tahtao imaro oturūko ynanase ozehno xine pyra aehtohme. Morara exiryke torētyke pyra ehtoko. Yna omipona rokē ehtoko, tykase toto.

¹⁵Naeroro soutatu tomo a tineru tapoise. Mokaro omihpyry omipona rokē toehse toto. Naeroro seroae ro morara āko ro juteu tō mana, “Jezu ekepyry tomatonanohe ipoetohpyry tomo a,” āko ro toh mana.

Typoetory tomo a Jezu osenepotopōpyry ropa (*Mak 16.14-18; Ruk 24.36-49; Jo 20.19-23; At 1.6-8*)

¹⁶Moraramē Jezu poetory tō toytose Karirea pona, 11mākomo. Mame ypy pona toeporehkase toto Jezu omipona. ¹⁷Moraramē Jezu tonese moroto eya xine. Mokyro eneryke tyya xine,

—Kure mase, Ritonōpo nymenakahpyryme mase, yna esēme, tykase toto. Yrome toitoine onenetupuhpyra ro toh kynexine. ¹⁸Moraramē typoetory tomo a Jezu toytose tahtao ynara tykase ynororo,

—Emero esēme toehse ase Ritonōpo poe. Kapuaōkō esēme ase, sero nonopōkō esēme roropa ase. ¹⁹Morara exiryke ytotoko emero pata tō pona. Emero patapōkō amorepatatoko jomipona toto ehtohme, ypoetoryme toto ehtohme. Mame ēpurihkatoko toto Papa kapuaō omi poe, Imūkuru omi poe, Zuzenu omi poe, enara. ²⁰Amorepatoko toto emero jomipona toto ehtohme, āmorepatopōpyrykō omipona toto ehtohme. Etatoko pahne, amaro xine ase jūme joeypyry ropa ponāmero, tykase Jezu eya xine. Enara.